

ବୀଣିକଣ୍ଠ ଶ୍ରୀ ନିମାଇଁଚରଣ ହରିଚନ୍ଦନ

ଆମ୍ଭ କଥା

ବଂଶ ପରିଚୟ —

ରାଧାଶ୍ୟାମ ନରେନ୍ଦ୍ର (~~ସଂସ୍କୃତ~~) ଜନ୍ମର
ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଦାନଶୀଳ ଜମିଦାର ଓ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ।
ଧନ ସମ୍ପଦ, ପ୍ରଭାବ, ପ୍ରତିପତ୍ତି ଓ ମହାନୁଭବତା ଯୋଗୁଁ
ତାଙ୍କ ଜୀବନ କାଳରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରବାଦ ହୋଇ ଯାଇ
ଥିଲା ସ୍ୱର୍ଗରେ ଇନ୍ଦ୍ର, ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ନରେନ୍ଦ୍ର । ସେ
କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର ବିଖ୍ୟାତ ଜମିଦାର ବଂଶରେ ଜନ୍ମ ଥିଲେ ।
ଆଦିପୁରୁଷ କୁରୁପ ଜେନା ଯ ଜପୁର ସବ୍‌ଡିଭିଜନରେ
ଥିବା ପାଣିକୋଇଲ ଗ୍ରାମରୁ ଆସି ନିଜର ଅଧିବସାୟ
କଲରେ ଏବଂ ଗଜପତି ରାଜା ଯଦୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ
ଅନୁଗ୍ରହରେ ଜମିଦାର ହୋଇ ପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ
ପୁଅ ଗୋବିନ୍ଦ ଜେନା ପିତା ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ସତ୍ୟ ରକ୍ଷା
କରିବା ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ସଦାଶିବ ଜେନା ବଂଶର
ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତା ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିଥିଲେ ।

ସଦାଶିବ ଜେନାଙ୍କ ପୁଅଟି ବାଧାଶ୍ୟାମ ଜେନା ! ସେ
ଗଜପତି ରାଜା ମୁକୁନ୍ଦ ଦେବଙ୍କ ଦରବାରରେ ସନ୍ତାନତ
ହୋଇ ସେଠାରୁ ନରେନ୍ଦ୍ର ଉପାଧି ଲଭ କରିଥିଲେ
ଏବଂ ପରେ ବାଧାଶ୍ୟାମ ନରେନ୍ଦ୍ର ନାମରେ ଓଡ଼ିଶାରେ
ପ୍ରସରିତ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ କୃଷ୍ଣପ୍ରିୟା ।
ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ଭଗିନୀ ଭମଳା ଦେବୀ
ଉତ୍କଳର ବିଖ୍ୟାତ କବି ସାମନ୍ତ ସିଂହାର ଅଭିମନ୍ୟୁଙ୍କର
ସହଧର୍ମିଣୀ ହୋଇଥିଲେ । ବାଧାଶ୍ୟାମ ୧୮୦୭ ରେ
ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ବାଧାଶ୍ୟାମ, ଭମଳା, ଏବଂ
ଗୌର ଶ୍ୟାମ ଏହି ତିନୋଟି ସନ୍ତାନଙ୍କୁ ପିତା
ସଦାଶିବ ପଣ୍ଡିତ ଧର୍ମାତ୍ମ ଶିକ୍ଷା ଦାନ କରିଥିଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ପୁରୀ ରଥଯାତ୍ରାକୁ ସହସ୍ର ସହସ୍ର
ଯାତ୍ରୀ ସାଧୁ ସନ୍ଥ, ତଥା ଚାଲି ଚାଲି ବାଟରେ ଗୋଟିଏ
ଗୋଟିଏ ଚଟରେ ବସ୍ତ୍ରାମ କରି କରି ଆସୁଥିଲେ ।
ବାଧାଶ୍ୟାମଙ୍କ ଉଦ୍ଦାରତା ଏବଂ ଦାନଶୀଳତା ଯୋଗୁଁ
ନରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବାଧାଗୋବିନ୍ଦ ମନ୍ଦିର ଗୋଟିଏ ଭବିଷ୍ଠ
ଚଟରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ସେଠାରେ ଯାତ୍ରାର
ସେପରି ପ୍ରୟୋଜନ, ସେଇପରି ଶାନ୍ତ୍ୟପେଷୁ ଆଦି
ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଥିଲା ଯନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଆଚାର୍ଯ୍ୟର

କୌଣସି ଅନ୍ଧକ ଦଟ୍ଟ ନ ଥିଲା । ସହସ୍ର ସହସ୍ର ସାଧ
 ନରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ରାଧାହୋବନ୍ଦ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ଚାଟୁ ମାସ୍ୟ
 ବ୍ରତ ପାଳନ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ହେଉଥିଲେ ।
 ଡାଞ୍ଜା, ଓଟ ଓ ଘୋଡ଼ା ଆଦି ଦେଖି ରୁଚି ଆଡ଼ର
 ସାଧୁମାନେ ନିଜ ନିଜ ପଛରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହି ଧର୍ମ
 ଆଚରଣ କରନ୍ତି । ଆଷାଢ଼ ମାସର ଶୁକ୍ଳ ଏକାଦଶୀ
 ଠାରୁ କାର୍ତ୍ତିକ ଏକାଦଶୀ ସୁଦ୍ଧା ଚାଟୁ ମାସ୍ୟ ବ୍ରତ
 ପ୍ରଚ୍ଛେଦିତ ହୁଏ । ଚଉନ୍ଦ୍ର ଦଳରେ ୪୦ ରୁ ୧୦୦
 ଲକ୍ଷାଧିକ ସାଧୁ ଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ହୋମ କରିବେ,
 ଠାକୁର ପୂଜା କରିବେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଚଉନ୍ଦ୍ର ବ୍ରତ
 ଓ ଉପବାସ ଥିଲେ ନାନା ଶୀତଳ ମଣୋହା, ଅନ୍ନ,
 ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପାୟସାନ୍ନ ମାଲପୁଆ ଆଦି ଉଚ୍ଛ୍ୱସ୍ତ ଖାଦ୍ୟ-
 ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟୟ ନରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ
 ଦର ବହନ କରନ୍ତି । ଏପରି କି ନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ,
 ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଉତ୍ସବ ଦିନ ପର୍ବତ ପ୍ରମାଣ ଅନ୍ନ, ବ୍ୟଞ୍ଜନ,
 ସରପୁଲ, କାଳରା, ପୁଷ୍ପ ଲତୁ, ଖଜା ଓ ପିଠା ଆଦି
 କରାଯାଇ ହଜାର ହଜାର ଲୋକଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ ।

ଏହି ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଧରଣ କଲେ ରାଧାଶ୍ୟାମ
 ନରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପରି ଦାତା ଓ ବଦାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ସେକାଳରେ

ବାସ୍ତବିକ ଆଉ ଦ୍ଵିତୀୟ କେନ୍ଦ୍ର ନ ଥିଲେ । ଦରିଦ୍ର,
ବିଧବା, ଅନାଥ, କୃଷ୍ଣ, ଅସୁବିଧାସ୍ଥ ଓ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାଗ୍ରସ୍ଥ
ଏବଂ କର୍ମଜ୍ଞାନ ଅବସ୍ଥାରେ ଯେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ
ପହଞ୍ଚି ପାରୁଥିଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ତାର ଦୁଃଖ ନିବାରଣ
କରି ପାରୁଥିଲେ । ପରଦୁଃଖରେ ବଗଳିତ ହେବାରେ
ତାଙ୍କୁ ଦୟାସାଗର କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ ।
କେଳେ ଧନ ଡାକ କରିବା ଯୋଗୁଁ ନୁହେଁ, ପ୍ରତିପତ୍ତି
ଏବଂ ବିଚକ୍ଷଣ ବୁଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ସେ ତତ୍କାଳୀନ ଜନ-
ସମାଜରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନିତ ହୋଇ-
ଥିଲେ ।

ରାଧାଶ୍ୟାମଳ ଜାତିତାବସ୍ଥାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ନ'ଅଙ୍କ
ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଥିଲା । ଏ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିବାକୁ କିଛିକାଳ
ପୂର୍ବରୁ ସେ ପୁଣ୍ୟଭୂମି ବୃନ୍ଦାବନକୁ ଜୀର୍ଣ୍ଣଯାତ୍ରାରେ
ଯାଇ ସେଠାରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ । କବଳ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ
ସମ୍ମୁଖ ପକ୍ଷରୁ ଅବଗତ ହୋଇ ସେ ଦୁଃଖିତ ହେଲେ
ସତ୍ୟ, ବୃନ୍ଦାବନର ମୋହକାଶ ମାୟା ତାଙ୍କ ଭଳି
ଭକ୍ତକୁ ଗୁଡ଼ିଦେଲା ନାହିଁ । ନିଜର ଏକମାତ୍ର ପୁଅ
ଜଗନ୍ନାଥ ଭ୍ରମରବରକୁ ଏବଂ ପୁତୁରା ରାମ ଗୋବିନ୍ଦକୁ
ସେ ଦୁଇଟି ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ । ଦୁଇ ଚିଠିରେ ଏହି

ମମ୍ମରେ ଏକା କଥା ଥିଲା “ବାବା ! ବଡ଼ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗ ସମୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶପାଇଁ ଆସିଛି । ତୁମ୍ଭେ ଏପରି ସୁବିଧା ଆଉ ପାଇବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏ ସମୟରେ ଯାହା ଶସ୍ତ୍ରା ଦେଖିବ, ତାହା ଖରିଦ କରିବ ।”

ଏ ଚିଠି ପାଇ ତାଙ୍କ ପୁରୁଷ ଶସ୍ତ୍ରାରେ ସୁନା ମିଳୁଥିବାରୁ ଧାନ ଗୁଡ଼ିକ ବଦଳରେ ପ୍ରାୟ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କାର ସୁନା ଖରିଦ୍ କରିନେଲେ ଧାନ ଦଶ ଗଜଣୀ ଦେଲେ ହାରଟିଏ କି ମୁଦଟିଏ । କିଏ ଏ ସୁବିଧା ଛାଡ଼େ ?

କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପୁଅ ଚିଠିର ମମ୍ମ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରରେ ବୁଝିଲେ ଏବଂ ଘୋର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସମୟରେ ଘାନ ଓ ଅଭିଜାତ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭୁରି ଭୋଜନ ଦାନ କରି ଅତି ଶସ୍ତ୍ରାରେ ମହାଦୀୟ ପୁଣ୍ୟ ସଞ୍ଚୟ କରି ହେବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ । ତେଣୁ ସେ ସମ୍ପତ୍ତି ଦାନରେ ବ୍ୟୟକରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ନରେନ୍ଦ୍ର ଶୀର୍ଷରୁ ଫେରି ପୁଅର ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏତେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ଗଲେ ଯେ, ତାକୁ କୁଣ୍ଡାଇ ଧରି କହିଲେ, “ତୁ ମୋର ପ୍ରକୃତ ଆତ୍ମା । ମୋର ବନ୍ଧୁର ଗୋଠାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଅଛି । ତୋ

ଯୋଗୁଁ ମୁଁ ଧନ୍ୟ ହେଲି ।” ପୁରୁଷକୁ କହିଲେ—
 “ତୁମେ ଯାହା ଶସ୍ତ୍ରରେ କଣିଛୁ ତାହା ତୁମକୁ ସ୍ଥାନସ୍ଥା
 କାଳ-କାଳ ହିନସ୍ଥା କରିଉଥିବ”

ଏପରି ଦାନ ପୁଣ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ବ୍ରାହ୍ମହୋଇ
 ରାଧାଶ୍ୟାମ ୧୮୭୭ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୧୭ ତାରିଖରେ
 ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଖବର
 ସମସ୍ତ ଉତ୍କଳକୁ ବ୍ୟଥିତ ଏବଂ ଶୋକାତୁର କରି
 ଦେଇଥିଲା ।

କେତେ ପୁରୁଷଯାଏ ତାଙ୍କର ଦୈର୍ଘିକ ପଦ୍ମାଧର
 ତାଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟମାନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଆଦର୍ଶକୁ
 ରଖା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ସୁଲକ୍ଷଣା
 ତତ୍କାଳୀନ ସେତୁଞ୍ଜର କକ୍ଷିକୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ ।

ନରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବଂଶରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଖବିତ ଥିବା
 ବଡ଼ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣୀକଣ୍ଡ ନିମାଇଁ
 ଚରଣ ହରିଚନ୍ଦନ ଏବଂ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହରିହର ସିଂହ
 ମଦଂସିନ ଓ ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର କୁମାର ମଦଂସିନ, ସ୍ୱର୍ଗତ
 ସର୍ବଜିତ ଗୋକୁଳଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନ ଓଡ଼ିଶାରେ
 ସୁପରିଚିତ ।

ମୋ ଜୀବନ କଥା

ଉତ୍କଳର ପ୍ରଖ୍ୟାତ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର ଦାନଶୀଳ
ଜମିଦାର ପୁଣ୍ୟମ୍ନା ଶ୍ରୀରାଧାଶ୍ୟାମ ନରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଚତୁର୍ଥନାତି
ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ଚନ୍ଦ୍ର ହରିଚନ୍ଦନ ମୋର ପିତୃଦେବ ।
୧୯୦୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସ ୯ ତାରିଖରେ ମୁଁ
ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲି । ଆମ ବଂଶର ବିଭବ ମୋର ଜନ୍ମ
ବେଳକୁ ସରିଯାଇ ଥାଏ । କାରଣ ନିଜକୁ ଓ ନିଜ
ପରିବାରକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାଠାରୁ ଅତିଥି ଅଭ୍ୟାଗତ
ସେବାରେ ଧନସମ୍ପଦ ଅକାତରେ ବ୍ୟୟ କରିବା
ଆମ ଘୃଣା ପୁରୁଷମାନେ ପରମପୁରୁଷର୍ଥ ଖୋଲି ମନେ
କରୁଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରପିତାମହ ରାଧାଶ୍ୟାମଙ୍କ ଆଦର୍ଶ
ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରପିତାମହ ରାଧାଶ୍ୟାମଙ୍କ
ଆଦର୍ଶ ଅନୁସରଣ ନକରିବା ଫଳରେ କ୍ରମେ ମାଲି
ମୋକଦମା ଓ ଭାତ ବିବାଦରେ ଧନସମ୍ପଦ କ୍ଷୟ
ପାଇ ଆସିଥିଲା । ଦେବତା ଅର୍ଚ୍ଚନା, କାର୍ତ୍ତିକ, ଯାତ୍ରା
ଓ ମହୋତ୍ସବ ଆଦି ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ପରମାସନ୍ଧ୍ୟା
ମାତାଙ୍କର ବାସ୍ନାଭାବ ଲଳନ ପାଳନ ଫଳରେ

ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ପରି ମୋର ମଧ୍ୟ ବାଲ୍ୟ ଜୀବନର ପାଠପଢ଼ା ମାଇନର ଚଳଣ୍ଡେଣୀ ଯାଏ ଚାଲିଥାଏ । ଏତିକି ବେଳେ ମୋର ପିତା ଚକ୍ରତମସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ହେଲେ । ତାଙ୍କୁ କଟକ, ପୁରୀ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ତାଙ୍କର ଚକ୍ରଯାତ୍ରାରେ ମୁଁ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲି । ସେତେବେଳେ ମୋର ବୟସ ହୋଇଥାଏ ମାତ୍ର ୧୪ । ତଥାପି ନାନା ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ଭିତରେ ପଡ଼ି ସେହି ସମୟରୁ ମୋର ପାଠ ପଢ଼ାରେ ଡୋରି ଦିଆଗଲା ।

ପରେ ମୋର ହାରମୋନିୟମ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ଆସିଲା ! ମୋର ଆଗ୍ରହଦେଖି ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋ ଗୋକୁଳ ଦାଦା ପରୀକ୍ଷା ସ୍ବରୂପ ମୋଠାରୁ ଗୀତଟିଏ ଶୁଣି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ-ଗଲେ ଏବଂ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇ କହିଲେ- ତୁ ମୋର ନାମ ରଖିବୁ” ଏଇଠୁ ମୁଁ ସ୍ବଗୀତ ବିଦ୍ୟାକୁ ନିଜର ଧର୍ମ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଲି । ପ୍ରାଚୀ ପୂଜାରେ ମଗଜ ଲଢ଼ୁ ଭୋଗ କରା ହେଲା । ଦାଦା ଗୋକୁଳଚନ୍ଦ୍ର ମୋତେ ହାରମୋନିୟମଟି ଟେକ ଦେଇ କହିଲେ—“ଏ ବଂଶର ସେ ପୁଅ ଗୌରବ ଆଉ ନାହିଁ । ହେଲେ ହେଁ ସେ ଗୌରବୋଜ୍ଜ୍ବଳ ସ୍ବରକୁ ତୁ ସଙ୍ଗୀତ ରାଜ ପୁଣିଥରେ ଜୀବନ୍ତ କରିବୁ ଏହାହିଁ ମୋର ତୋତେ ଆଶୀର୍ବାଦ ।

ଏହାପରେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଠାରୁ କିଛିଦିନ ସଙ୍ଗୀତ
 ଶିଖିଲି, ସେ କିନ୍ତୁ କଟକ ଚାଲି ଆସିବାରୁ ମୋର ମାମା,
 ଆର୍ତ୍ତବନ୍ଧୁ ପାଞ୍ଚ ନାମକ ଜଣେ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞଙ୍କୁ ଦଶଟଙ୍କା
 ଦରମା ଦେଇ ମୋତେ ସଙ୍ଗୀତ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ନିୟୁକ୍ତ
 କଲେ । ତାପରେ ଗୋକୁଳ ଦାଦାଙ୍କ ଯାଜ୍ଞରେ ବେହେଲ
 ବଜାଇଲ । କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରେ ପଦ୍ମସ୍ଥ ଦେଖିଲି ମୋର
 ଦାଦା ଗୋକୁଳଚନ୍ଦ୍ର କଟକରେ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ଓସ୍ତାଦ୍
 ମାଧୋରାଉଁଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଅଣାଇ ତାଙ୍କଠାରୁ
 ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ସଙ୍ଗୀତ ଆଗ୍ରହ ସହ ଶିଖୁଛନ୍ତି ।
 ମୋତେ ସୁଯୋଗ ମିଳିଗଲା । ମୁଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ
 ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଆତ୍ମସ୍ଥ ହେଲି ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କଲି ।
 ଫଳରେ ମୋର ଗଳା ସୁନ୍ଦର ସ୍ଵରସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଗଲା ।
 ଏହି ମାଧୋରାଉଁଙ୍କୁ ଜୀବନରେ ମୁଁ କଦାପି ବିସ୍ମୃତ
 ହେବି ନାହିଁ । କାରଣ ତାଙ୍କର ଯତ୍ନରେହିଁ ମୋର
 ଗଳାର ସ୍ଵର ମାଧୁର୍ୟ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା । ସେହି
 ରାଉଁଙ୍କର ପୁଅ ଶ୍ରୀ ~~ସୁଧାକର~~ ରାଉଁ ଅଦ୍ୟାପି କଟକ
 ରେଡିଓ ସ୍ଟେସନରେ ସଙ୍ଗୀତ ପରିବେଷଣ କରୁ
 ଅଛନ୍ତି ।

ଏହାପରେ ମୋତେ ୨୦ ବର୍ଷ ହେଲା ବେଳେ
 ଥରେ ମୁଁ ଶ୍ରୀମଦ୍ ରାମଦାସ ବାବାଜୀଙ୍କ ସହିତ

କଲିକତାରେ କିଛିଦିନ ରହିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲି ।
ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ିଆ ସଙ୍ଗୀତ ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲି ।
ଅନନ୍ତର ୧୯୨୪ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ମାସରେ ଆଠଗଡ଼
ରାଜପରିବାରରେ ମୋର ମଙ୍ଗଳକୃତ୍ୟ ସଂପାଦିତ
ହେଲା ।

ଜୀବନ ଏହିପରି ଉତ୍ଥାନ-ପତନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ
ଗତିକରି ଚାଲିଯାଏ । ଯେଉଁ ନିମାଇଁ ହରିଚନ୍ଦନ
ସ୍ବର୍ଗର ଆଭିଜାତ୍ୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ, କେବଳ ନିଜକଣ୍ଠର
ସୁମଧୁର ସ୍ବର ସମ୍ପଦ ଯୋଗୁଁ ଆଜି ସର୍ବ ସାଧାରଣରେ
ପରିଚିତ ହୋଇଛି, ସେ ୧୯୩୩ ଯାଏ ଏ ପ୍ରକାର
ଅଜଣା ଅଣୁଣା ହୋଇ ରହିଥିଲା । ବଙ୍ଗଳାର ଯାନ୍ତ୍ରିକ
ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଯେତେବେଳେ ସେ ଗ୍ରାମୋଫୋନ୍
ରେକର୍ଡ଼ରେ “ବିତଳକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ଜାହାଗ
ଶୋଭନ” କରି ସମ୍ରାଟ ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜଙ୍କ ଏହି
ଜନପ୍ରିୟ ଛନ୍ଦଟିର କେତେପଦ ଗାଇଦେଲା, ସେଇଟି
ତାର ଘଟିଲା ନବଜନ୍ମ ।

ମୋର ପରମପୂଜ୍ୟ ଦାଦା ଗୋକୁଳଚନ୍ଦ୍ର ଓ
କଟକର ଗ୍ରାମ୍ପୋଲ ବ୍ୟବସାୟୀ ମସ୍ତାନ ବାବୁ
୧୯୩୩ ରେ ମୋତେ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ହିଜ୍ ମାଷ୍ଟରସ

ଭବସ୍'ରେ ନେଇ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ । ମୁଁ ଏ ଗୁପ୍ତ
ଗୀତ ଗାଇବାରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋକୁଳଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନଙ୍କ
ଠାରୁ ଅଧିକ କିଛି ଟ୍ରେନ୍ ଯାଇ ନଥିଲି । ମେଘ ଉଠିଲେ
ବର୍ଷିଲା ପରି ମୋର ଗୀତ ଓ ଗାନ ଶୈଳୀକୁ କମ୍ପାନୀର
କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଗଣ ହଠାତ୍ ଗ୍ରହଣ
କରିଥିଲେ । ବ୍ୟବସାୟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ରେକର୍ଡ଼
ଖଣ୍ଡ କେତେ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ବଜାରରେ ନିଃଶେଷ
ହୋଇ ଯାଇଛି । ଗ୍ରାମଫୋନ ମାଧ୍ୟମରେ ମୋର
ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ଅନେକ ମନସ୍ତୀ ବ୍ୟକ୍ତି ମୋତେ
ଲେଖିଛନ୍ତି “ଯେପରି ଧ୍ବନିରେ ରାଗ କବିତା
ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗୁଥିଲେ, ଆପଣ ପ୍ରକୃତରେ ଠିକ୍
ସେହିପରି ତାହା ପଢ଼ି ଥିଲେ । ତେଣୁ ଆପଣ
ଯେପରି ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇ ଉଠିଲେ, ସେହିପରି ଓଡ଼ିଆ
ସଙ୍ଗୀତର ଯନ୍ତ୍ରକ ପରିପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଆପଣ ଶୁଭା ମଧ୍ୟ
ଖୋଲି ଦେଲେ । ଏଥିପ୍ରଦ୍ୱାରୁ ଓଡ଼ିଆ ସଙ୍ଗୀତରେ
ରେକର୍ଡ଼ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତର ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିରହିଥିଲା ।

୧୯୩୪ ମସିହାରେ କଲିକତା ରେଡ଼ିଓ ଷ୍ଟେସନକୁ
ମୋତେ ଓଡ଼ିଆ ସଙ୍ଗୀତ ଗାଇବା ଲାଗି ଆହ୍ୱାନ
କରାଗଲା । ତେଣୁ ମୋର ୧୯୩୩ରୁ ସଙ୍ଗୀତ ଗାଇବାଟା
ଏକ ବୃତ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲା । ବିଶେଷ କରି

୧୯୩୪ ମସିହାରେ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଜଣାଣ, ଛୁମ୍, ଓଡ଼ିଶୀ ଓ ଚମ୍ପୁ ଗୀତମାନ ରେକର୍ଡ଼ କଲି, ସେତେବେଳେ ଡ୍ରାମାଟୋନ୍ କମ୍ପାନୀର କର୍ମକର୍ତ୍ତାଗଣ ମୋର କଣ୍ଠ ସ୍ଵରରେ ମୁଗ୍ଧହୋଇ ମୋତେ “ବାଣୀକଣ୍ଠ” ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ କଲେ । ଏପରି ହେଲା ଯେ ଏହି ସଙ୍ଗୀତ ଦେଖି ଆଠଗଡ଼ର ରାଜା-ସାହେବ ମୋତେ ସେ ବର୍ଷ ନିଜ ରାଜଧାନୀକୁ ଡାକିନେଲେ ଏବଂ ମୋର ସଙ୍ଗୀତରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ମୋତେ ତାଙ୍କ ରାଜ ଦରବାରରେ “ରାଜସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ” ପଦରେ ସମ୍ମାନିତ କଲେ । ଏହାଛଡ଼ା ମୋତେ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଜଣେ ନାଗରିକ ଭାବରେ ରଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ମୁଁ ତାହା ସ୍ଵୀକାର କରିବାରୁ ମୋତେ ତାଙ୍କର ପୁରତନ ରାଜପ୍ରସାଦ ସହିତ ୧୦୦ ଏକର ଜମି ମଧ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧାଦେଲେ । ମାସିକ ୫୩୦ ଟଙ୍କା କରି ଭଡ଼ା ମଧ୍ୟ ମଞ୍ଜୁର କରନ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଆଠଗଡ଼ରେ ସେହିଦିନୁ ସ୍ଥାୟୀଭାବରେ ରହିଅଛି । ୧୯୪୨ ରେ ମୋର ପିତା ଏହି ଆଠଗଡ଼ରେ ଥାଇ ପରଲୋକ ଗମନ କଲେ ।

୧୯୩୪ ମସିହାରେ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟସମାଜରେ ଛୁମ୍ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ମୁଁ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଲାଭ କରି-

ଥିବାରୁ ପୁଣର ଗଜପତି ମହାରାଜ ମୋତେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପଦକ ଲଭ କରାଇଥିଲେ । - ୧୯୩୮ ରେ ଉତ୍କଳ ସଙ୍ଗୀତ ସମିତିରେ ଓଡ଼ିଶୀ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଲଭ କରି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପଦକ ମଧ୍ୟ ଲଭିଥିଲି । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଆଠଗଡ଼ ରାଜାସାହେବ ମୋର କାର୍ତ୍ତବୀର ଗାନରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଏକ ସୁନା ମେଡାଲ, ଦେଇଥିଲେ ।

୧୯୪୭ ଡିସେମ୍ବର ତା ୨୮ ରିଖରେ କଟକ ରେଡ଼ିଓରେ ପ୍ରଥମ ଗାନ “ଶ୍ରୀରାଧା ବାବୁଲି” ମୁଁ ଗାନ କରିଥିଲି । ସେହିଦିନ ଠାରୁ ଅଦ୍ୟାବଧି ସେଠାରେ ଗୀତ ଗାଉଅଛି ।

୧୯୫୦ ମସିହାରେ ସହୋଦୟ ସମ୍ମିଳିତା ଅନୁଗୁଳରେ ବସିଥିଲି । ସେଠାରେ ମୁଁ ଏକ ଜଣାଣ ଗାଇଥିଲି । ତାହା ଶୁଣି ପ୍ରଖ୍ୟାତ ମନସ୍କା କାକା କାଲେକର, ମହୋଦୟ ମୋତେ ଯେଉଁ ସାଟି-ଫିଟକଟ୍ଟି ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ମୋ ଜୀବନରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ବୋଲି ମୁଁ ମନେ କରୁଅଛି ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ୧୯୫୪ ରେ ନାଟକ ଏକତ୍ତେମୀର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ହିମେ ଲଳିତାରେ, ଦିଲ୍ଲୀର ଉତ୍କଳସମାଜ, ଯେଉଁ ସବୁ ଅଭିନୟନ ପସ ଦେଇଥିଲେ, ଡକ୍ଟର

ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ୧୯୭୭ ରେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୃତ
ସମିତିରୁ ବହୁବ ମିଳନରେ ଅଭିନନ୍ଦନ ପତ୍ର ଏବଂ
ପୁରସ୍କାର ଦେଇଥିଲେ । ବହୁ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରେମୀ, ତଥା
ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରେମୀଙ୍କ ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରେରଣା ଏ
ଦିଗରେ ମୋତେ ଉତ୍ସାହିତ କରିଛି ।

ଫୁଲ ପରି ଜୀବନ ଯେପରି ଆସେ, ସେହିପରି
ଗୁଲିଯାଏ । କେତେ ଫୁଲ ବନରେ ଫୁଟି ମଉଲି ଯାଏ,
କେନ୍ଦୁ ତାକୁ ଜାଣେ ନାହିଁ, ଯେଉଁ ଫୁଲଟି ଜନସମାଜର
ଉପକ୍ଷେପ ହୁଏ କିମ୍ବା ଦେବ ଅଙ୍ଗନାରେ ଚଳିଯୋଗ
ହୁଏ, ତାହାର ଜୀବନ ସଂପର୍କ ହୁଏ । ଭଗବତ୍ କୃପାରୁ
ଏ ଜୀବନରେ ସେହି ସୁଯୋଗ ପାଇ ମୁଁ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ
ମନେ କରୁଛି । କେତେକ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ହିମେ
ଏହି ସାମାନ୍ୟ ପରିଚୟ ଲିପିବଦ୍ଧ କଲି । ସୁଟିଥିଲେ
କ୍ଷମାଦେବେ ।

ଶ୍ରୀ ନିମାଇଁ ଚରଣ ହରିଚନ୍ଦନ

ଅଭିମତ

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା

ତା ୧୨-୫-୭୫

ମହାଶୟ !

ଆପଣ ଯେଉଁ ପସଟି ମୋର ଗୁରୁଦେବଙ୍କ
ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ ତାହା ମୁଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପଢ଼ିଛି,
ତାର ଶେଷରେ ମୋର ନାମ ସହିତ ଶୁଭ ଅକ୍ଷର
ଗୁଞ୍ଜସ ଶ୍ରବେ ଲେଖାଅଛି, ଦେଖି ଆପଣଙ୍କଠାକୁ ପସ
ଦେବାକୁ-ପ୍ରୟାସୀ ହେଲି । ଆପଣ ଲେଖିଛନ୍ତି “ମୋତେ
ତ ଦୂରକୁ ଠେଲିଦେଲ” କିନ୍ତୁ ଆମଣ ଦୂରରେ
ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଆଉ କିଏ ଶ୍ରବୁଥିବେ, ମୁଁ ଯାହା
ଶ୍ରବେ ତାହା ଲେଖୁଛି—

ପ୍ରସନ୍ନ ଉଠି ମୁଁ ଦନ୍ତ ଧାବନର ବେଳେ ।
କୁମଭଣ୍ଡ ଶୁଣେ ‘ହନୁ ମନେ ମନେ ଶ୍ରବେ’ । ୧ ।
‘ନିର୍ମଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳ’ ଶୁଭଲ ତା ପରେ ।
ପୁଣି ଶୁଭେ ‘ପକ୍ଷୀଚଟା ଘୋର କୋପକରେ’ । ୨ ।
ପ୍ରସନ୍ନ ସାମିନୀ ସାଏ ଅସୁମାରୀ ଶ୍ରବ
ଶୁଣେ ମୁଁ ଆନନ୍ଦ ମନେ ଧବ କଣ୍ଠସ୍ଵର । ୩ ।

ଚକ୍ରାଂଜାଳା କମ୍ପା ଡକା ଶୁଣାଇ ଯେବେଲେ ।
 ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଚନ୍ଦ୍ର ଦିଶେ ମୋର ଡୋଳେ । ୪ ।
 କେବେ ଗାଉଥାଅ ଶ୍ରେଣୀପାତ୍ର ଦୋକାନରେ ।
 କେବେ ବଳଦେବନାଥ ମିଷ୍ଟାନା ଉଣାରେ । ୫ ।
 ତେଣୁ ଦୂରେ ଥିଲ ପରି ନ ପଡ଼ଇ ଜଣା
 ବାଣୀକଣ୍ଡ ତୁମ କଣ୍ଠ ଝରେ କନ୍ଦପଣା । ୬ ।
 ପିଅନ୍ତି ଉତ୍କଳ ସାରା ପୁରପଲ୍ଲୀ ଜନ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତୁମେ ଶ୍ରୀହରିଚନ୍ଦନ । ୭ ।
 ଓଡ଼ିଶା ଗୁରୁ ଗାରିମା ବୁଡ଼ିଲ ବେଳକୁ ।
 ତୁମେ ଲଗାଇଛ ତାହା ଅଣାଇ କୁଳକୁ । ୮ ।
 ଭୁଲି ପାରିବନି ଏହା ଏ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ।
 କାଳେ କାଳେ ଥିବ ତୁମ ଅକ୍ଷୟ ଖରତି । ୯ ।
 ଆମ କେନ୍ଦ୍ରପଡ଼ା ଅଟେ ଜନ୍ମଭୂମି ତବ ।
 ଥାଅ ଯହିଁ ଜନ୍ମଭୂମି ପାଶୋର ନ ଦେବ । ୧୦ ।
 ଶ୍ରୀରାଧାଗୋବିନ୍ଦ ଜଡ଼ ପ୍ରଭୁ କାମପାଳ ।
 ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ସାହା ହୋନ୍ତି କରନ୍ତି ମଙ୍ଗଳ । ୧୧ ।

ଆପଣଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ
 ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ପଣି

ଅଭିନନ୍ଦନ ପତ୍ର

କାକାବାଗା ଓଁକ୍

ହାଇଦାରବାଦ

ପିଛାଲେ ସାଲଜବ୍ ଅନୁଗୁଲ୍ [ଓଡ଼ିଶା] ମେ ସବାଦସ୍
 ସମ୍ମଳନା ହୁଆଆ, ତବ୍ ପ୍ରାର୍ଥନାକ ସମୟ ଓ଼ିର ଦୁସ୍ରେ
 ମୌଜେପର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ନିମାଇ ଚରଣ ହରିଚନ୍ଦନନା ଭଜନ
 ଗାତେ ଥେଁ, ଉନ୍ନକେ ଭଜନକା ଅଧର୍ ଆଜିଉ ମନପର୍
 ତାଜାହେ, ମଧୁର କଣ୍ଠ ସୁଝରା଼ ଓ଼ିର ଖାସକର ଭବବାହୁ
 ସଙ୍ଗୀତ ଶ୍ରୀମୋ ମିଲ୍‌କର୍, ଭକ୍ତକା ବାସୁମଣ୍ଡଲ ପଦଦା
 କରକେ ବାତାବରଣକୋ ପୁବାସିତ ପୁରନ୍ତୀ ବନାଦେତେଥେ ।
 ମୌ ଆଶା କରତାହୁଁକି ଇନ୍‌କା ସଙ୍ଗୀତ ସେବାସେ ବହୁତ
 ଲୋକ ଲଭ ଉଠାଏଁଗେ ।

କାକା କାଲିକର

ତମ୍ଭ-ଚଉତିଶା-ସ୍ତବ-ରତ୍ନାକର ବାଣିକଣ୍ଠ ଶ୍ରୀ ନିମାଇଚରଣ
 ହରିଚନ୍ଦନ

ମହାଶୟ,

ହେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଖ୍ୟାତନାମା ବରପୁତ୍ର !

ଯେଉଁ ଦିନ ଆପଣଙ୍କର ଯେହୁ କୋକିଳକଣ୍ଠରୁ “ଶ୍ରୀରାଧା
 ବାଗୁଲୀ” “ବିଜଳକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ” ‘ରଞ୍ଜଣ କହୁଇ ଆଗୋ’ ଆଦି
 ରସାଳ ସଙ୍ଗୀତର ମଧୁର ଝଙ୍କାର ନିଃସୃତ ହେଲା ଓଡ଼ିଆ—

ପ୍ରାଣରେ ଖେଳିଗଲା ନବ ଜାଗରଣ । ତାର ଜୀବନରେ ଆସିଲା
ନୂଆ ଅନୁଭବ । ଏଦେଶର ଶ୍ରାବ୍ୟ, ଚଉତିଶା, ଏ ଯୁଗରେ
ଯେ ଏପରି ଶ୍ରୁତି ମଧୁର ଓ ଜନପ୍ରିୟ ହୋଇ ପାରେ ତାହା
ଉତ୍କଳ ଜାଣି ପରିଲା ।

ନିକଟରେ ଉତ୍କଳର ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ ଭାରତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ,
ନୃତ୍ୟ ଓ ନାଟକ ପରିଷଦରେ ଯୋଗଦେଇ ଆପଣ ଯେଉଁ
ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ପରିବେଷଣ କଲେ, ତାହା ତର ଅବହେଳିତ
ଉତ୍କଳକୁ ଭାରତର ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଓ କଳାକାରଙ୍କ ନିକଟରେ
ସମ୍ମାନିତ କଲା । କୋଣାର୍କ ନିର୍ମିତା ଉତ୍କଳର କଳାନୌପୁଣ୍ୟ
ତହିଁ ନରଘରେ ପରିଷ୍ଟୁଟ ହେଲା । ହେ କୃତା କଳାକର !
ଉତ୍କଳ-ଜନନୀ ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କର ଏହି ଅଳ୍ପାଳ୍ପ ପରିଶ୍ରମ ପ୍ରତି
ଉତ୍କଳବାସୀ ନିକଟରେ ଆପଣଙ୍କୁ ତରପୁରଣୀୟ କରିବ ।
ଜାତୀୟ ଇତିହାସରେ ଆପଣଙ୍କର ନାମ ଅମରାକ୍ଷରେ
ଅଙ୍କିତ ହେବ ।

ଆପଣଙ୍କର

ସୌଜନ୍ୟ ମୁଗ୍ଧ

କଟକ ଉତ୍କଳ ସଙ୍ଗୀତ ସମାଜ ସଭ୍ୟବୃନ୍ଦ

ଚଷମ ମିଳନ

୧୯୭୭

ବାଣୀକଣ୍ଠ ଶ୍ରୀ ନିମାଇଁ ଚରଣ ହରିଚନ୍ଦନ

ସ୍ବନାମଧନ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାତନାମା ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ବାଣୀକଣ୍ଠ ନିମାଇଁ
ଚରଣ ହରିଚନ୍ଦନ ପୁରାତନ ପ୍ରିୟ, ଜଣାଣ, ତମ୍ବ, ଅଦ୍ଭୁତ

ନିଜର ମନୋରମ କଣ୍ଠ ଓ ସୁଲଳିତ ସ୍ଵର ସଂଯୋଜନ ଦ୍ଵାରା
ଓଡ଼ିଶାର ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ପ୍ରଖ୍ୟାପିତ କରିଛନ୍ତି ।
ପରିଣତ ବୟସରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସ୍ଵର ଓ ସ୍ଵାଧିନାରେ
କୌଣସି ତ୍ୟାଗ ଘଟି ନାହିଁ ।

ଆମେ ଏହି ପ୍ରମୁଖସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞକୁ ବର୍ଷା ମିଳନ ଶୁଭ
ଅବସରରେ ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ ଜ୍ଞାପନ କରୁଛୁ ।

ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ୍
ଚେସ୍ଟାରମାନ

ଅଭିନନ୍ଦନ ବାଞ୍ଛା

ବାଣୀକଣ୍ଠ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିମାଇଁ ଚରଣ ହରିଚନ୍ଦନ

ନିଖିଳବିଶ୍ଵରେ ରୀତି ହେଉଛି ଅବ୍ୟକ୍ତ ଐକତାନିକ ସଙ୍ଗୀତ
ବାଣୀ ସାଧକ ବାଣୀକଣ୍ଠଙ୍କ ନିକଟରେ ସେହି ଅନନ୍ତ
ସଙ୍ଗୀତର ଅପୂର୍ବ ମୂର୍ତ୍ତିତା ହୁଏତ ବାଣୀ, ତାହାର ଶ୍ରବଣ
ମାତ୍ରେ ପ୍ରାଣରେ ଜାତହୁଏ ଅନୁକମ୍ପନ ଓ ଅନନ୍ଦର ଘନ
ଉଦ୍‌ବେଳନ ।

ମାଞ୍ଜିଶ୍ରର ପ୍ରଖର ତେଜସବି ଅପଣଙ୍କର ସଂଗୀତରେ
ହୁଏ ବାଣୀର ସୁଷ୍ପଷ୍ଟ ଉଦ୍‌ଭବନ ପ୍ରକାଶ, ଶକ୍ତି ପ୍ରପଞ୍ଚ ଶୁଦ୍ଧ-
ଶବ୍ଦମାନ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣ ତହିଁନି ହୋଇ ସଦା ସ୍ଵରଣ କରନ୍ତି
ସେହି ଜନନନନଙ୍କର ପବନ ଫୋରବନ୍ଦ ।

ଭରମ୍ଭର ଚମକ ପରି ଆପଣଙ୍କର ଅମୃତମୟ ବାଣୀ
ପ୍ରାଣରେ ଆଶିଷ ଏ ନବୀନ ଉଲ୍ଲାସ, ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ-ପ୍ରବାସୀ ନରକାଶ
ଙ୍କର ମାନସ ପଟରେ ତାର ସ୍ୱପ୍ନ ବାସ୍ତବରେ ଅଟେ ।

ଓଁ, କ୍ୟୋହ୍ନା ସମ ସେହି ଅପୂର୍ବ ସଙ୍ଗୀତ କଳାଶମୟୀ
ଓ ଅଲ୍ଲାଦନକାଶ ।

ରୂପିନ ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଆ କବିଙ୍କର ବାଣୀ ଆପଣଙ୍କର
ସୁଲଳିତ କଣ୍ଠରେ ଧାରଣ କରେ ନୃତନ ବିସ୍ତୃତ ।

ନବନବ ଉନ୍ମେଷ— ଶାଳିନୀ ପ୍ରଜ୍ଞା ହିଁ ପ୍ରତିଭା, ପ୍ରତିଭାର
ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧେଷିତ କରିଛନ୍ତି
ଆପଣ ।

ହରିଉତ୍ତରେ ଆପଣ ନିମଜ୍ଜିତ, ଆପଣଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି
ସେପରି ଦବ୍ୟଧାମର ଅଭିମୁଖୀ, ଶୌଚ, ପବିତ୍ରତା, ନିଷ୍ଠା,
ଔଦାର୍ଯ୍ୟ ଓ ବାଣୀକଣ୍ଠ—ମୂର୍ତ୍ତିତର ତଥା ଜୀବନର ମୂଳାଧାର ।

ରିକ୍ତ ଜୀବନ, ଦୁଃଖ କଷ୍ଟର ଅଗ୍ନି ଦାହ ମଧ୍ୟରେ ଜାତିକୁ
ଆପଣଙ୍କର ଦାନ ମହାୟାନ, ନବ ଯୁଗର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳାୟ କଳାକାର
ମାନଙ୍କ ସମାଜରେ ଆପଣଙ୍କର ଦାନ ଓ ସ୍ଥାନ ବହୁ ଉଚ୍ଚ ।

ତଂତଳାଙ୍କର କୃପା ଦୃଷ୍ଟିର ଅଭାବରୁ ଆପଣ ବେଦନା
ବ୍ୟୁତ, ସେହି ବ୍ୟଥାରୁ କଣ୍ଠରୁ ଗୀତ, ହେଉଛି—ତେଜେ
ହିମ, ଜଣାଣ, ଚଉତିଶା ଓ ପୋଇ ।

ଦିଗନ୍ତ ହେଲେହେଁ ଏଜାତି କଳାପ୍ରିୟ, ବିସ୍ମୟ
ଗର୍ଭରେ ଲୀନ ହୋଇଥିଲା ତାର ଗୌରବୋନ୍ମଳ ଅତୀତ,

ନବ ଯୁଗର ଅବାହନ ପରେ ଆପଣଙ୍କର ତ୍ୟାଗ ଓ ସାଧନା
ବଳରେ ବିପ୍ଳବର ଗର୍ଭରୁ ଅଳ୍ପ ମସ୍ତକ ଉତ୍ତୋଳନ କରିଛୁ—
ଉତ୍କଳୀୟ ସଂଗୀତର ଗୁଣ ଗଣନା ।

ନିରନାଶଙ୍କର ଶତ ବ୍ୟଥା ଓ ବେଦନା ଭରମୁଖରେ
ହେ ମହାନ କଳାକାର, ଆପଣ ଫୁଟାଇଛନ୍ତି ଦୁଃଖ ଓ ଆନନ୍ଦ
ନିରାଶ-କର୍ମକ୍ଳାନ୍ତ ପ୍ରାଣରେ ଆନୟନ କରିଛନ୍ତି ନିମ୍ନ ଉତ୍ସାହ,
ବାଣୀକଣ୍ଠ ପଦସ୍ୟ ଆପଣଙ୍କର ଯଥାର୍ଥ, ଆପଣ ଏକାଗ୍ରରେ
ପ୍ରତିଛବିଶାଳୀ ଭକ୍ତ ମିଷ୍ଟଭାଷୀ, ହାସ୍ୟ ରସିକ ଓ ଦୟାଳୁ ଆପଣଙ୍କ
ପରି ବରପୁତ୍ରଙ୍କୁ କୋଳରେ ଧାରଣ କରି ଉତ୍କଳଜନନୀ ଧନ୍ୟା,
ଆପଣ ଶତାୟୁ ହୋଇ ଉତ୍କଳର ମାରସ୍ତକ ଗଡନକୁ ସଂଗୀତ
ମୁଖରେ କରନ୍ତୁ ଏହାହିଁ ଆମର ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନିକଟରେ କାମନା
ଆପଣଙ୍କ ଭଲ ମହାନ କଳାକାରଙ୍କ ଯଥା ଯୋଗ୍ୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା
କରିନପାରିବା-ବାସ୍ତବରେ ଆମର ପ୍ରାଣରେ ଜାତି ହୋଇଛି
ଗର୍ବର ଅସ୍ତଗ୍ଧାନ ।

ଜାମସେଦଗର

ତା ୨୩ । ୪ । ୭୩

ବିନୟାବନତ

ଉତ୍କଳ ବାରିବ ସମିତିର

ସଭ୍ୟବୃନ୍ଦ

ସୂଚୀ

ଆଜ ମୁଁ ଦେଖିଲି ଦିନ ଶ୍ୟାମକୁ ଗୋ	୧
ମାଳସିର ଗାଁରେ ମାଳଅଚଳ	୧
ତକାଡ଼ୋଳା କମ୍ପା ଡକ୍କା	୩
ତାକୁ କିଏ ବୋଲୁଥାଇ ଗୋ	୪
ଆସ ଆସ ମୋର ସରଗ ଚରାଲେ	୫
ବୋହୂ ଚାଲି ନ ଜାଣଇ ଗୋ	୬
ଶୁଣ ହେ ପୁନନଜନେ ଚିତାଉ ବାହାଣୀ	୭
ପଥର ହେଲୁ ହେ ପ୍ରଭୁ ପଥର ଟେକା	୯
ତୁମ୍ଭ ଶୁଣିବାକୁ ମୋହ କହିବାକୁ	୧୦
ମୀନନୟନା ଶୀତ ହେବନି	୧୨
ବୃତ୍ତାରେ ଶିତ ନୟନୁତ	୧୨
ଗରଜଲ ମେଘ କରସେ ନାହିଁ ଗୋ—	୧୩
ଭଲେ ଆଜି ତୋ ଶୁଭରେ	୧୪
ବଚନକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ	୧୫
ସୁବାସାଏ ଶାବ ଜଞ୍ଜଳ ନୟିବ	୧୭
ବନମାଳୀ ମୋତେ କେବେ	୧୮

ରାଧେ ଗୋବିନ୍ଦ ଭଜ	୧୯
ଅକାମନ ଶୂଲ୍ୟିକା	୨୦
ରାମନାମ ଭଜମନ	୨୧
ଭଗବାନ ବୋଲୁ ଯାହାକୁ	<u>୨୨</u>
ଭାଗବତ ଭଜନମାଳା	୨୩
<u>ଧନ ଏ ଧୁଳି ଖେଳରେ</u> (କାବ୍ୟ)	୨୪
କଳା କୃଷ୍ଣ ହେ କଳା କମଳ ଆଖି	୨୫
ଏଇ ଯା ଦେଖୁଛି ଦୂର ଆକାଶରେ	୨୬
କରିଛୁକ ମୁହଁ ଗୁମାନ	୨୮
ଅନ୍ଧାର ନାହିଁ ନାଗର ମଣିକି ତାଳେ	୨୯
ଗୁରୁଙ୍କ ଗହଣେ	୩୦
ମୁହଁ ଦିନ ଭଜାଣ	୩୩
ପ୍ରୀତି ଯୋଡ଼ିକ ସୁଆଦ	୩୪
ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସରତକ	୩୫
ଆହେ ଘନବନ୍ଦ	୩୬
ଜୟ ଜୟ ପ୍ରୀତିବସନ	୪୫
କୃଷ୍ଣ କଥା ଦିନେ ପଢୁଥିଲୁ ମନେ	୪୭
ସୀତାୟା ଅଶ୍ରୁ ନ ବନେ	୩୯
ଲୋଳି କେ ନେବରେ	୪୧
ଧରମ ନାମରେ ଯାହା ବଦଳ ଜଗତେ	୪୩

ମୁଖ ମିଥୁଳା ଗଲେ	୪୭
କହେବ ଶୁଆ ପୋଷିଲେ	୪୭
କୋଇଲି ଲୋ କେଶବ ଯେ	୪୯
ବୃଷ୍ଟ କଥା ଭଲ ଗୋପୀ ସକଳ	୫୦
ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦନ ସମ୍ପା	୫୨
ବଡ଼ ପାପାଗା ଖାବ ନୁହେଁ କାହାର	୫୨
ଆରତ ତାରଣ ବାମା	୫୫
ଘନ ବାସବ	୫୭
ଜାନକୀ କାନ୍ତକୁ ବୁଝି ଯେ	୫୭
କହ ହନୁମେର କାନ୍ତର କୁଶଳ	୬୦
ଆହା ଧନୁର୍ ର ବାରବର	୬୩
ସୁଖ ଦୁଃଖ ଦୁଇ	୬୫
ତେତେକାଳ ଆଜି ନ ଭଜି	୬୭
ଜଗବନ୍ଧୁ ଭୁବି ବଡ଼ କପଟୀ	୬୭
ମଳମଣି ହେ ମାଳ କନ୍ଦର ହରି	୭୮
କହଲେ ସକଳ	୭୦
କାଳ ଥିବ ରହି ହେ	୭୦
ଏଥୁଅନ୍ତେ ସୀତାଙ୍କ	୭୩
ବନଗିରି ଦଇବ	୭୭

ସୀତାଙ୍କ ସେବନ	୭୭
ଜାନଙ୍କ ବଚନେ	୭୮
ସୀତା ସୀତା ବୋଲି	୮୦
କେତେଦୈନ ଦୂରେ	୮୨
ପ୍ରଣୀତ ଦହନ	୮୪
ଶବ୍ଦ ବେଶ	୮୬
ସୀତା ହରାଇଣ	୮୮
ହନୁମାନ ବୋଲଇ ଯେ	୯୦
ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଦେଖି ସୁଗ୍ରୀ	୯୨
ରହୁଛୁ ଦେଖି ରାମ	୯୩
ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ମିତ୍ର	୯୫
ଏହାଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବ	୯୭
ସୁଗ୍ରୀବ ବୁଝିଣ	୯୯
ବରଷା ଅନ୍ତେ	୧୦୧
ଶୁଣି ତାରନାଶ	୧୦୩
କେମନ୍ତେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ	୧୦୪
ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳେ ହନୁବାର	୧୦୬
କେ ବୋଲଇ ତୋତେ ଗୋ ମାରିବୁ	୧୦୮
ପ୍ରଭୁକୁ ଉଠିଣ ସଖା	୧୦୯

(୨୭)

ଏହାଶ୍ରୁତି ଜାନକୀ ଯେ	୧୧୧
ଅକ୍ଷୟ ମରଣ ଶ୍ରୁତିଶ	୧୧୨
ହନୁମନ୍ତ ବୋଲଇ	୧୧୪
ସେ ଡାଳେ ବସିଥିଲେ ଶୁଆଶାସ	୧୧୬
ଏ ଦୁନିଆ ଜଟିଳ ବଡ଼	୧୧୯
ଖେଳା ଖଞ୍ଜିଶୁଟ ଦୃଶା	୧୨୦
ଯୋଷା ବରରେ	୧୨୧

—†—

ଓଡ଼ିଶୀ

ଆଜ ମୁଁ ଦେଖିଲି ଘନ ଶ୍ୟାମକୁ ଗୋ
ଦେଖିଲି ଦେଖିଲି ଘନ ଶ୍ୟାମକୁ ଗୋ । ଘୋଷା ।
ଆହା କି ଲବଣ୍ୟ ମୁଁହିଁ ଦର୍ଶନେ ହରଇ ଧୃତି,
କେ ରତିଛୁ ଏ ସୁନ୍ଦର ଧାମକୁ ଗୋ । ୧ ।
ସେବଣୀ ପାଖୁଡ଼ା ବେଡ଼ା ସଖୀକ ବରତ ଛଡ଼ା
କେଣି ରୂଡ଼ା ତଳିଅଲ ବାମକୁ ଗୋ । ୨ ।
ଆହାକି ଲବଣ୍ୟ ଠାଣି ପୃଷ୍ଠରେ ଲମ୍ବିଛୁ ବେଣୀ,
କେ ରତିଛୁ ଏ ସୁନ୍ଦର ଶ୍ୟାମକୁ ଗୋ । ୩ ।

—*—

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସିନେମାରେ ପ୍ରଥମ ଶୀତ
ସିଂହ ଦୁଆରରେ ।
ଓରଚନା—ଶ୍ରୀ ନିକୁଞ୍ଜ କଣୋର ଦାସ
ମାଳ ସିନ୍ଧୁ ଖରେ ମାଳ ଅଚଳ,
ମାଳ ବନଗଳି ଘେରୁ ଦେଉଳ ।
ମାଳ ଚଢ଼େ ରଞ୍ଜ ନେତ ଚଞ୍ଚଳ,

ମାଳ ନର ପଟେ ଘେନା ଅତୁଳ ହେ ।

ମାଳ ମେଘମାଳା ଆଡ଼େ ।

ଅନଳ ଲହରେ ଧଳା ବକମାଳ ଧରି ଧାଡ଼ି ଅବା ଉଡ଼େ

ମହପ୍ରଭୁ ହେ । ୧ ।

ପତିତ ପାବନ ବାନା ଉଡ଼ାଇ,

ପତିତ ଜନେ ଦେଉଛ ବୁଡ଼ାଇ,

ପାପୀ ଜଗତର କର ବଡ଼ାଇ,

ପାପୀ ମୁଁ କି ଯାଏ ଆଖି ଏଡ଼ାଇ ।

ଥୟ ନ କଲ କାହାକୁ ହେ ।

ଥାଇ ପ୍ରଭୁପଣ ହୋଇଲେ କୃପଣ ନିନ୍ଦିବେ

ଚଉକାହାକୁ ନେ । ୨ ।

ଚଉବର୍ଗ ଦିଆ ଚକାନୟନ,

ଚନ୍ଦ୍ରାଳ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତୋର ସମାନ ।

ଚଉଦ ଭୁବନେ କେ ସାମରଥୀ,

ଚଉରାଶି ନର୍କ ନିବାର ବ୍ୟଥା ହେ ।

ଚରାଚର ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ହେ ।

ଚରଣ ସେବକ କଣ ଦାସ ତୋର

ନରାଣ ନକର ଜାଣି ହେ । ୩ ।

ଶ୍ରୀ କଗନ୍ନାଥ ସିନେମାରେ ଶେଷ ଜଣାଣ !

ଚକାଡ଼ୋଳା କମ୍ପା ଡକା,

କମ୍ପା ଡକା ନ ଶୁଣ ।

ଡକାବଜା ପ୍ରଭୁ ଥକା ହୋଇ ବସି,

ଚକଣିଲ ପ୍ରଭୁ ଏ କେଉଁ ଗୁଣ । ଘୋଷା

ସଖା ସଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗେ ସମୁଦା କୁଳରେ

ବକା ଚିରି ହେଲ ବକ ଦାରଣ ।

ରଖାଇଲ ଗୋପୀ ଗୋମାଳ ସକଳ,

ଗୋବର ଧନକୁ କରି ଧାରଣ ।

ଗୋପ ତାରଣ ଖେଦ ବାରଣ । ୧ ।

ଭରତ ସମ୍ବର ଅର୍ଜୁନ ପ୍ରେମରେ

ରଥ ବୁଲ ଶ୍ରମ ପାଇ ଆପଣ,

ପେ ଶ୍ରମ ନିରଣେ, ଲୁଚିଥିଲ ବଣେ,

କନ୍ଦବରେ ପୁଣି କି ହେଲ ମନ ।

ଉଚ୍ଚ ଭବନ, କଲ ଝୁଆଣ । ୨ ।

ମାଳତୀର ସାଇଁ ବୋଲାଇ ଗୋସାଇଁ

ରହୁ ସିଂହାସନେ ହେଲ ମଉନ,

ଚିଆଁ ଶୋଇଲେ କିଏ ଉଠାଇବ

ଭୁଲିଲ କି ସବୁ ଅନ୍ତର ଜାଣ ।

ମୋ ଦୁଃଖ ଟାଣ ହେଲ ପାଶାଣ । ୩ ।

ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ମଞ୍ଜୁ ଭୃମ୍ଭୁ ନୟନ
 ମୁଁ ଅଳ ପଡ଼ିବ ହେ ନାରାୟଣ ।
 ଏକା ମୋ ଶରଣ ଶରଣ ରକ୍ଷଣ,
 ଧାନ୍ତିକର ବାରେ ହେ ନାରାୟଣ ।
 ତବ ଚରଣ ଉପ ଶରଣ । ୪ ।

—*—

ଭଜନ

ତାକୁ କିଏ ବୋଲୁଥାଇ ଗୋ,
 ମରମ ଦୟାଳୁ ହରି ।
 କାହିଁ ଦେଖିଅଛ ମାମୁଁକୁ ଭାବନା
 ଜୀବନେ ପକାଏ ମରି । ଦେଖ ।
 କାକ କୋଳେ ପିକ ପାଳିଲୁ ପରାୟେ
 ସେବଥିଲେ ଗୋପନାୟ,
 ଯୋଷନ୍ତା କାଳକୁ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲେ
 ରହିଲେ ମଥୁରା ପୁର । ୧ ।
 ନିଶ୍ଚଳେଭେ ଶିଶୁପାଳ ବୀର ଆସି
 ଥିଲୁ ବରବେଶି ଧରି,
 ଚଣ୍ଡୀ ପୁରୁଷଣୀ କନ୍ୟା ଦେବଗଳେ
 ଲଜରେ ସେ ଗଲୁ ଫେରି । ୨ ।

ସମ ଅଭିସମ ରୂପ ଦେଖି କାମ

ଲେରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଶୋ ନାହିଁ,

ଅଗ୍ନିଥିଲୁ ଆଶା କରିଥିଲୁ ନାସା

କାଟି ଜଳେ ହୃତଶିଷ୍ୟ । ୩ ।

ବଳି ମନ୍ଦିରକୁ ଛଳି ବଜେ କଲେ,

ବାମନ ମୁରତି ଧରି,

ଭକାରି ହୋଇଣ ଧକାରି ଚାପିଲେ,

ରଖିଲେ ପାତାଳ ପୁର । ୪ ।

ପାଣ୍ଡବେ ତାଙ୍କର ସହୃଦ ବାନ୍ଧବ,

ଜାଣନ୍ତି ଏ ତନି ପୁର,

ଶ୍ୟାମ ସୁତ ବେଲୁ ବାଳୀକ ମାଇଲେ,

କେଉଁ ଅବଗୁଣ ଧରି । ୫ ।

—୦—

—ପଲ୍ଲୀ—

ଆସ ଆସ ମୋର ସରଗ ତବେଲେ

ଆସ ଆସ ମୋର,

ଅନା ଅନା କାଳିଆର ରଥ ଯାତରାଲେ । ଦୋଷ ।

ପଡ଼ିଛି ଆଜି ବରା ଅଶ୍ରୁ ଦଉଡ଼ି ଛଦା

ବାଇଶି ପାହାଚେ ଲଗେ ଭଡ଼ା ଓଟରାଲେ । ୧ ।

ଝୁଲି ଝୁଲି ଆସୁଛି ଛେରୁ କରୁ ଖାଉଛି ।
 କି ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ମଥା ଟାଣିଆ ଝୁରଲେ । ୨ ।
 ରଥ ଶୋଳ ଚଳିଆ ନଦୀଦେଶକୁ ଚାହିଁ ।
 ପଡ଼ି ଉଠାଇ ପାଇଁ ଦଳୟ ପରଲେ । ୩ ।
 ପୁରୀ ଠାକୁର ରଜା ଆସନ୍ତି ବାଜେ ବାଜା ।
 ପାହୁଡ଼ିନ୍ତି ରଥପରେ ଛେନୁଗଡ଼ିର ଲେ । ୪ ।
 ଦେଶ ଲୋକ ଗହଳ ଶୁଭୁଛି ଜୋଳାହଳ ।
 ଶବ୍ଦରେ ପଡ଼ିଯାଏ କାନ ଅବର ଲେ । ୫ ।

—*—

—ପଲ୍ଲୀ—

ବୋହୂ ଚାଲି ନ ଜାଣିଲ ଗୋ ପାଦ କରୁଥାଏ କୋ
 ଯେଉଁଦିନ ବୋହୂ ସଳଖି ଚାଲିବ
 ଘରେ ପଡ଼ିଯିବ ଡଳା । ଘୋଷା ।
 ଯେଉଁ ଦିନ ବୋହୂ କାପ ଘର ଠାରୁ
 ଅଇଲ ଶଶୁର ଘରକୁ ।
 ଆପଣା ପତିର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ନାହିଁ
 ରସରେ ରସାଏ ପରକୁ । ୧ ।
 ପାଣି ଭଲ ଲୋକ ବୁଝାଇ କହିଲେ
 ନ ବୁଝିଲ ବୋହୂ ତଳେ ।
 ଅଳ୍ପ ପାଣି ବୋହୂ କିଛି ନ ଖାଇଣ

ରହୁଛି ଶୂନ୍ୟ ଆଡ଼ାରେ । ୨ ।
 ପଚାଶ ନବିନ୍ଦ୍ର ଜଞ୍ଜାଳ କରନ୍ତି
 ବୋହୂ ମୋର ବାରୁଆଳ ।
 ବୋହୂ ଦୁରୁଦଣ୍ଡୀ ସବୁ ନ ପାରଇ
 ବୁଲଇ ପଡ଼ଣା ଓଳ । ୩ ।
 ବୋହୂ ଗୋଟିକି ମୁଁ କରି ଆଣିଅଛି
 କାଉଁରୀ ଘରର ଶୀଅ ।
 ବାଞ୍ଛୀ କରକଟୀ ବୁଝଇ ଲମ୍ପଟୀ
 ବୋହୂ ଆଡ଼େ ତନି ପୁଅ । ୪ ।
 ପୁଅ ବୋହୂ ଦୁହେଁ ଏକତ୍ର ହୋଇଲେ
 ଚରୁବୀର ପଳ ପାଇଁ ।
 ଇନ୍ଦୁନାଥ ଦାସ ଭରସା କରିଛି
 ବୋହୂକୁ ଭେଟିବା ପାଇଁ । ୫ ।

—*—

—ପଲ୍ଲୀ—

ଶୁଣନ୍ତେ ସୁଜନ ଜନେ ଚିତାର କାହାଣୀ
 ଘରେ ଘରେ ଚିତାକୁଟେ ସୁଲକ୍ଷ୍ମୀ କେଲୁଣି,
 ପ୍ରିୟ ସବୁ ଗୋ ।
 ଆସ ଚିତା କୁଟାଇବ କେହି ଗୋ । ୧ ।

ଆସ ଗୋ ସହ ସଙ୍ଗାତ କୁଟିଦେବ ଚିତା
ମୋର ଚିତାଗୋଟି ଅଟେ ଜଗତେ ଶୋଭିତା ।

ନାହିଁ ମୂଲ୍ୟ ଗୋ ।

କୁଟିଦେବ ନାନାରଙ୍ଗେ ପୁଲ ଗୋ । ୨ ।

ହସ୍ତରେ କୁଟିବ ଶୁଆ ଶାଶୁ ସଙ୍ଗେ ବଣି
ଚୁଟି ଡାଳେ କୋକିଳ ଯେ ଗରୁଡ଼ିବ ପୁଣି,

ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ଗୋ ।

ପୁଲପୁଟି ପଡ଼ୁଥିବ ବଞ୍ଚି ଗୋ । ୩ ।

ମନ ମୋହନିଆ ଚିତା କୁଟି ଦେବ ମୁହଁ
ଚିତା କୁଟି ଦେଲେ ଯେ ଦେହକୁ ନ ବାଧଇ ।

ନାଶୁ ଘାସ ଗୋ ।

କୁଟି ଦେବ ଜହ୍ନ ସଙ୍ଗେ ତାର । ୪ ।

ଯାଇ ଯୁକ୍ତ ମଲ୍ଲୀ କୁନ୍ଦ ସେବଣ ମରୁଆ
ତହିଁ ପାଶେ ଥିବେ ଯେ ହରିଣ ବାହୁଟିଆ,

ଓଠତଳେ ଗୋ ।

କୁଟିଦେବ ଲବଙ୍ଗ ମୁକୁଳେ ଗୋ । ୫ ।

କୁନ୍ଦଦନ୍ତୀ ମାନେ ଯେବେ ଚିତା କୁଟାଇବ,
ବଚସ କୁନ୍ଦ କୁଟିବ କଟିକ ଶୋଭିବ ।

କଲେ ମନ ଗୋ ।

କୁଟିଣ ଦେବ ମାଧବୀ କାନନ ଗୋ । ୬ ।

ଦ୍ରୋପଦୀର ସ୍ବପ୍ନମୁର କୁଟି ଦେବି ମୁହିଁ
 ଲକ୍ଷେ ରାଜା ମଧ୍ୟେ ଥିବେ ପଣ୍ଡୁଙ୍କ ତନୟୀ,
 ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରୋ ।
 କଣି କନ୍ୟା ନେବଟି ଅର୍ଜୁନ ରୋ । ୭ ।

—*—

କଣାଣ

ପଥର ହେଲ ହେ ପ୍ରଭୁ ପଥର ଟେକା,
 ପଥର ମାଲ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଉଡ଼େ ପତାକା । ଦୋଷା ।
 ପଥରେ ଦେଖି ସୁଗ୍ରୀବ ଅଚରନ୍ତ ମିତ୍ରଭାବ,
 ପଥର ପକାଇବି ତୁ ବାନ୍ଧିଲେ ଏକା । ୧ ।
 ପଥରେ ଭେଟିଲୁ ତୁକୁ ଦୂତ ହେଲୁ ସେହିଦିନୁ,
 ପଥର ଫିଙ୍ଗିଣ ସେ ଯେ ଭାଙ୍ଗିଲୁ ଲଙ୍କା । ୨ ।
 ପଥର ହୋଇ ଅତୁଳା ପତି ଶାପେ ପଡ଼ିଥିଲୁ,
 ପଥରେ ପଥର ଦେଖି କଲ ନାହିଁକା । ୩ ।
 ପଥରେ ଭେଟି କୁବୁଜା ସ୍ବୟଂସରେ କଲ ରାଜା,
 ପଥର ଦେଉଳେ ବସି ନ ଶୁଣ ଡକା । ୪ ।
 ପଥର ଗଢ଼ା ଶରୀର ତୁମ୍ଭର ହେ ଚନ୍ଦ୍ରଧର
 ମୋ ଡାକ ବେଳକୁ ହେଲେ ପଥର ଏକା । ୫ ।

—○—

ଜଣାଣ

ତୁମ୍ଭ ଶୁଣିବାକୁ ମୋହ କହିବାକୁ ସମୟ ନାହିଁ ମୁରାଣ,
ତୁମ୍ଭ କୃପାହେଉ ହେଉ କହୁଁ କହୁଁ
ବିପତ୍ତି ଦେଉଛୁ ସାରି ।

ମହାପ୍ରଭୁ ହେ ।

ଦୁଃଖତଟିନୀ ତଟରୁ ହୋଇ ମୋ ପିଣ୍ଡେ ବଳନାହିଁ ମୂଳେ
ତୁମ୍ଭ ନିରାଶ ପ୍ରବଳ ପବନରେ ଉପକୃଷ୍ଟ ମୁଁ ସମୂଳେ
ମହାପ୍ରଭୁ ହେ ।

ମୁହଁ ଗଲେ ନାଶ ତୁମ୍ଭେ କେଉଁ ଯଶ
ଲଭିବ ଆହେ କରୁଣା ନିଧୁ ।

ମଲ୍ଲଠାରେ ଜଳ ଅଧିକରେ ଜାଳ
ସଂସାରେ କେତେରଖିବ ସିଦ୍ଧି । ୧ ।

ପ୍ରବଳ ପବନ ଘାତେ ରମ୍ଭାବନ
ହୋଇଲା ପ୍ରାୟେ ମରୁଛୁ ଭାଳ ।

କାଳକୁ ଗୁହାରି ଯେହ୍ନେ ନିତ୍ୟ କରି
ଦୁଃଖି ମରୁଥାଇ ଝୁରି ଝୁରି । ୨ ।

ଏ ଡକା ପାରଇ ତାକୁ ନ ଶୁଭଇ
ସେ କେହ୍ନେ ହରିବ କଷ୍ଟତାର ।

ତେମନ୍ତ ତାର ଯେମନ୍ତ ତେହୋଇ

ବେଳୁ ବେଳ ଏ ମୋ ଦୁଃଖସ୍ବର । ୩ ।

କୃପଣକୁ ଲେଉ ଥାଇ ଯେହ୍ନେ ସେବ

ଧରି ନ ଛୁଡ଼ଇ ଲେଉବଳେ ।

ଏତ ନ ଦିଅଇ ସେତ ନ ଛୁଡ଼ଇ

ଲେଖି ନାଶ ଫଳ ପାଇକାଳେ । ୪ ।

ପ୍ରଭୁକୁ କୃପଣ କରେ ନ ବୋଲଇ

ଦୁଃଖି ଲେଉ ପଣ ହୋଏ ସିଦ୍ଧି ।

ପ୍ରଭୁ ପଢ଼େଲେ ସବୁନି ସୁନ୍ଦର

ଅସୁନ୍ଦର କଥା କଲେ ବିଧି । ୫ ।

ହୋଇ କୃପାସିନ୍ଧୁ ବଢ଼ିବାକୁ ତମୁ

ସରିବ ବୋଲି ଡରିବାଠାରେ

ତେବେହେଁ ବୋଲନ୍ତି କରୁଣା ସମୁଦ୍ର

ବିବେକ ମହତ ସନ୍ତାନରେ । ୬ ।

ଦୁଃଖ ଅନ୍ଧକାରେ ନାମ ସୁଧାକର

ହୋଇତ କରଣ ନ ଛୁଡ଼ଇ

ଏମନ୍ତ ନିଷ୍ଠୁର ହୃଦୟ କଠୋର

ନରଣ ଦମରେ ଡହାଡ଼ିଲ । ୭ ।

ଓଡ଼ିଶୀ

ମୀନନୟନା ଶୀତ ହେବନି ମୋ ବନା ସେ, (ଘୋଷା)
 ମାଗତ ମାଳ କୁଣ୍ଡଳୀ ଚଞ୍ଚଳା ରସନା ଗୁଳି
 ବକାଳୀ ଦଶନାବଳି ସଜମାରେ
 ବସାଇ ଦେଇ ଧରଣି ମଣ୍ଡୁକ ତା ଆଗୁ ଗିଳି
 ତାହା ଭେକ ଜାଣି ଆର୍ତ୍ତେ ରଟିବାକୁ
 (ପଡ଼ି) ଘନ ଘନ ସ୍ବନ ଶୁଣି ଛନ ଛନ ହେବ ମନ,
 ମୀନ ଜେତନ ଶରେ ଅପଘନ କମ୍ପନ
 ମୁଣ୍ଡିବ ନୟନରୁ ଥନ, ଥନ, କରବନ,
 ଭୁବନ କାନନ, ସମାନ, ମଣୁଥିବ ମୋ ଧନ । ୧ ।
 ଦମ୍ଭୋଳି ବାଦ୍ୟ ବାଜିଲା ସପ୍ତ ସ୍ବରେ ବରଷିଲା,
 ଜେକ ନର୍ତ୍ତକୀ ନାଚିଲା ସଜମାରେ;
 ଡାହୁକ ସ୍ବନ ମିଶିଲା କାମ ରାଜା ବଜେ କଲ
 ବସୋ ଗିମା ତାହା ଜାଣି ହେଲେ ଆକୁଳ । ୨ ।

ଓଡ଼ିଶୀ

(ଗୃହରେ ମିତ ନନ୍ଦସୁତ)
 ଗୃହରେ ମିତ ନନ୍ଦସୁତ କେତେ ସୁନ୍ଦର (ଘୋଷା)
 ବହୁ ବହୁଥିଲା ମହିକ ପରି,

ନାହିଁ ନାହିଁ ମନ୍ତ୍ର ମଣ୍ଡଳେ ସରି,
 କେଣ ଚନ୍ଦ୍ରକା ଚନ୍ଦ୍ର ଫରେ ଖଞ୍ଜି ଅଛି ନିକର । ୧ ।
 ପବନ ବଳି ଦମ୍ଭ ହେଲେ ଛୁଟି,
 ଦ୍ରବ ହୋଇ ବଡ଼ ଯିବ ଝଟି,
 ସୁରୁହୁତ ପଦକୁ ମାଟ ଛବି ଦେଖି ମଝିବେ ଛୁର । ୨ ।
 ଭାଷନ୍ତି ନରେଶ କୁଳମଣ୍ଡନ,
 ନଟରେ କଣ୍ଠୋର ପଞ୍ଚାନନ,
 ନିକୁଞ୍ଜ ନିକଟ ଯମୁନାତଟେ ଯା ପାଇଁ ପୂଜିଥିଲୁ ଦୂର । ୩

—C—

ଓଡ଼ିଶୀ

(ଚରଣଲ ମେଘ)
 ଚରଣଲ ମେଘ ବରଷେ ନାହିଁ ଗୋ,
 ଗିରିଝର ବେଗ ଅଧର ଅବର (ଦୋଷୀ)
 ତରଳ ଯାଉଛୁ ତରଳନ ହେଲେ,
 ତରଳ ନୟନେ ଭାଷେ ଅଶ୍ରୁଜଳେ,
 କଣାଜନ ଭଣା ନୋହୁବ ଗୋ କାଳେ
 ଚରଣେ ଲେଉଟିବ ନିଜ ଜନମେଲେ । ୧ ।

ଅରଳ ଅଛୁ ଯା ବରଳ ପଳଳ,
 ସରଳ ଅଛୁ ଗୋ ଗଳେ ଅଶ୍ରୁମାଳ,
 ବଳେ ଯେ ଆସିବ ଗରଳ ଗ୍ରାସୀବ
 ଅଶ୍ରୁ ବ ସଂସୀ ଜୋଛନା ବହଳ । ୧ ।

— ୦ —

ଓଡ଼ିଶୀ

(ଭଲ୍ଲେ ଆଜ ତୋ ଶୁଭରେ)
 ଭଲ୍ଲେ ଆଜ ତୋ ଶୁଭରେ
 ପଞ୍ଚଜ ନୟନା ମାନେ ବଳନା ମଞ୍ଚରେ,
 ମାର ମାରଣକୁ କାରଣ କର ତୁହି
 ଦାରୁଣ ବହୁ ଏକ ବାରୁଣ ଜିତ ଗତି (ଦୋଷା)
 କାହୁଁ ଶିଖିଲୁ ଏ ମାନ କଣୋରମଣି
 କହରେ ସଖି ମୋ ଆନ,
 ତୋ ବିନୁ ନେ ମୋ ଆନ,
 ନାହିଁ ମାନ ସେ ଦେନ ଏକ ଦିନକୁ ଦିନ
 ଦେଖି ତୋର ଗୁମାନ, (ପଡ଼ି)
 ଶାଣ ଦେଇ ସ୍ଵର ରାଣ ଧରି ପୁଲ ବାଣ ଗଣରେ
 ମୋ ପ୍ରାଣ ନେବ ବୋଲି ଟାଣ କରି
 ମାରେ ଜାଣ ସୁବିଭରେ
 ପ୍ରାଣଧନ ପରିସାଣ ତୁ କର ବାରେ । ୧ ।

ଧରି କହୁଛି ତୋ କର,
 ସୁଜାଣୁ ବର ନିରତେ ନ ହସା ପର,
 ନେହୁ ଯା ତେଜୁ ନାର ଧାର ଉରଜ ପର
 ସାର କରିଛୁ କରେ ସାର ବିରଷ ଛୁର,
 ଆସ ବନ୍ଧୁ ମନୁ ନାଶ ତୋର ନିଜ ଦାସ
 ପରରେ ସୁରସ ରଞ୍ଜନ,
 ଶସ ନ କହି ତୁ ଶେଷ ବହି ଅଛି କାଶ ଶଶି ଜିତ
 ହାସିନ ଏକ ତୋର । ୨ ।

(ଛାନ୍ଦ ରାଗଗୌଣୀ)

ତେଲକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ,   କରି ଜାହାବା ଶୋଭନ,
 ହରେ ସୁର ବର ତାପ ବୁରୁଧାର ସେ,
 ବହେ ମକର କେତନ,   ଉଚ୍ଛନ୍ନ ରତି ସମାନ,
 ପୁରୁଷ ହୋଇଛି ପୁଣି ଅଶେଷ ରସେ,
 ଦବ୍ୟ ହେମବତୀ ପଦରେ ।
 ବିଷକଣ୍ଠ ତୋଷ ଦାମା ବେନୀ ମତରେ । ୧ ।
 ବିଷ୍ଣୁପଦା ବିଷ୍ଣୁ ପଦ,   ଶିକାର ଭେଦ ଶବଦ,

ତରଣୀରେ ଗତାଗତ ତହିଁ ଉତ୍ତର,
 ବିଶାଦେ ସେ ସାମନ୍ତ, ମଉର ଦାସ ସେବକ,
 ଡାକୁ, ନ ଶୁଣନ୍ତେ ରଘୁନାଥ କଥୁକ
 ବିଷଧର ପ୍ରାୟେ କି ତୁହି,

ବାରେ ନେଷ ଡାଳି ଶୁଣି ଉତାର ନୋହି । ୨ ।
 ବଧୂର ନୁହଇ ବୀର, ବୋଇଲି ତହିଁ ଧୀବର,
 ଶୁଣିଲଣି ପଥରେ ପଥର ଅବଳା,
 ବାଲି ପଡ଼ି ତୋ ଚରଣୁ ଆଶଙ୍କା ଉପୁଜେ ଏଣୁ
 ନଉକା ନାୟିକା ହେଲେ ବୁଡ଼ିବ ଭେଳା,
 ବୃତ୍ତି ଏ ମୋ ପୋଷେ କୁଟୁମ୍ବ
 ବସାଇ ନ ଦେବି ପାଦ ନ ଧୋଇ ନାବ । ୩ ।

ବଡ଼ାଇ ଦେଲେ ପୟର, ଭାବଗ୍ରାସୀ ରଘୁବୀର,
 ପୟରେ ଶାଳିତ କରି ବସନେ ପେଛି,
 ବ୍ରହ୍ମାରେ ଧୌକ ସେ ପଦ, ନୋହିଛି ଶିବେ ବିଷାଦ,
 ନ ପାଇ ତରଣାମୃତ ପାନକୁ ଇଚ୍ଛି,
 ବିଜ୍ଞାନା କେବେ ଧୋଇଲ
 ବିଶ୍ୱେ ପତିତ ପାବନ ନାମ ରହିଲ । ୪ ।

—କଣାଣ—

ଥିବା ଯାଏ ଜୀବ   ଜଞ୍ଜାଳ ନ ଯିବ
 ତର କାହିଁ ତୋତେ ଭଜିବ ।

ଥିବାଯାଏ ଶୁଦ୍ଧ   ବଢୁଥିବ ଆଶ
 ତୋର ଧ୍ୟାନ ନୋହୁ ଭଜିବ । ଦୋଷ ।

ଯାଚି ହୋଇ ଆପେ ନୋହିଲେ ପାତ୍ର
 ନରେଶକୁ ନକାରିଲେ ଚଉକାହା ।

ଅତଳେ ବୁଡ଼ିବ   ନଶ୍ଟେ ଭଜା ନାହା,
 ତକା ପ୍ରଭୁ କାରେ ପାରିବ । ୧ ।

କ୍ଷେପକାନ ମନ ଥାପିଛୁ ମୋ ପିଣ୍ଡେ,
 ତୋ ଆଦେଶ ବନ୍ଧୁ ଚଳେନାହିଁ ଦଣ୍ଡେ ।

ଅସୁନ୍ଦର ପ୍ରଭୁ   ଦଶିବକ ଦାଣ୍ଡେ
 ପାପୀ ପଣେ ଆଶ୍ରା ଦାରିବ । ୨ ।

କାହାକୁ ତାରିଛୁ କାହାକୁ ମାରିଛୁ
 ତୁଚ୍ଛ ମିଛ କହି କାରେ ଭୁଲାଇଛୁ ।

ପୂଜା କରୁନାହିଁ   ଇଚ୍ଛାମୟ ତୋତେ
 ସୁଦ୍ଧ ହେଲେ ତୋର ତରବ । ୩ ।

ଶୁଚିହେଉ ନହୁଏ ନଶ୍ୱର ଦେହ,
 ସୁଚି ମୁଦନ ପ୍ରଭୁ କର ଅନୁଗ୍ରହ ।

ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଅଳ୍ପ କରବାର ମୋହ
 ଦେଲେ ଏ ବନ୍ଧନ କାଟିବ । ୪ ।
 ସନ୍ନି ଅନିବାର ଦୁଃଖ ଦୁନିଆର
 ଫରିଆଦ ତୋରେ କରୁଛି ନିକର ।
 ପଦ ମକରନ୍ଦ ଭରି ଦିଅ ତୁଣ୍ଡେ
 ଶେଷେ ନିଦ ସୁଖେ ଭଜିବ । ୫ ।

—○—

—ଜଣାଣ—

ବନମାଳୀ ମୋତେ କେବେ ମିଳିବ ଦେଖା । ଘୋଷା ।
 ବୃନ୍ଦାବନରୁ ଗୋପକେଶଧାରୀ
 ବୁରୁ ପୀତପଟ ନାଗରାଜମଣି
 ଲଳନା ଅଧର ପିପ୍ପୁଷତଣା । ୧ ।
 ସୁଦାମ ସୁବଳ ଶ୍ରୀମଧୁମଞ୍ଜଳ,
 ଘନ ଦାମୋଦର ପରଶ ସଖା ।
 ନବାନ କଶୋର ମାଳ କଳେବର,
 ଶିରେ ସୁଶୋଭିତ ମୟୂର ଶିଖା ।
 ପୁରନ୍ଦର ଦେବ ଗର୍ବ ଖଟକାଶ୍ଵ,
 ରମ୍ୟ ଗୋବତ୍ସ ନ ଶରଳଟେକା ।

ଶୈଶବ ପୁଲଭ ଗୁପ୍ତା ପ୍ରକାଶି,
 ବନାଶିଳ ଶତ୍ରୁ ଶକଟା ବଜା । ୩ ।
 ବଧା ପ୍ରାଣଧନ ମଦନମୋହନ,
 ଲଳିତ ମଧର ମୃରଲୀ ପୁକା ।
 ଉପରାଜମୁଖି ମୋ ନେତ୍ର ସମ୍ପତ୍ତି
 ରସିକମା ରୁଜ ରମଣିରକା । ୪ ।

—*—

—ଭଜନ—

ରାଧେ ଗୋବନ୍ଦ ଭଜ ରାଧେ ଗୋବନ୍ଦ ଭଜ,
 ନନ୍ଦନନ୍ଦନ ବଂଶୀବଦନ ବୃନ୍ଦାବନ ଚନ୍ଦ୍ର ଭଜ । ଘୋଷ ।
 ମାୟା ମୋହ ହିଂସା କାମ ହୋଧ ଲୋଭ
 ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ କମ୍ପାଇ ମଜ୍ଜ ।
 ହରେକୃଷ୍ଣ ନାମ ଅମୃତ ସାଗର,
 ସାଧୁଜନ ପାଶେ ପଶୁର ବୁଝ । ୧ ।
 କେଶବ କଂସାର ରାମ ଦିଲ୍ଲୋର,
 କଂସନାଶି କଲେ ବୁକୁଳା ଭଜ ।
 କୃଷ୍ଣ ନାବୟଣ ନୟିତ୍ର ବାମନ,
 ବଳୀଶିରେ ଦେଲେ ସେ ପାଦ ରକ । ୨ ।
 ଦୟାଶା ହୃଷୀକେ ନାଶିବେ କଷଣ,
 ଦୃଢ଼ ଭକ୍ତ ଥିବୁ ପାଦ ସଙ୍ଗେ ।

ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନରେ ନାନା ଗଙ୍ଗେ କେଳି,
 ଗୋପସୁତ ସଙ୍ଗେ ବରଜରଜ । ୩ ।
 ହରିଣୀ ବିପତ୍ତି ହରିଲେ ଶ୍ରୀମତ୍,
 ଗ୍ରାହ ମାରି ତାରି ଇଷିଲେ ରଜ ।
 ଏବେ ମଳାତଳେ ରହି ଜଗନ୍ନାଥେ,
 ଭକ୍ତପାଇଁ ଟେକି ଅନନ୍ତ ଭୁଜ । ୪ ।

—୦—

—ଭଜନ—

ଅକା ମନ ଗୁଲ୍ ପିବା ଚକା ନୟନ ଦେଖିବା ।
 ଶଙ୍ଖନାଭ ମଣ୍ଡଳରେ ବେନିନେତ୍ର ପଖାଳବା । ଘୋଷା ।
 ବାଟରେ ବାଟ ମଙ୍ଗଳା ଦେଖିବା ଅଠରନଳା ।
 ମାଞ୍ଚମନ ଏକ ମେଳା ନରେନ୍ଦ୍ରେ ସ୍ଥାନକରବା । ୧ ।
 ପହଞ୍ଚିବା ବଡ଼ଦାଣ୍ଡେ ସେ ଗେଣୁ ପାଇବା ଭୂଣ୍ଡେ ।
 ଛତାତଳେ ରହି ଦଣ୍ଡେ ସାଧୁଙ୍କ ସେବା କରବା । ୨ ।
 ସିଂହଦ୍ୱାରେ ଭିଡ଼ା ଭିଡ଼ି, ଗନ୍ଧୁଅଛି ବେତ ବାଡ଼ି ।
 ଠେଲିଦେଇ ପିବା ଗୁଲ୍, ଟକା ବାଳିଲେ ସହବା । ୩ ।
 ବାଇଶି ପାବଛେ ଚକା, କେଲେ ହେଉଛି ତଣା ।
 ହାଣ୍ଡିକ ପଡ଼େ ସିଉକା, ମନର ନା ଛଡ଼ାବେ । ୪ ।

—୦—

—ଭଜନ—

ରାମ ନାମ ଭଜ ମନ ଭଜିଯାଉ ଦୁଃଖ ଦାଉ,
 କୃଷିଯିବ ଭବବନ୍ଧ ଗୁରୁ ପଦ ଛାଇ ପାଉ । ଦୋଷ ।
 ମୋହର ପଟଳ ବାନ୍ଧି ଗଲେ ମୟା ପଣି ଛଦ,
 କାନ୍ଦ ମିଛେ ଧନ୍ଦହେଉ ଗୁରୁ ତୋର ଆଶ୍ରେ ଥାଉ । ୧ ।
 ମାୟା ମରିଗଲା ସବୁ ଯାହା ଆଖିରେ ଅନାଉ,
 ମୋର ବୋଲି ତୁଚ୍ଛା ମିଛେ କୋଳେ ସିନା ଆଉଁଜାଉ ॥
 ନିଷ୍ଠିତ ମରଣ ଏକା ଆସିଥିଲୁ ଯିବୁ ଏକା,
 ମରଣ ପାରେ କି ଅଛି କେହି କହୁ ଜାଣିନାହୁଁ । ୩ ।
 ଏକଇ ସାନ୍ତୁନା ତୋର ଗୁରୁପାଦ ଦୃଢ଼େ ଧରି,
 ତରିଯିବ ଅବହେଳେ ରାମ ନାମ ଗାଉ ଗାଉ । ୪ ।

—୦—

—ଭଜନ—

ଭଗବାନ ବୋଲୁ ଯାହାକୁ

ବଡ଼ ସେ କପଟି ବଡ଼ ସେ ଡାକୁ,
 ଡକାଇତ ପଣେ ଜଗତରେ ଜଣେ,
 ନାହିଁ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପରି ହେବାକୁ । ଦୋଷ ।

ମଧ୍ୟମ ପାଣ୍ଡବେ ଅତି ଶ୍ରଦ୍ଧା କରି
 ବୁଢ଼ାଇ ଦେଲେ ସେ କୁରୁକୁଳକୁ,
 ହାତୀର ଡାକକୁ କାନ ଡେରିଥିଲେ
 କ ଦୋଷେ ଛେଦିଲେ କୁମ୍ଭୀରଟାକୁ । ୧ ।
 ମାଉସୀର ପୁଅ ଭାଇ ଶିଶୁପାଳ
 ଆସିଲା ରୁକ୍ମିଣୀ ବନ୍ଧ ହେବାକୁ;
 ଦେବା ଦରଶନେ ତାକୁ ହରିନେଲେ
 ନ ଡରିଲେ ଲୋକ ଅପବାଦକୁ । ୨ ।
 ଭାରତ ସମରେ ଅର୍ଜୁନ ରଥରେ
 ଅସ୍ତ୍ର ନ ଧରିବେ କହି ସବୁକୁ ।
 ଶ୍ଯମ୍ଭୁ ବୀରପଣ ଅନାଇ ଆପଣ
 ଚନ୍ଦ୍ରଧର ଧାଇଁଗଲେ ତା ଠାକୁ । ୩ ।
 ପାତର ଅନ୍ତର ପଣି ତାଙ୍କର
 ପୂରିଅଛି ନଖଠାରୁ ଶିଖାକୁ
 ସୁଧା ବଣ୍ଟାବେଳ ମୋହିନୀ ରୂପରେ
 କି କଲେ ସିଂହକା କୁମରଟାକୁ । ୪ ।

—ଭଜନ—

ଭଗବତ ଭଜନ ମାଳା

ମନ ସୂକ୍ଷ୍ମେ ଗୁହ୍ୟ ନକର ହେଲା । ଯୋଷା ।
ପ୍ରଥମ ଦ୍ଵିତୀୟ ଆଗମ ଏ ବାଣୀ
ତୃତୀୟେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସର୍ଜନା ହେଲା ।
ଚତୁର୍ଥରେ ଧ୍ରୁବ ଚପ ଆଚରଣ
ଅଜପା ମନ୍ତ୍ରକୁ ହୃଦେ ଧଇଲା । ୧ ।
ପଞ୍ଚମରେ ପୃଥିବୀ ସାତଭାଗ କରି
ବାଣ୍ଟଣ ଭରତ ପୁଅକୁ ଦେଲା ।
ଷଷ୍ଠମ ସ୍କନ୍ଧରେ ପାପୀ ଅଜାମିଳ
ନାରାୟଣ ନାମ ମୁଖେ ଧଇଲା । ୨ ।
ସପ୍ତମ ସ୍କନ୍ଧରେ ପ୍ରହଲଦ ଜନ୍ମ
ହିରଣାକ୍ଷ ବଦାରଣ ହୋଇଲା ।
ଅଷ୍ଟମ ସ୍କନ୍ଧରେ ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ
ଗଜ କୁମ୍ଭୀରକ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଲା । ୩ ।
ନବମ ସ୍କନ୍ଧରେ ବଶାନୁଚରଣ
ଦଶମେ କହ୍ନାଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଲା ।
ଗୋପ ବୃନ୍ଦାବନ ମଥୁରା ଦ୍ଵାରକା
ବାଲଲୀଳା ଭବ ଏଥୁ ସଇଲା । ୪ ।

ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଦେ ଚତୁ ନିରୂପଣ

ଉଦବେ ଶ୍ରୀହରି କରୁଣା ହେଲ ।

ଏକାକ୍ଷର ବ୍ରହ୍ମ ଯହିଁ ବିରାଜିତ

ଅଥ ଉଦ୍ଧୃତ ଚହିଁ ବାଇ ନୋହିଲ । ୫ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ସ୍କନ୍ଦରେ ଆଗତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ୟ

ପରାକ୍ଷିତ ଆଗେ ଶୁକ କହିଲ ।

କହେ ଯଶୋବନ୍ତ ସେ ପାଦେ ଶରଣ

ଅକାରଣେ ମୋର ଜନମ ଗଲ । ୬ ।

—*—

—ପଞ୍ଚା—

✓ ଧନ ଏ ଧୂଳି ଖେଳରେ ଭାଜିବାର ହେଲ ବେଳ

ଅଜଣାରେ ଜଣେ ହଜି ଯିବ କେଣେ

ତୋ ଜଣାରେ ଆଉ ନୋହିବ ମେଳ । ଦୋଷା ।

ଶୁଆ ଶାଗ ହୋଇ ପୁର ମଞ୍ଚେ ଥାଇ

ସର ମହୁ ଖାଇ ବିତିଲ କାଳ ।

ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ମିଳି କରି ଆଶ୍ଵେଦଳି

ସରିଗଲ ପରା ଦୋଳ ଚହଳ । ୧ ।

ଖରା ବରଷାରେ ଜାଡ଼ ଉଷ୍ମମରେ

ଛୁଡ଼ି ବାଡ଼ି କେବେ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ।

ଏ ଆଖିର ଲୁହ ସେ ଗୁଡ଼ିର କୋଡ଼
ମିଶାଇ ଦସାଇ ଭସାଇ ଦେଲେ । ୨ ।

ଯିଏ ଗୁଡ଼ି ବୁଲି   ତୋ ପ୍ରାଣ କୁହଳ
ବନ୍ଧନ ଲୁହରେ ପଡ଼ିବୁ ଟଳ ।

ସେ ଗଲ ଅକଳେ ପକାଇ ସକଳେ
କେଳେ ତୋଳିନେଇ କରନ୍ତୁ ଗେଲରେ । ୩ ।

—କଣିକା—

କଳା କୃଷ୍ଣ ହେ କଳା କମଳ ଆଖି
କଳା ଧଳା ବେନି ଭାଇ ସାହା ହେଲେ
କାହାକୁ କି ଡର ଆଉ ଆସକ । ଯୋଷା ।

ବାଣି ଆଜ୍ଞାକରେ ପ୍ରବଚ ଟେକିଲେ
ଲଜଦେଲେ ଇନ୍ଦ୍ର ଗୋକୁଳେ ରଖି ।

କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ରଣେ ଆପଣେ ଜଣିଲେ
ପାର୍ଥକୁ ଥୋଇଲେ ଆଗରେ ସାକ୍ଷୀ । ୧ ।

କୁଳର ଅକୁଳ ପଶୁଥିମାଗନ୍ତୁ
ତମ ଉଦ୍‌ବାତରେ ଥିଲତେ ରଖି ।

(୨୭)

କାଳ କରୁ ଶୁଭ୍ର ପୁଷ୍କ ଆଶିଲ

କଳରେ ଅନ୍ଧକୁ ଦେଲଟି ଆଶି । ୨ ।

କୁମ୍ଭୀର କବଳୁ କରକ ରଖିଲ

କାନନ ଅନଳୁ କୁରଙ୍ଗୀ ବସି ।

କଳା ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି କାନ୍ଥରେ ଲଢ଼ିଲ

କଳଙ୍ଗ ରଜାଙ୍କ କରୁଣ ଲକ୍ଷୀ । ୩ ।

ସକଳ ଭରସା ଛାଡ଼ି ଯହିଁ ଯିଏ

ଶରଣ ପଶିଛି ପାଦ କବଳ ।

କୋଳେ ତୋଳି ନେଇ ଅଭୟ ଦେଇଛ

ସବୁ ପାପ ହେଲେ ଦେଇ ଉପେକ୍ଷି । ୪ ।

—*—

—ପଲ୍ଲୀ—

ଏଇ ଯା ଦେଖୁଛୁ ଦୁଇ ଆକାଶରେ

ମାଳ ଚନ୍ଦ୍ରଟିଏ ଥାଇ ।

ନାଭୁଣି ଲୋ ! ବଡ଼

ଦେଉଳଟି ସେହି

ହଁ ହଁ, ବଡ଼ ଦେଉଳଟି ସେହି ।

ସେଇଟି ଛନ୍ଦ୍ରକ

କାଳିଆ ଗୋସାଇଁ

ଫଟିତପାବନ ଦେହି । ୧ ।

ରଘୁ ଅଭୀଷିତ   ବନ୍ଧୁ ମହାନ୍ତକ
ପାଲବେଗେ ଛନ୍ଦ୍ର ଚର୍ଚ୍ଚି ।

ଧୂଳି ଗର ଗର   ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟଙ୍କର
ପ୍ରତାପସ୍ତୁତୀଙ୍କ ଭୂଇଁ ।

ବଡ଼ଦାଣ୍ଡେ ନାଗବେନି ଭୂଣ୍ଡ ବଜାଇ । ୨ ।

ସେକି ଗଲ ଧନ   ସେକି ମଲ୍ଲ ଜନ୍ମ
ଖୋଜିଲେ ପାଇବୁ ଚର୍ଚ୍ଚି ।
ବଡ଼ ଦେଉଳଟି ସେହି ।

ବାଇଶି ପାବଛ   କରାଜଇ ଚର୍ଚ୍ଚି
ଲୋକ ନିନ୍ଦାରବା ପାଇଁ ।

ଦେଉଳ ପଛରେ   ଭଣ୍ଡ ଗଣପତି
ବସିଛି ଶୁଣ୍ଢ ମେଲଇ ।

କଳା ଧଳା ଘୋଡ଼ା   ବଡ଼ ଠାକୁରଙ୍କ
ମାଣିକ ପାଟଣା ଦର୍ଶି ।
ଧାଇ ଭକ୍ତାଧୀନ ଭବଗ୍ରାସ୍ତ । ୩ ।

ଦରିଆ ପାରିରେ   ସରଧା ବାଲିରେ
ନେ ନିଆ ପାକୁଳି ଡଙ୍ଗା ।

ଯାଉଁ ଯାଉଁ କେତେ   ଝାଉଁ ବଣ ଚକ୍ର
ଶୁଣୁଛୁ ଶାମୁକା ଶଙ୍ଖା ।

ବାପୁଣୀ ଲେ, ଏ ରାଜନେ ନାହିଁ ଶଙ୍କା
କ ସଜା ପସଜା କରତ କଲିଜା
କୈବଲ୍ୟ କଣିକା ରଜା
ଶବର ପୂଜୁଛୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଖାଉଛୁ
କ୍ଷବେ ଗଦ ଗଦ ହୋଇ ।
ନାତୁଣୀ ଲେ, ବଡ଼ ଦେଉଳଟି ସେହି । ୪ ।

—୦—

—ଓଡ଼ିଶୀ—

କରୁଛୁ ମୁଁ ଗୁମାନ କାହିଁକି ଆନ । ଘୋଷା ।
ସୁବେଶ ଦେବାକୁ ଆଳ ଡାକଲ ମୁଁ ନାହିଁ କଲି ।
ମଥା ମୋର ବ୍ୟଥା ବୋଲି
ତେଣୁ ମୋ ଲପନ ମାନ । ୧ ।
ଏବେ ଶୁଣିଲ ଖବର ଆସିବ ପୁର ପଡ଼ର ।
ଉଦ୍ଧ ଦେବା ଅବଶର
ନାହିଁ କରବ ରରନ । ୨ ।
ଏହିକ୍ଷଣି ହେଲ ଶବର ଆସିଲ ଆହା କପର
ଡାକବେ ଶ୍ରୀଗୁଜେଶ୍ବର
କରବାପାଇଁ ଆସନ । ୩ ।

କେତେକୋଟି ଜନମର ପୁଣ୍ୟ ପୂଜା ଫଳ ମୋର ।

ସେବା ଯେ ହୋଇବ ଦୂର

ଆହା କେଣେ ଅନୁମାନ । ୪ ।

ଏ ବ୍ରଜରେ କାହାଠାରେ କରୁଣା କେଉଁ ପରିରେ ।

ହେଲ ନାହିଁକି ହୃଦରେ

ମୋ ଶାବରକ ଶାବନ । ୫ ।

ଚମ୍ପୂ

ଅନାଇ ନାହିଁ ନାଗର ମଣିକ ମୁଁ ତାଳେ । ଦୋଷା ।

ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ପ୍ରେମ ଆଚରେ ଅତସିନ୍ଧ୍ୟାମ

ଅଙ୍ଗୀକାର କରିନାହିଁ କାଳେ । ୧ ।

ଅନ୍ଧିତ ଜନ ସହେ ଅପବାଦ କଥା କହେ

ଆତ୍ମ ଏହା ଲେଖା ମୋ କପାଳେ । ୨ ।

ଅମୃତ ବାଣୀ ବଳାସେ ଅନଙ୍ଗ ମୋହନ ବେଶେ

ଉପବନ ଅୟୁନ ଓଗାଳେ । ୩ ।

ଆଉ କେତେ କେତେବେଳେ ଅମ୍ଳାନ କେତକୀ ଦଳେ
ଅରଜି ବନାଇ ବନ୍ଧୁ ଚାଲେ । ୪ ।
ଅକର୍ମକ ଜାଣି କାଳେ ଅକ୍ରିତ କରେ ମୋ ଗଳେ
ଆପଣେ ଗୁନ୍ଧିବା ପୁଲମାଳେ । ୫ ।

—ପଲ୍ଲୀ—

ଗୁରୁକ ଗହଣେ ମିଥୁଲ କଟକେ
ବଜେ କରୁ ରଘୁମଣି ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସଙ୍ଗତେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଆସି
ବହେ ଯହିଁ ସୁରଧୁନୀ ॥
ଗଙ୍ଗାଜଳେ ରାମ ପୟର ପଖାଳି
ବସାଇଲେ ତରୁତଳେ ।
ରାଇଲେ ହସ୍ତଶ ସେ ପାରେ
ନାଉରା ଆଶରେ ନାହା ସହଳେ । ୧ ।
ବାହିଆଣୁ ନାହା ତମକେ ନାଉରା
ଅଭରମ ଛବି ଚାହିଁ [ସେହି]
ଶଙ୍କାରେ ପରୁରେ କିଏ ସେ ଆପଣ
ପରିଚୟ ଦିଅ କହି ।

ଚନ୍ଦ୍ର ନାହଁ କରେ ରଘୁକୁଳଚନ୍ଦ୍ର
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବାରମଣି (ଏହି)
ତାଡ଼କା ମାଇଲେ ରକ୍ଷିକୁ ତାରିଲେ
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କହଇ ବାଣୀ । ୨ ।
ନହାରୁ ଉତୁର ଶ୍ରୀପଦେ ଜୁହାର
ନାଉର କହିଲ ପୁଣି ।
ଶୁଣିଛୁ ଆହୁର ପଦରକ୍ତ ଲଗି
ପଥର ହେଲ ତରୁଣୀ ।
କି ହେବ ମୋଦଣା ନାହାଟି ବେଉସା
ଲଗିଲ ସେ ପଦ ଧୂଳି ।
ଉରସା ସେତିକି ପାରି କଉଡ଼ିରେ
କୁଟୁମ୍ବଟି ପରିପାଳି । ୩ ।
ପାଦ ଧୋଇଦେବ ନିର୍ମଳ କରବ
ବସାଇବ ନେଇ ନାବେ (ମୁହିଁ) ।
ଏତିକି ମାଗୁଣି ରଖ ରଘୁମଣି
ଦେନା ହେଉ ଅଳି ଲବେ ।
ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ହରି ରାମ ଦେହ ଧାଗ
ଗୁଝିଲେ ଉକତ ମନ (ସେହି)
ବଡ଼ାନ୍ତେ ଶ୍ରୀପଦ ଧୋଇଲ କୈବର୍ତ୍ତ
ଜନଲୋକେ ହେଲ ଧନ୍ୟ । ୪ ।

ପିନ୍ଧାରେ ପୋଛୁଲ ଶିରରେ ଲଦିଲ
ବଧାଇଲ ନେଇ ନାବେ ।

ଶିବ ପ୍ରଜାପତି ଯେ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ପରଶ
ନ ପାଇଲେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ।

କଅଁଳ ପକ୍ଷରେ ବଞ୍ଚନ୍ତେ ସଭୁରେ
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନିବାରି କହି ।

ଉତ୍ତର ହେଉଛି ନାଉରି ତୁ ବେଗେ
ଆଉ ପାରେ ନଅ ବାହି । ୫ ।

ନାବ ପରେ ବସି ବଶ୍ମାମିତ ରୁଷି
ଦେଖାନ୍ତୁ ମିଥୁଲ ଦେଶ (ରୁଷି) ।

ରାଜସି ଜନକ ପୁଣ୍ୟସନ ଯହିଁ
ଦୁଃଖ ଶଙ୍କା ନାହିଁ ଲେଖ ।

ନାହା ବାହୁଯାଏ ନାଉରା ସେ ହୋଏ
ପୁଲି ଉଠେ ତାର ଛୁତ ।

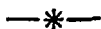
ପତିତ ପାବନ ଜୟ ରାମଚନ୍ଦ୍ର
ଦାଶରଥୀ ରଘୁପତି । ୬ ।

ଜଣାଣ

ମୁହିଁ ଘନ ଭାବେ କର କୋରକ କରି ।
 କମଳାରମଣ ପାଦେ କରେ ଗୁହାର । ଦୋଷା ।
 କହ ହେ ଘନବନ୍ଧୁ ହୋଇ କରୁଣାପିନ୍ଧୁ
 ଦେବାକୁ କୃପାବନ୍ଧୁ କୁଣ୍ଡିତ କପା ବନ୍ଧୁ ।
 ଶୁଣିନାହିଁ କାହାର କେତେ ଗୁହାର ହେ
 ମୁରଲୀଧାରୀ ହେ କଷଣହାରୀ ।
 ଦେଇଛନ୍ତି ହରିଣୀକୁ ଶେଫରୁ ତାର । ୧ ।
 ଗଜ କୁମ୍ଭୀର ଛଳେ ଧାଇଁତ ଗଲ ହେଲେ
 ବଳିକ ଗୁପ୍ତି ତଳେ ଅଧିକାରକୁ ହେଲେ ।
 ଦେଇଥିଲ ଇନ୍ଦ୍ର କରରେ ଭରି ହେ
 ନୂଆ ନାଉରା ହେ ବନବିହାରୀ ।
 ଅଜାମିଳ ପାଣୀ ତାପ ନେଲ ତ ହରି । ୨ ।
 ମାଳାତୀରେ ହରି ବୌଦ୍ଧରୂପ ଧରି
 ଭେଦଭାବ ନିବାର ପାଣିକ କର ପାରି ।
 ଭବଜଳଧି ଜଳ ଲହରି ହରି ହେ
 ବିପଦହାରୀ ହେ ଲଜା ନିବାର ।
 ଦ୍ରୁପଦନନ୍ଦନା ଠାରେ ଦୟା ବିସ୍ତାର । ୩ ।

ତୁମ୍ଭର ଦୟା ଯେତେ   କଳି ନପାରେ ଚିତ୍ତେ
ମୋର ବସନ୍ତ କେତେ ଉଲ୍ଲସ ପ୍ରଭୁ ଏତେ ।
କି ଅବା ଅଛି ଚିତ୍ତେ   ଦୁଃଖ ବାରି ହେ
ଦୟାଳୁ ହରିହେ ନିଅ ଉଦ୍ଧାରି ।
ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ପଦ୍ମଚରଣ ସେବା ଭିକାରୀ । ୪ ।

ଦେଖି

ପ୍ରୀତି ସେବକ ସୁଆଦ,
 ଭେଦନ ତା ପରମାଦ । ଘୋଷା ।
 ଆଖି ଆଖି ମେଲ ହୋଇବା କାଳରେ
 ସେ ସୁଖରେ ଥିଲେ ମଜ୍ଜି ।
 ଆନକୁ ଅଳପ କରି ଅନାଇଲେ
 ଜ୍ଞାନ ଯାଉଥାଇ ହଜି । ୧ ।
 ବେନ ଅନୁରୋଧେ ବଚନ କହିଲେ
 ଦୁର୍ନିଜର ବଢ଼ି ଦୁଃଖ ।
 କଥା ପଦନ ଯା ବୁଝା ହେଲୁ ବୋଲି
 ମଢ଼ଣ ପରମ ସୁଖ । ୨ ।

(୩୫)

ମନ୍ଦେ ମନ୍ଦେ ହସି କହୁଥିଲେ କଥା
ଲଭଇଁ କୋଟି ସମ୍ପତ୍ତି ।
ଲମ୍ବନ ମଳିନ ଦେଖିଲେ ମଦନ
ଛୁଟିକି ମାରଇଁ କାତ । ୩ ।
ସଫାର ଭିତରେ ଯେତେ ସାର ସାର
ଅଙ୍ଗେ ଥିଲ ପର ମଣେ ।
ବନମାଳୀ ବୋଲେ ଏହା ଛଦ୍ମ ନୋହେ
ଏକା 'ଅନୁଭବ ଜାଣେ । ୪ ।

ଓଡ଼ିଶୀ

ସନ୍ଧିରେ ସନ୍ଦେଶ ପଡ଼ି ଥିବା ଦେଶେ
ନାହିଁକରେ ମଦନ ଗତି । ଘୋଷା ।
ଯେବେ ଡରନ୍ତା ଶରେ ଫେରି ଆସନ୍ତା ଘରେ ।
ପର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରିୟା 'କବା ରହିଲେ ମାତ । ୧ ।
ତହିଁ ଚରଣ ତାତ 'ନୂହେଁ କି ଅନୁଭୂତ ।
ଅବା ସେ ଦେଶ ର ଅନ୍ୟାୟରେ ଜଡ଼ଇ ମତ ॥

ଅନା ଚପଳା ଖେଳେ ମାଳ ଜଳଦ କୋଳେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରତୁଲ୍ୟ ଖେଳେ ଲତା ଶ୍ରେଣେ କି ଭାଗ୍ୟବତୀ ॥
 ଏବେ ବସନ୍ତ କାଳ ବରହଣୀର କାଳ ।
 ଚର୍ଚ୍ଚି ପର ପଞ୍ଚ ପଞ୍ଚଶବନ ରଖେ ଧୃତି । ୪ ।

ଜଣାଣ

ଆହେ ଘାନବନ୍ଧୁ ଏବେ
 ବନ୍ଧୁ ପଣ ଜଣାପଡ଼ିଲ ।
 ତୁମ୍ଭ ନାମ ଭଜି ଭଜି ଦିବା ରାତି
 ଦଇବ କଷଣ ନ ଗଲ । ଘୋଷା ।
 ତୁମକୁ ପର ମୁଁ କରିଥିଲି ସାଥୀ,
 ବିପଦରେ ତୁମେ ଥିବ ମୋର କତି ।
 ଏତେବେଳେ ତୁମେ କାର୍ତ୍ତି ଲୁଚିଲ ଦେ
 ଦଇବ ତା ଦୃଢ଼ ସାଧୁଲ । ୧ ।
 ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ମନେ ବାନ୍ଧିଥିଲି ଆଶା
 ଭାବିଥିଲି ହୃଦେ ଫେଡ଼ିବ ମୋ ଦଶା ।
 ଦଇବରେ ଭରି ତୁମେ ପଳାଇଲ

ଏକା ଦେଖି ମୋତେ ଦଣ୍ଡିଲ । ୨ ।
 ବିପଦରେ ମୁଁ ଡାକୁଛି ହେ ରାଖ
 ଭାସିଗଲି ଦୁଃଖେ ଦେଖ ପଦ୍ମମୁଖ ।
 ଦାରୁଣ ଦଇବ ଦିଏ ପରାଉବ
 ତଳେ ସେ ମୋତେ ନ ଛାଡ଼ିଲ । ୩ ।
 ତନୁ ମୋର ଶୀତ ହୁଏ ଦିନୁ ଦିନ
 ଭଗାରି ହସୁଛି ଚାହିଁ ମୋ ବଦନ ।
 କରମ ଲିଖନ ନ ହୋଇଲ ଆନ
 ବନ୍ଧୁ ଦରଶନ ନ ହେଲ ।
 (ମୋର) ଶାବନଟା ଦୁଃଖେ ବିଚଳ । ୪ ।

—*—

—ପଲ୍ଲୀ—

ବୃଷ୍ଟି କଥା ଦିନେ ପଡ଼ୁଥିଲା ମନେ
 ଶୁଭ ଲାଗି ଯେହ୍ନେ ନଳିନୀ
 ସ୍ବର୍ଗରୁ ସଲିଳ ପଡ଼େ ରବିଚନ୍ଦ୍ର
 ଯେସନେ ହେଲୁ ଗୋପାଳୁଣୀ ।
 ଉଦୟ କରୁବଟି ଗୋପୀନାଥକୁ,
 କର ପଲ୍ଲବର କନକ ମୁଦ୍ରା ।

କକଣ ହୋଇଲ ଭୁଜକୁ । ଦୋଷା ।
 ରୂପକାନ୍ତ ଦେଖ ଦରିଦ୍ରାଣୀ ଭେକ
 କୃଷ୍ଣ 'ବନ୍ଧୁ ତନୁ ଶୀତେ ।
 କୃଷ୍ଣରେ ମଞ୍ଜିଲୁ ଦ୍ଵିକୁଳ ତେଜକୁ
 ଧାତା କଲ ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନଟି । ୧ ।
 ଦୁର୍ଘ ଗୁଡ଼ ନେଇ ଲମ୍ବ ମୂଳେ ଥୋଇ
 ଆଶୁ ଚାରି ପାଖ ବୋଇବ ।
 ମହାପ୍ରଣାମ ନେଇ ନିତେ ମାଡୁଥିଲେ
 ଲମ୍ବକ ମଧୁର ହୋଇବ । ୨ ।
 ତପ୍ତର କସ୍ତୁରୀ ଦୁଇ ସମ କର
 ମଧ୍ୟେ ଲଗାଇବ ରସୁଣ ।
 ସୁବାସ ବାସନା ପ୍ରାୟେ ବାସୁଥିଲ
 କେବେହେଁ ନଗଲ ତା ଗୁଣ । ୩ ।
 ଅତି ଯତ୍ନ କରି ଗଧକୁ ମଣ୍ଡିଲେ
 ସେ କି ଅଶୁପରି ହୋଇବ,
 ବାଉଁଶ ଗଛରେ ମଳୟ ଲାଗିଲେ
 ସେ କି ତନ୍ମନ ବୋଲାଇବ । ୪ ।
 କାକପୁରେ ନେଇ ପିନ୍ଧର ଅଶ୍ରୁକ
 ଫୁଟି ସେଇ ସ୍ଥାନେ ରହିଲ ।
 ଦିନୁ ଦିନୁ ପିକ ତରୁର ହୋଇ ଶ

(୩୯)

କ୍ଷୋଧ ସୁମର ଉଡ଼ଗଲ । ୫ ।

କାଳ ଗୋଡ଼ାବନ୍ଦେ ମଣ୍ଡୁକ ପଳାନ୍ତେ

ଅନ୍ଧ ବବରରେ ଶଶିଲ,

ଦିନୁ ଦିନୁ ଉଷା କଲେଟି କରୁଣା

କେନ୍ଦ୍ର କାହାକୁ ନ-ଦେଖିଲ । ୬ ।

—୦—

—ପଲ୍ଲୀ—

ସୀତୟା ଅଶୋକ ବନେ

କଳା କୋକିଳକୁ ଦେଖି ନୟନେ ।

ରେ କଳାପିକ, କହନ୍ତି ଦୁଃଖିତ ମନେ,

ରେ କଳାପିକ । ୧ ।

କହିବୁ ପ୍ରାଣନାହାକୁ

ଦେଖୁଅଛି ମୋର ଯେତେ କଷ୍ଟକୁରେ,

କଳାପିକ, ତେଜାଭବୁଟି ତାହାକୁ

ରେ କଳାପିକ । ୨ ।

ରଜପଦ ବହି ନେଲ,

ବନବାସୀ ହେବା କରମେ ଥିଲ,

ରେ କଳାପିକ, ମନ୍ଦ ବହି ଏହା କଲ ।

ରେ କଳାପିକ । ୩ ।

ନିଶି ପାହୁଥିଲେ କାନ୍ତ,

ହୋଇଥାନ୍ତେ ଅଯୋଧ୍ୟା ନରନାଥ

ରେ କଳାପିକ, ହେଲେ ବନକୁ ଆଗତ

ରେ କଳାପିକ । ୪ ।

ରତନ ଭୃଷଣମାନ,

ଅଙ୍ଗୁ ତେଜ ହେଲେ ଜଟା ମଣ୍ଡନ,

ରେ କଳାପିକ, (ଭୟ) ଶରୀରେ କରି ଲେପନ

ରେ କଳାପିକ । ୫ ।

ବଳିଷ୍ଠ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୀର,

ଜଗିଥାନ୍ତି ଧରି କୋଦଣ୍ଡ ଶର

ରେ କଳାପିକ, ମତିଆ ଚଢ଼ି ପାଶର

ରେ କଳାପିକ । ୬ ।

ଛନ୍ଦ ଜାଣି ନ ପାରିଲି

କାନ୍ତକୁ ମୁଁ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରି କହିଲି

ରେ କଳାପିକ, ମୃଗ ଆଣି ଦିଅ ବୋଲି

ରେ କଳାପିକ । ୭ ।

ନ ଭାଙ୍ଗି ମୋ ସ୍ନେହଗୀର,

ମୃଗ ମାରଗଲେ ବନ ଭିତର

ରେ କଳାପିକ, ଲକ୍ଷ୍ମଣେ ଜଗାଇ ଦ୍ଵାର

ରେ କଳାପିକ । ୮ ।

ଦୁରେ କାନ୍ତ ବ'ଣୀ ପରି

ଶୁଭନ୍ତେ ମୋ କର୍ଣ୍ଣେ ସହ ନ ପାରି

ରେ କଳାପିକ, ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ପେଶିଦେଲି

ରେ କଳାପିକ । ୯ ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପିବାର ଜାଣି

କାହିଁଥିଲ ମୁତ ବବଣ ପୁଣି

ରେ କଳାପିକ, ଆସି ମିଳିଲ ସେଷଣି

ରେ କଳାପିକ । ୧୦ ।

ଯତି ବେଶ ଧରି କରି

ଭିକ୍ଷା ମାଗନ୍ତେ କମଣ୍ଡଳ ଧରି

ରେ କଳାପିକ, ଫଳମୂଳ ଆଣି ଦେଲି

ରେ କଳାପିକ । ୧୧ ।

—ପଲ୍ଲୀ—

କୋଳି ନେବରେ, ବହନ ହୋଇଣ ଆସ,

ବୃନ୍ଦାବନ କୋଳି

ଅମୃତରୁ ସ୍ଵାଦ

କପୂରକୁ ଜଣି ବାସ । ଘୋଷା ।

ପାର ଧନ ମଳ   ଅନ୍ତରା ପଦ ବହୁଳ

ଏ ପକ୍ଷ ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

ଆଗେ ପାନ କର   **କେମନ୍ତେ ମଧୁର**

ପଞ୍ଚମେ କଉଳ ଦଥ । ୧ ।

ଦାକ୍ତା କୋଲି କବି

କାର୍ତ୍ତିକ ମଧୁର ନାହିଁ ।

ଦମ୍ଭ ମତି ତେଜି   ଦାସୀ ଶ୍ରବ ହେଲେ

ସେ ଫଳର ସ୍ୱାଦୁ ପାଇ । ୨ ।

ଆବର ନାରଙ୍ଗ   ଆଶିଷ ପୁରକ

ସେ ବଡ଼ ଶୀତଳ ରୂପ ।

କାମ ହେଉ ନାହିଁ ପାଳ କରୁଥିଲେ

କ୍ଷମା ତୁମ୍ଭା ଯିବ ନାଶ । ୩ ।

ଆଣିଅଛୁ ନାମ   ଜନ୍ମର ଭେଦ

ମହୁଲ ଲେଖନ କୋଳ ।

ଶ୍ରୀର କୋଳ ଚୁର— କୋଳ ବରକୋଳ

ବନରୁ ଆଣିବୁ ତୋଳି । ୪ ।

କରମଙ୍ଗା ବୋଲି

ସେ ପଳର ବନ ଅଂଶ।

ତାକୁ ଖାଇଥିଲେ   ସି ତାପ ଭୁଟଇ

ଆବରୁ ନଥାଇ ଦ୍ଵିତୀୟ । ୫ ।

ଅଳ୍ପ ନରକୋଳି

ସୁସଞ୍ଚ ଖଜୁର

ବେତକୋଳି ବଡ଼ ମିଠା

ଲେଖନ କୋଳିର

ଏତିକି ଲକ୍ଷଣ

ଅଳପ ଲଗଇ ଖଟା । ୭ ।

—*—

—ପଲୀ—

ଧରମ ନାମରେ ଯାହା ବଦଳ ଜଗତେ

କରମରୁ ନୁହେଁ ଆନ ହେଜି ରଖ ଚିତ୍ତେ ।

ଏଡ଼ ପୁରାଣ ପ୍ରମାଣ ।

କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଲେ ଧର୍ମ କଲ ବୋଲି ଜାଣ । ୧ ।

ଘର ଧସାଇ ବରଜ ଘୋର ତପ କର

ସିଦ୍ଧ ଲଭିଲେ କୌଣିକ ନାମେ ବୁଦ୍ଧଭାଷା ।

ଦିନେ ଶରାତାପେ ଥକା ।

ହୋଇ ଶୋଇଥିଲେ ଗଛ ଛୁଇଁବଳେ ଏକା । ୨ ।

ବକେ ବସିଥିଲା ଡାଳେ ତେଜିଲା ସେ ମଳ ।

ମୁନିଙ୍କ ଦେହେ ପଡ଼ନ୍ତେ ଉଠିଲେ ଚତୁକାଳ ।

କୋପେ ଶୁଣିଦେଲେ ଶଶି ।
 ଭୟ ହୋଇ ଗଲ ବକ ଦେଖିଲେ ସେ ମୁନି । ୩ ।
 ହରଷ ହୋଇଲେ ମୁନି ନିଜ ଶକ୍ତି କଳି ।
 ଭକ୍ତା ମାନସେ ଗୃହସ୍ଥ ଦ୍ଵାରେ ଯାଇ ମିଳି ।
 ତହିଁ ଦେଖିଲେ ଏମନ୍ତ ।
 ଗୃହସ୍ଥ ନାହିଁ ଗୃହଣୀ ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟେ ରତ । ୪ ।
 ଦରଶୀ ଜାଣିଲେ ଦ୍ଵାରେ ପ୍ରବେଶ ଅତିଥି ।
 ଭାବିଲେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସାର ମିଳିବେ ଚଡ଼ତ ।
 ମୁନି ବୁଝି ନ ପାରିଲେ
 ପୁଣ୍ୟ ପୂଜା ବ୍ୟତିହତ ହେଲ ସେ ମଣିଲେ । ୫ ।
 ଚୋରେ ଚକଳ ହୋଇ ଗୃହସ୍ଥ ଏ କାଳେ ।
 ଜଳ ଆଣ ବୋଲି ଡାକ ପ୍ରବେଶିଲେ ଦ୍ଵାରେ ।
 ସବୁ ପାଇଟି ପକାଇ
 ଶୀତଳ ଜଳ ପତ୍ତିଳେ ଦେଲେ ପତ୍ନୀ ନେଇ । ୬ ।
 ପ୍ରଶ୍ନ କରି ପତ୍ତିଳେ ମୁନିଙ୍କି ବଦଲେ
 କି ଲାଗି ଉଛୁର ହେଲ ବନସ୍ତେ ବୋଇଲେ ।
 ମୁନି କୋପ ବାକ୍ୟ କହି
 ଅତିଥି ଉପେକ୍ଷା କରୁ ଶାପେ ଡର ନାହିଁ । ୭ ।
 ହସି ଶେଷେ ନାଶ ମୁନି ବକ ମୁଁ ନୁହଇ ।

(୪୫)

ତବ କୋପାନଳେ ହେଲେ ଯିବି ଭୟ ହୋଇ ।

ପତି ସେବା ଘର କାମ

ଉଦିତ ଅଟଇ ଆଗ ଧରମ ପରମ । ୮ ।

ମିଥୁଳା ଯାଅ ଗୋସାଇଁ ମିଳି ପର୍ଯ୍ୟବସେ ।

ଧରମର ତତ୍ତ୍ୱ ସବୁ ବୁଝେ ହୃଦ ବୋଧେ ।

ଗୁଣି ତଟସ୍ଥ ତା ବାଣୀ

ଗୁଣି ଗୁଣି ମନେ ମୁନି ଯେନିଲେ ମେଲଣି । ୯ ।

ଭଜନ

ଜୟ ଜୟ ପୀତ ବସନ ବନମାଳୀ

ଶ୍ୟାମ ତନୁ ମନହାରୀ । ଘୋଷା ।

ଉଦିତ ଅରୁଣ ଜିତ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ଚରଣ

ଭବଭୟ ସୟତାପ ହରି

କୋଟି କୋଟି ଜୀବ ଶରଣ ପଞ୍ଜିର

ମରଣ କ୍ଳେଶ ନିବାସୀ । ୧ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣ କଳାକରକାନ୍ତ ରୂପକର

ଶ୍ରୀମୁଖଲବଣ୍ୟଧାରୀ

ଜଗଜନ ମନୋରଥ ସାଗର୍ଥ ଶ୍ରୀମତ ।

ପାପ ପୁଣ୍ୟ ଅଧିକାରୀ । ୨ !

ଅଭୟ ଚରଣଯୁଗ ଭବଭୟକାରଣ
 ଶରଣ ଜନ ମୋକ୍ଷକାରୀ ।
 ସୁରମ୍ୟ ନର୍ତ୍ତର ଶୁଭ ମକରନ୍ଦ
 ଆଦିକନ୍ଦ ଦଇତାରି । ୩ ।

—ପଲ୍ଲୀ—

ମୁନି ମିଥୁଳା ଗଲେ, ଧର୍ମ ବ୍ୟାପେ ଲେଖିଲେ ।
 କାହିଁ ତା ନିବାସ, ଜଣେ ଜଣେ ପୁଚ୍ଛିଲେ । ୧ ।
 ଦିନେ ହାଟ ବାଟରେ ଯାଉ ମୁନି ଦେଖିଲେ ।
 ବ୍ୟାଧ ଜଣେ ବସି ପଶୁ ମାଂସ ଚଉଲେ । ୨ ।
 ଠିକେ ତଉଳି ବକେ କାହାକୁହିଁ ନଠକେ ।
 ମିଠା କଥା ସବୁରିକ କହେ ଅଧିକେ । ୩ ।
 ଧର୍ମ ବ୍ୟାଧ ସେ ମଣି, ନାମ ପୁଚ୍ଛନ୍ତେ ମୁନି ।
 ବ୍ୟାଧ ବୋଲେ ପଠାଇଲ ପରା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ । ୪ ।
 ଚିତ୍ତ ଚକଚ ଭଲେ ମୁନି ହସି ଭାଷିଲେ,
 ଏଡ଼େ ଜ୍ଞାନ ହୋଇ ପଶୁ ମାରୁଛ ହେଲେ । ୫ ।
 ବ୍ୟାଧ ବୋଲେ ଉତ୍ତର ଶୁଣ ହେ ହିଜବର ।
 ପାପ ନାହିଁ ଏଥେ ଯେଶୁ ଜୀବକା ମୋହର । ୬ ।

ଭଲେ ଜାଣ ସୁଜାଣ ନାନା ବୃତ୍ତି ଭିଆଣ ।
 ବେଦମତା ଯୋତାସିଆଁ ନୁହଇ ଭିନ୍ନ । ୭ ।
 ଉଚ୍ଚ ମାତ କେ କାହିଁ ଯେବେ ସଚେତ ହୋଇ ।
 ଯାହାର ପା ବୃତ୍ତିଦ୍ୱାର ଉଚିତ ସେହି । ୮ ।
 ବ୍ୟାଧ ବୃତ୍ତି ଆଚରେ ଚହୁଁ ଯେତକ ମିଳେ ।
 ସେତକରେ କୁଟୁମ୍ବଟି ସନ୍ତୋଷ କରେ । ୯ ।
 ବାପ ମା ଘରଣୀ ପୁଅ ସଂସାର ଘେନ ।
 ଯାହାକୁ ଯେମନ୍ତ ଲୋଡ଼ା କରେ ମୁଁ ଜାଣି । ୧୦ ।
 ବ୍ୟାଧ ମୁଖ ଏ ଜ୍ଞାନ ଲଭି ସନ୍ତୋଷ ମନ ।
 ନିଜ ଭ୍ରମ ହେଉ ମୁନି ହେଲେ ମଉନ । ୧୧ ।
 ବାପ ମା'ଙ୍କୁ ଶୁଣି ନିଜେ ତପ ଆଚର ।
 ଗୁରୁଜନ ଅବହେଳା କଲେ ବରୁଣ । ୧୨ ।
 ଗୃହେ ବାହୁଡ଼ି ଗଲେ ପିତା ମାତା ସେବିଲେ ।
 ବ୍ୟାଧକୁ ସେ ଗୁରୁ ବୋଲି ଗଣିଲେ ଭଲେ । ୧୩ ।

—*—

—ପଲ୍ଲୀ—

କି ହେବ ଶୁଆ ପୋଷିଲେ   ହରିନାମ ନ ଘୋଷିଲେ
 କୃଷ୍ଣ ନାମ ନ ଘୋଷିଲେ । ଘୋଷା ।

(୪୮)

ଦେଉଳକୁ ଶୋଭା ଦିଶେ   ଧୂଜା ବାନ୍ଧିଲେ

ଧୂଜା ବାନ୍ଧିଲେ କି ହେବ ?

ଦେଉଳେ ଦିଅ   ନଥିଲେ, କି ହେବ

ଶୁଆ ଘୋଷିଲେ । ୧ ।

ଦୃଷ୍ଟକୁ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ   ଫଳ ଫଳିଲେ

ଫଳ ଫଳିଲେ ।

ଫଳ ଫଳିଲେ କି ହେବ ଜନମୁଖେ ନ ପଡ଼ିଲେ । ୨ ।

ଘରକୁ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ବାଳକ ଥିଲେ ।

ବାଳକ ଥିଲେ କି ହେବ ବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା ନ କରିଲେ । ୩ ।

ଜୀବକୁ କାରଣ ଅଟେ ମାଳା ଜପିଲେ ।

ମାଳା ଜପିଲେ କି ହେବ ପରମାତ୍ମା ନ ଚିହ୍ନିଲେ । ୪ ।

ଘରକୁ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ଯୁବକ ଥିଲେ ।

ଯୁବକ ଥିଲେ କି ହେବ ସ୍ବାମୀ ସେବା ନ କରିଲେ । ୫ ।

ପୁଷ୍କରିଣୀ ଶୋଭା ଦିଶେ ପଦ୍ମ ଫୁଟିଲେ ।

ପଦ୍ମ ଫୁଟିଲେ କି ହେବ ଭ୍ରମର ଯା ନ ଚୂର୍ମ୍ଭିଲେ । ୬ ।

ବନମାଳୀ ଦାସ କହେ ପଦ ବସିଲେ ।

ପଦ ବସିଲେ କି ହେବ ଗୁରୁ ସେବା ନ କରିଲେ । ୭ ।

—*—

—ପଲ୍ଲୀ—

କୋଇଲି ଲେ କେଶବ ଯେ ମଥୁରାକୁ ଗଲ,
କାହା ବୋଲେ ଗଲ ପୁଅ ବାହୁଡ଼ି ନଇଲ

ଲେ କୋଇଲି । ୧ ।

କୋଇଲି ଲେ ଶତ୍ରୁକ୍ଷୀର ଦେବ ମୁଁ କାହାକୁ;
ଖାଇବାର ପୁଅ ଗଲ ମଥୁରାପୁରକୁ

ଲେ କୋଇଲି । ୨ ।

କୋଇଲି ଲେ ଗଲ ପୁଅ ବାହୁଡ଼ି ନଇଲ,
ଗହନର ବୃନ୍ଦାବନ ଶୋଭା ନ ପାଇଲ

ଲେ କୋଇଲି । ୩ ।

କୋଇଲି ଛୁଟେକ ମାଇଲ ପୁରୁବେ,
ଛୁଡ଼ି ଅବା ଗଲ କୃଷ୍ଣ ସେଇ ପରାବେ

ଲେ କୋଇଲି । ୪ ।

କୋଇଲି ଲେ ଦୁଇ ପଣେ ଅଇଲ ଅନ୍ଧାର,
ଯାହା ବୋଲି ଭଣ୍ଡି ନେଲ ବସାଇ ରଥର

ଲେ କୋଇଲି । ୫ ।

କୋଇଲି ଲେ ଟଡ଼ ଟଡ଼ ହସୁଥାନ୍ତି ତୋଳେ
ଟଳ ଟଳ ହେଉଥାନ୍ତି ଝୁଲିବାର ବେଳେ

ଲେ କୋଇଲି । ୬ ।

(୫୦)

କୋଇଲି ଲେ ଦଉଡ଼ରେ ବାନ୍ଧିଲି ପୁଅକୁ,
ଦାମୋଦର ଶଗେ ଗଲ ମଧୁସୂଦରକୁ
ଲେ କୋଇଲି । ୭ ।

କୋଇଲି ଲେ ବୃନ୍ଦାବନ ନଗୋଇଇ ମୋର,
ବସା କିଏ ଚରାଇବ ପମୁନାର ଡାର
ଲେ କୋଇଲି । ୮ ।

କୋଇଲି ଲେ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ନନ୍ଦନ ମୋ ମାଧୋଇ,
ଶିଶୁରଙ୍ଗ ଗଲ ଦିନୁ ନନ୍ଦ ଡେଲ ବାଇ
ଲେ କୋଇଲି । ୯ ।

—୦—

—ପଞ୍ଚୀ—

କୃଷ୍ଣ କଥା ଶୁଣି ଗୋପୀ ସକଳ,
ଗୁଣ ସୁମର ହୁଅନ୍ତୁ ଭକଳ । ୧ ।
କାହୁଁ ଦାରୁଣ ଅନ୍ଧର ଅଇଲୁ,
କଂସ ଆଜ୍ଞା ବୋଲି ଗୋପେ କହିଲୁ । ୨ ।
କୃଷ୍ଣ ଆସିବେ ବୋଲି ଗଲେ ଭଣି,
ତାହା ଜାଣିଲେ କମ୍ପା ଦ୍ୟୁତ ଛୁଡ଼ି । ୩ ।

କଂସ ଯାହା କରୁ ପଛେ କରନ୍ତା,
 ଗୋପପୁର ଯାକ ସବୁ ମାରନ୍ତା । ୪ ।
 ତହିଁ ମଲେ ହେଁ ହୁଅନ୍ତା କାରଣ,
 ଯାହା ଉପେକ୍ଷି ଗଲେ ନାରାୟଣ । ୫ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ସପତ ଦିନ ବୃଷ୍ଟି କଲ
 ବଜ୍ର ଦାତେ ପଥର ବରଷିଲ । ୬ ।
 ଛବି ଆକାରେ ଗିରିବର ଧରି,
 ଗୋପେ ସମ୍ପଦ ରଖିଲେ ମୁରାଘ । ୭ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ହାରିଣ ଶରଣ ପଶିଲ,
 ଗୋପେ ଗୋବିନ୍ଦ ନାମ ଦେଇ ଗଲ । ୮ ।
 କଂସ ଶୁଣିକି ନାହିଁ ସେଇ କଥା,
 ସେଇ ଇନ୍ଦ୍ର ହୁଁ ବଡ଼ ସାମରଥୀ । ୯ ।
 କେତେ କେତେ ବିପତ୍ତି ନ ପଡ଼ିଲ,
 କୃଷ୍ଣ ଥିଲକୁ କିଛି ନ ଲାଗିଲ । ୧୦ ।
 ସେ ଗୋ ଦାରୁଣ ଅଟଇ କହ୍ନାଇ,
 ଏଡ଼େ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ବୋଲି ଜାଣୁ ନାହିଁ । ୧୧ ।
 ଆମ୍ଭ ପତି ତନୟ ସବୁ ସେହି,
 ତାଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ହେଉଅଛୁ ଦହ । ୧୨

— ଓଡ଼ିଶୀ —

ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦନ ପଦ୍ମ ଏକା ଶ୍ରୀରାଧାକ,
 ଏକା ଶ୍ରୀ ରାଧାର ଆଉ ନୁହେଁଟି ମାହାର ॥
 ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ଆଦିକର ପଶୁପୀ ନଗରୀ ନାଗ ।
 କୃପା ମରେ ପରେ ଧାଇଁବାର । ୧ ।
 ଏ ଦେହ ସେ ପରାଣଟି ସେ ଚନ୍ଦ୍ର ଏ ଜୀବନଟି
 ବାରିଦେଉ ନାହିଁ ପ୍ରୀତି ଯାର । ୨ ।
 ଯେଉଁପରି ସୁଲକ୍ଷଣ ଯେମନ୍ତେ ଶୋଭା ସୁଗୁଣ
 ଉଣା ଅଧିକ ନାହିଁ କାହାର । ୩ ।
 ସେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଏକାବେଳେ ଦେଖି ଦେଉଥାଇ ଡୋଳେ
 ଆନ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି କାହାର । ୪ ।
 ଯା ମନ କୃଷ୍ଣକୁ ଯେ ଉଜିବ ରାଧାର ଦାସୀ
 ହେଉ ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରକାର । ୫ ।

— ୦ —

ମନଃଶିକ୍ଷା

ବଡ଼ ମାୟାବା ଜୀବ ନୁହେଁ କାହାର
 ଦିନେ ନ ଭଲୁ ସମକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀହର । ଦୋଷା ।
 ଯେତେବେଳେ ମାତାବଢ଼େ ହେଲୁ ସନ୍ଧାର
 ଅଶାନ୍ତର ଭୂମି ସେ ଯେ ନାହିଁ ଆକାର

ପ୍ରଥମ ମାସେ ତୁ ହେଲୁ ଧବଳ ବର୍ଣ୍ଣ,
ଦ୍ୱିତୀୟ ମାସେ ତୁ ଜଳେ ସେସନେ ମୀନ ।
ତୃତୀୟ ମାସେ ତୁ ସେ ଶୂନ୍ୟ ମେଲିଲୁ ଡାଳ ।
ଚତୁର୍ଥେ ଅସ୍ଥି ଖଜା କୋହର । ୧ ।

ପଞ୍ଚମେ ନାଭିକମଳ କଳ ଭିଆଣ,
 ଚକ୍ଷୁରେ ବାସ୍ତବ ନାହିଁ ଖଞ୍ଜିଲ ଜାଣ ।
 ଚକ୍ଷୁ ଭ୍ରାନ୍ତତା କାମ କମାଣରେ ନିର୍ମାଣ,
 ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ନଦୀ ବହଇ ଅନୁଷଣ ।
 ଆପେ ମନକୁ କଳ ବଢ଼େ । ୨ ।

ଅଷ୍ଟମେ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠୀ ହସ୍ତ ପାଦ ଶଙ୍ଖିଲ
ନବ ମାସେ ରମଣାକୁ ତାକୁଣୀ ଦେଲ
ଦଶ ମାସରେ ଶେଷ କଲ ହୋଇ ହରଷ,
ସ୍ତୁତି ସେ କଲୁ କୁହ ଶ୍ରେୟେକ ଜନ୍ମ ଶିଷ୍ୟ ।
ଯଦି ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳେ ମୁହିଁ କରିବ ବାସ,
ତୋ ନାମ ଗାଉଥିବ ସୁମର । ୩ ।

ସେହି ବନ୍ଧାଣୀ ତୋତେ କଲ ନିର୍ମାଣ-
 ସେହି ତୋ ଦେହେ ରହିଲ ତୁହିଟି ଜାଣ
 ରଖିଲ ଦଶବାଟ ଲଗାଇଲ କବାଟ,
 ସୁଷମ୍ଭନା ଦୁଆରେ ରହିଲେ ନନ୍ଦଗୁଟ ।

ଯେବ ପାଇବୁ ଭେଟ ମାୟାକୁ ତୁହି କାଟି,

ଗୁଡ଼ି ସେତେ ଦେଖ ଶ୍ରୀହରି । ୪ ।

ଜନମ ହୋଇ ପଡ଼ିଲୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳେ

କୁଆଁ ବୋଲନ୍ତେଣ ପାଶୋରିଲୁ ତୁ ହେଲେ

ଅନ୍ତଃଖିଳେ ରହି ହରି ଭଜିଲୁ ନାହିଁ,

ପାଞ୍ଚ ବରଷ ଗଲା ବାଳ ଭାବରେ ରହି ।

ଦଶ ବରଷେ ଧୂଳି ଘର ଖେଳିଲୁ ତୁହି,

ବାଇ ବରଷେ ବସୁ ପିନ୍ଧୁ ହରଷ ହୋଇ ।

ତେବେ ନ ବୋଲୁ ମୁଖେ ଶ୍ରୀହରି । ୫ ।

ପଞ୍ଚର ବରଷେ ହେଲୁ ଅମର ମଣ୍ଡ

କୋଡ଼ିଏ ବରଷେ କଲୁ କାମିନୀ ଚନ୍ଦ୍ରା

କାମିନୀ ସଙ୍ଗେ ରହି ଦିନ ହରିଲୁ ତୁହି,

ସେ ରୂପେ ଗଲା ତୋର ଯୁବା ବୟସ ବହି ।

ହରି କଥାକୁ ଦିନେ ମନେ ନକଲୁ ତୁହି,

ହେବୁ କେମନ୍ତେ ଏଭବୁ ପାରି । ୬ ।

ବୃଦ୍ଧ ବୟସ ଯେ ଏବେ ହେଲ ତୋହରି,

ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିବୁ ଥରେ ଶମନ ପୁର

କହଇ ଯଶୋବନ୍ତ ଗୁରୁଙ୍କ ସେବାକର,

ସେ ନାମ ଧରି ହୃଦେ ହୋଇବୁ ଭବୁ ପାର

ବସିବୁ ବଇକୁଣ୍ଠ ଆବୋରି । ୭ ।

ଜଣାଣ

ଆରତ ଚାରଣବାନା ଆଉ ପ୍ରଭୁ ଉଡ଼ାଅନା
 ଦୁଃଖ ଚାରିବାକୁ ବଳ ନାହିଁ ଯଦି
 କରିଦିଅ ସିଧା ମନା । ଦୋଷା ।
 ଯାଚି ହୋଇ ଆପେ ଚାରିଛ ହେ ପ୍ରଭୁ
 ଦୁନିଆର ଦୁଃଖ କେତେ ।
 କି ଅପରାଧରେ ଅପରାଧ ହେଲି
 ମୋ ଆଡ଼େ ବାରେ ନ ଅନା । ୧ ।
 ଯାଚି ହୋଇ ତୁମେ ହାତ ବଢାଇ ହେ
 ଦାସିଆର ଫଳ ନେଲ ।
 ଯାଚି ହୋଇ ଥରେ ମୋ ଦୁଃଖ ଶୁଣିଲେ
 ସରିଯିବ କି କରୁଣା । ୨ ।
 ଯାଚି ହୋଇ ଆପେ ବନ୍ଧୁ ମହାନ୍ତି କି
 ସୁନାଥାଳେ ଅଳ୍ପ ଦେଲ ।
 ମୋ ଡାକ ବେଳକୁ ବଧୂର କି ହେଲ
 ଗୃହାରି ନ ହେଲ ଶୁଣା । ୩ ।
 ଯାଚି ହୋଇ ତୁମେ ଗୋପଦାଣ୍ଡେ ପଦ
 ଅଳକୁ ଲେଟନ ଦେଲ

ଡରୁଛ କି ପ୍ରଭୁ ମୋ ଦୁଃଖ ତାରିଲେ
 ଉଡ଼ିବ କି ନନ୍ଦା ବାନା । ୪ ।
 ଯାଚି ହୋଇ ଆପେ ବିଶ୍ୱକ୍ଷଣକୁ ହେ
 ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରେ ରଜା କଲ ।
 ମାଗୁ ନାହିଁ କିଛି ଦେବାକୁ ହେ ପ୍ରଭୁ !
 ତୁମ୍ଭ ଦରଶନ ବିନା । ୫ ।

—*—

—ଜଣାଣ—

ଘନବାନ୍ଧବ ଦୟା ଯେବେ ନ କରିବ ।
 ଏ ଜୀବନ ଯିବ ପ୍ରଭୁ ହେ । ଘୋଷା ।
 ଏ ଭବ ସାଗରେ ପଡ଼ି ଶ୍ୱୟଂଛୁ ନ ଦିଶେ ନାବ ।
 ପାରିକର ଦେଇ ତୁମ୍ଭର କରୁଣା ଠାବ । ୧ ।
 ଶରଣ ପଞ୍ଜର ହୋଇ ମୋ ଶରଣ ନ ରଖିବ ।
 ଘନବନ୍ଧୁନାମ ଆଉ କମ୍ପାଇଁ ବଢ଼ିବ । ୨ ।
 ତୁମ୍ଭ ପାଦେ ଆଶ୍ରେ କରି ଦାସ ଯେବେ ନାଶ ଯିବ ।
 ମାଳଚନ୍ଦ୍ରେ ବାନା ଆଉକି ଶୋଭା ଦିଶିବ । ୩ ।

—*—

ରାମାୟଣ (ଛନ୍ଦ)

ସୀତା—ନାନା ଜାତିକୁ ବୁଝି ସେ,
ଲୋମଳ ବଚନ କହି,

ଆଜ ହେବ ପର ଅବନୀ ସାଇଁ ହେ
ରଘୁନନ୍ଦନ, ଶମ୍ଭୁଙ୍କ ଦରଷ ନାହିଁ ହେ । ୧ ।

ରାମ—ରାହବ ବୋଲନ୍ତି ଧୀରେ ଗୋ,
ପକ୍ଷୀ ଜାଣି ନାହୁଁ କରେ ।

ଭରତ ନୃପତି ହେବେ ରାଜ୍ୟରେ ଗୋ
ରାମାରତନ, ମୁହିଁ ପିତା ବନ ଘୋଡ଼େ । ୨ ।

ସୀତା—କି କହ କୋଦଣ୍ଡ ଧର ହେ,
ଶିରେ ତାଡ଼ୁଛୁ ପଥର ।

ବଜ୍ରରୁ କଠିନ ହୃଦ କାହାର ହେ
ରଘୁନନ୍ଦନ, ଏ ବୁଦ୍ଧି କଲ ବାହାର । ୩ ।

ରାମ—ଶୁଣ ଶୁଣ ବିପଶ୍ୟତ ଗୋ,
ରାଜା କରବାକୁ ସୁଅ ।

ପଟେ ମାଣିଥିଲେ କୈକେୟୀ ମାତ ଗୋ
ରାମାରତନ, ପିତାକୁ କରଇ ସତ୍ । ୪ ।

ସୀତା—ବଶିଷ୍ଠ ସୁମନ୍ତ ଥିଲେ ହେ,

ତଥା ର କେ ନ କହିଲେ ।

ମୁଖ ଦେଖିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଲେଖିଲେ ହେ

ରଘୁ ନନ୍ଦନ, ଭଲ ପୁଅ ଜନ୍ମ କଲେ । ୫ ।

ରାମ—ଚଉଦ ବରଷ କାଳ ଗୋ,

ପିନ୍ଧିବ କୃଷ ବକଳ ।

ନିତି ବୁଲୁଥିବ ପଟ୍ଟତମାଳ ଗୋ

ରମାରତନ, ଆଦାର ମୋ ଫଳମୂଳ । ୬ ।

ସୀତା—କିଛି କଲେ ବୃଦ୍ଧ କାଳେ ହେ,

ଯେତେ ନାଶ ସଧ କଲେ,

କୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ମୁରୁଛି ଦେଲେ ହେ

ରଘୁନନ୍ଦନ, ଧଇର୍ଯ୍ୟ କେଉଁ ଧରିଲେ । ୭ ।

ରାମ—ବିବେକୀ ବିବେକ ବର ଗୋ,

ସତ୍ୟ ଭିନ୍ନସ୍ତରେ ସାର ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେଲେ ହେବ ନରକେ ଘର ଗୋ

ରମାରତନ, ରଖି ହେବକି କୁମର । ୮ ।

ସୀତା—ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ଯିବ ହେ,

ନାହିଁ କଲେ ନ ମାନବ ।

ଛାଇପରି ପାଶେ ସେବା କରିବ ହେ

ରଘୁନନ୍ଦନ, ରୂପଶୋଭା ଦେଖୁଥିବ । ୯ ।

ରାମ—ସଖି ତୁ ଏହା ନ କହ ଗୋ,
ଶାଶୁ ପାଦେ ଚିତ୍ତ ଦିଅ ।

ଜନମାନ ଜଙ୍କ ମନ ତୁ ନିଅ ଗୋ
ରାମାରତନ, ଶଶୁରକୁ ସେବ ଥାଅ । ୧୦ ।

ସୀତା—ଯେତେ ଗୁଣି ପୂର୍ବେ ଥିଲେ ହେ,
ଯେତେ ରାମାୟଣ କଲେ

ଜାଣକ ଜାନକୀ ସଙ୍ଗେ ନ ନେଲେ ହେ
ରଘୁନନ୍ଦନ, ରାମ ବନ ବାସ କଲେ । ୧୧ ।

ରାମ—ହଂସୁଳ କୁଳରେ ଶୋଇରେ
ନିଦ୍ରା ଯେ ଆସଇ ନାହିଁ ।

ଫଳ ମୂଳ ଖାଇ ତାଡ଼ ଶେଷେ ଶୋଇ ଗୋ
ରାମାରତନ, କି କାଳ କାଟିବୁ କୁହରେ । ୧୨ ।

ସୀତା—ତୁମ୍ଭକୁ ସିନା ମୋ ଆଶ ହେ,
ତୁମ୍ଭେ ମୋ ଲେଉ ମୁହଁପ ।

ତୁମ୍ଭର ଯେମନ୍ତ ଅରଣ୍ୟ ବାସ ହେ
ରଘୁନନ୍ଦନ, ଘରେ ମୁଁ କରିବି କିସ । ୧୩ ।

ରାମ—ନ ପାରି ତୁ ଅଶକତେ ଗୋ ।
ନିସତେ ବସିବୁ ପଥେ ।

ଜଳ ଜାତ କଲେ ଜଳଜ ନେହେ ଗୋ
ରାମାରତନ, କି ଦୁଃଖ ନ ଦେବୁ ମୋତେ । ୧୪ ।

ସୀ।—କହୁଛ କେତେ ବୁଝେ ହେ,

ଦୁମ୍ବେ କ ଏକା ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ଭୁବନେଶ୍ୱର ଓଡ଼ିଶା ମୁଁ ସୁକୁମାର ବାବୁ

ଦେବଦେବ ଉଷ ଭବ, ଏ ବୋଲି । ୧୫ ।

—*—

କ୍ଷୁଦ୍ର

କେନ୍ଦ୍ର ମୋଡ

କାହ୍ନୁ କୁଶଳ

କୃଷ୍ଣ ଶର ପଟ୍ଟ କୁଶଳ ।

2526 692

ବେନି କଲେବର

ହେଉ ନାହାନ୍ତି ନା ଦୁଃଖ ।

୫୩ ଡେ—ବେନି ଭାଇଙ୍କର ବୃତ୍ତି,

କୃତ୍ତିମ କରୁଣା ଲକ୍ଷଣ ସେବା କରି

ପାଣ୍ଡିତିକ ପାଦ କମଳ । ୧ ।

ମେ.ର ଦଣ୍ଡ

ହୋଇଲା ବନ୍ଦୁ

ତେଣୁ ଦୁର୍ଗଳ ହୋଇଥିବ ପ୍ରାୟ ।

ଅନ୍ୟତ୍ର ଡେଇଁଲେ

କନ୍ୟା ଶିକାରୀ

କବିତାକୁ ଟିକିଯିବ ।

ହନ୍ତ ହେ—ମୋତେ ଏଥୁ ନିଶ୍ଚେ ନେବେକ,
ବାନର ବଳ ଯେନ ପିଛ ମାରିବ
ହୋଇ ଏଥ ଆସିବେକ । ୨ ।

[illegible]

ସେହି ଅଛି ଟିକି ମୋହ ବସପୁରୁଷ
ପଥାର୍ଥ କରଣ କରବ ।

ହୁକୁ ହେ—ସତେ କି ଶ୍ରୀମୁଖ ଦେଖିବି,
ସତ କହ ହୁକୁ କେତେ ଦିନଯାଏ
ତହୁରେ ଜୀବନ ରଖିବି । ୩ ।

ହୋଇଲେ ଯେ ତୁମ୍ଭ କରରେ ବସାଇ
ଶ୍ରୀରାମ ପାଶେ ଦେଇ ଦିବ ।

ପୁଲକ୍କାରେ ମୁଣି   କେମଳ ପ୍ରକାରେ
ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଙ୍ଗକୁ ଛୁଇଁବ ।

ହୁଏ ହେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶକ୍ତି ଆଶିନ,
ତୁମ୍ଭେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶକ୍ତି ଗଲେ
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଯଶ ଆଉ କାହିଁ ରହିଲା । ୪ ।

କୃଷି ଯେ ବେନି ମାସ କଲ ।

ବେନି ମାସେ ମୋତେ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ

ଦେଖାଇବୁ ବୋଲି ବୋଇଲ ।

ହୁକୁ ହେ—ଏକମାତ୍ର ଥିବ ପ୍ରାଣ ହେ,
ପ୍ରାଣ ଆଉଁ ଆଉଁ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ
ଶୀଘ୍ର କରି ତୁମ୍ଭେ ଆଣ ହେ । ୫ ।

କପା ହୁକୁ ମୋର— ପାଇଁ ରାମ ଦେଲେ
କର ପଲ୍ଲବରୁ ମୁଦ୍ରା ।

ଶୂନ୍ୟ ଯେ ଦିଶୁଥିବ ମୋ ପ୍ରଭୁଙ୍କର
କର କମଳ ଅନାମିକା ।

ହୁକୁ ହେ—ଏ ମୁଦ୍ରା ନୋହେ ଅନ୍ତର,
ପ୍ରଭୁଙ୍କର କରେ ଆଇଣ ମୋର
ତନୁ ତ୍ରୁମ୍ଭ ଯେ ଆଇ ନିରନ୍ତର । ୬ ।

ମୁଦ୍ରା ମସ୍ତକେ ଲଗାଇ ଆପଣା
ପଶନ୍ତରେ ବାନ୍ଧ ରଖିଲେ ।

ମସ୍ତକରୁ ମଣି ବାହାର କରି ପୁଣି
ହୁକୁ କରେ ସମର୍ପିଲେ ।

ହୁକୁ ହେ—ମୋ ଠାରେ କରୁଣା କରିବେ,
ଘନ ଜନ ଠାରେ କରୁଣା କଲେଟି
କରୁଣା ପିନ୍ଧି ବୋଲାଇବେ । ୭ ।

(୭୩)

କହିବ ହନୁ ହେ ଏକକ ମାତ୍ରକ
ମୋହର ବନସ୍ତ ଉଦନ୍ତ ।
କେବଳ ମୋହର କଲ ଅପରାଧ
କ୍ଷମା କରିବେ ମୋରକାନ୍ତ ।
ହନୁ ହେ—ପ୍ରବୋଧ କରିଣ କହଇ,
ବୋଲେ ବିଶିରାମ ପ୍ରିୟରେ ଜଣାଇ
ନିକଟେ ଆଣିବ ବୋଲଇ । ୮ ।

—*—

ଛାନ୍ଦ

ଅହା ଧନୁର ବରବର
ଧନୁର ନ ଥିଲ କି କର ।
ଯାହାର ବାଣ ବୁଝାଣ ଦୃଢ଼ପାରେ
ତାଙ୍କୁ ମାଇଲ ପ୍ରସ୍ତେ ଯୁର ହେ ଦଇବ । ୧ ।
ଆଶୁ ନ ଥିଲେ ମୋତେ ମୋ ପତି
ଜାଣନ୍ତି ସେ ପଡ଼ିବ ବପତି ।
ମୁଞ୍ଚି ନପାରି ମୁଁ ସଙ୍ଗରେ ଅଇଲ
ତେଣୁ ହୋଇଲ ଏମନ୍ତ ଶକ୍ତି ହେ
ଦଇବ । ୨ ।

ଚରଣର ଅଟନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମ

ମୁନି ବଚନ ହେଲୁ କି ଭ୍ରମ ।
ମୋତେ ବୋଲନ୍ତି କଥାକା ଯୋଗ ନାହିଁ
ଏବେ ଜପା ହେଲୁ ଏଡ଼େ କର୍ମ ହେ
ଦଇବ । ୩ ।

ଯେଉଁ ଯୁବକ ପତି ଆଗରେ

ମରେ ପ୍ରାଣ୍ୟବଳୀ ବୋଲି ତାରେ ।
ଯୁବକ ଆଗେ ପତି ଯେବେ ମରଇ
ତାକୁ ଦୁଷିତ ହୋଏ ସ୍ୱପ୍ନ ରେ ହେ
ଦଇବ । ୪ ।

ଯେବେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଗଲେ ପଳାଇ

ମୋର ଶାଶୁକୁ କହିବେ ଯାଇଁ ।
ସୀତା ନେଇ ଦୈତ୍ୟ ରାମକୁ ମାଇଲେ
ଏହା ଶୁଣିଲେ ଜାଇବେ ନାହିଁ ହେ
ଦଇବ । ୫ ।

ତୁମ୍ଭେ ଜାଣିବ ସଜଳ ରାତି,

କମ୍ପା ଜାଗ୍ରତ ନୋହିଲ ରାତି ?
ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭକୁ କାଳରାତି ହୋଇଲି,
ମୋର ଯୋଗୁ ବନାଶ ଯୋ ପତି ହେ
ଦଇବ । ୬ ।

ପୁଣି ଧନୁ ତୁଣୀକ ଅନାଇ

ଚନ୍ଦ୍ର ବଳପନ୍ଥ ଗୁଣ ଗାଇ ।

ଏହି କାଳରେ ପ୍ରଶସ୍ତ ଦାରେ ଗଡ଼ି

ତାର ଛମୁକୁ କହି ପଠାଇ ହେ ।

ପ୍ରଶସ୍ତ । ୭ ।

ଶୁଣି ସରରେ କହୁଁ ଅଇଲ

ପ୍ରଶସ୍ତକୁ ସବୁ ଦେଖିଲେ ।

ରବଣ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଶିରଧନୁ

ସେହିପରି ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଇଲ ହେ ।

ସୁଜନେ । ୮ ।

—*—

—କୀର୍ତ୍ତନ—

ସୁଖ ଦୁଃଖ ଦୁଇ ସହୋଦର ଭାଇ

ଉଭୟ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଃଖ ସିନା ପାଇ ।

ସୁଖଟି ଚଞ୍ଚଳ ଖେଳିଯାଏ ଖେଳ

ଦୁଃଖ ସିନା ଏକା ଜାଣେ ଆପଣାଇ । ବୋଧ ।

ସୁଖଟି ଦଳକର ନୂଆମିଶ

ଦୁଃଖ ସବୁବେଳେ ପଛମ ପବନ ।

ଦୁଃଖେ ହରି ହରି ଡାକଲେ ଶ୍ରୀହରି

ଦିଅନ୍ତି ଭଜନେ ସେ ଅଭୟବର । ୧ ।

ଅଳପକ ପାଇଁ ସୁଖ ଆସେ ଧାଇଁ,

କିନ୍ତୁକାଳ ପାଇଁ ଦିଏ ସେ ରସାଇ ।

ପରିଶ୍ରମ ତାର କେବଳ ଅଧାର

ଦୁଃଖ ବନ୍ଧୁ, ଏକା ଗୌର କଣୋର । ୨

—卍—

— ୧୧୩ —

କେତେ କାଳ ଆଉ   ନ ଭଲ ହୁ ରହୁ

ଭଜରେ ଗୁରୁ ଗୋବିନ୍ଦ । ଗୋପା ।

ସ୍ୱପ୍ନା କଲେ   ବାନ୍ଧୁ ହେ'ଇ ଥିବ

ଭୁବ୍ଧ ମିଛେ ଚେନ୍ଦ୍ର କେତେ ଜାତି ପାଦ ।

ନ ବୋଇଲୁ ଥରେ   ଭୃଷ୍ଟେ ଗୋବନ୍ଦ

ବାଲିରେ ବାନ୍ଧୁଛୁ ବନ୍ଦ । ୧ ।

୧୨

ବେଳ ଆଉ ଭଜ	ପ୍ରତିମ ପାଦନ
-----------	-------------

ରଜା ଷଟ୍ଟମିଳ ମ ଗ୍ରୀ ଭବ୍ୟାଦି ।

ପାପ ତାପ ହାରି ମଧବ ମୁଗ୍ଧ

ଗଜତାରଣ ମୁକୁନ୍ଦ । ୨ ।

ଆସିଲେ ଡାକରା ନଥିବଟି ବେଳ

କାତର ଭାବରେ ହେବୁଟି ବିକଳ ।

ବିପଦ ସାଗର ତର କର୍ଣ୍ଣଧାର

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଚରଣ ବନ୍ଦ । ୩ ।

ବଡ଼ ଦେଉଳରେ ବଡ଼ ଚଳା ଆଖି

ବଡ଼ ବାହୁ ଟେକ ରହିଛନ୍ତି ଟାକି ।

ବଡ଼ ପ ପୀ ନରେ ବଡ଼ ଆଦରରେ

ତାରି ନେବେ ଆଦର । ୪ ।

—†—

ଜଣାଣ

ଜଗବନ୍ଧୁ ତୁମ୍ଭ ବଡ଼ କପଟୀ

କାହାକୁ ଚାହୁଁଛୁ, କାହାକୁ ମାହୁଁଛୁ

କାହାକୁ କହୁଛୁ ଆଜନ୍ମ କଷ୍ଟ । ଘୋଷା ।

କାହାକୁ ଦେଉଛୁ ପାଟ ପୀତାମ୍ବର,

କା ଫେର ଯାଉଛି ଭୂଇଁରେ ଲେଟି,

ଶର କଳାଶ୍ରୀ ଗୁଡ଼ାଇ ଫୋଇଣ
 ଚର୍ଚ୍ଚିତେ ପଡ଼ିଛି ସତର ଗଣ । ୧ ।
 କହାକୁ ଦେଉଛୁ ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ଘେନି
 ଦିଅ ଦୁଧରେ ତା ପୁରୁଛି ତଣି
 ମାଣ୍ଡିଆ ଜାଗରେ ଲୁଣ ନ ମିଳୁଛି
 ବୁଲି ଖାଏ ଖଲ ପତର ଗୁଡ଼ି । ୨ ।
 କାନ୍ଦୁ ଦେଉଛୁ ଚନ୍ଦ ଲିପା ଘର
 ପାଉଁଳ ବରାଟ ପଥର ଝୁଣି ।
 ପସ ବୁଡ଼ିଆରେ କା ଦିନ ନ ପରେ,
 ଦୁଆରେ ଲଗିଛି ବରଡ଼ା ତାଟି । ୩ ।
 କାହାକୁ ଦେଉଛୁ ବହୁତ ଆୟୁଷ,
 ଦେଖୁଥିଲୁ ନାତି ପଣ ନାତିକ ।
 ଆଣ୍ଟି କୁଡ଼ା ଘରେ ପୁଅ ଜନମିଲେ,
 ଅନୁଡ଼ି ଶାଳରେ ଚପୁଟୁ ତଣି । ୪ ।

—○—

ଜଣାଣ

ମଳମଣି ହେ, ମଳ କନ୍ଦର ହର
 ମଳଚନ୍ଦ୍ର ଯେତେ ଦୂର ବଢ଼ିଯାଏ
 ସେ ଯାଏ ଶମନ ନ ପଶେ ତର । ଘୋଷା ।

ଡାଳି ଚକାନ୍ତାଳା ଘନ ଦୁଃଖ ଶ୍ରେଣୀ
 ସକଳ ଆରତ ଦେଉଛୁ ଟାଳି
 ନୈକ ବାହୁତଳେ ଦଣ୍ଡ ଦୋଡ଼ାଇଲୁ
 ଇଚ୍ଛା ପରିଚ ଦାଣ୍ଡ ଭିକାରୀ । ୧ ।
 ଲୀଳାମୟ ଭଲ ଲଗାଇଲ ଲୀଳା
 କାଳ ଅଜାତି କେ ନୁହଇ ବାରି
 କୈବଲ୍ୟ କରିବା ମୁଖେ ତୋଳି ଦେଇ
 ଭେଦାଭେଦ ଶୁଦ୍ଧ ନାହିଁ କାହାର । ୨ ।
 ସକଳ ଶୁଣି ଯେ ଏକା ଠାବେ ଠୁଳ
 ଶ୍ରୀଧାମ ବୋଲୁଏ ଅମର ପୁଣି
 ମଙ୍ଗଳ ଆଳିନୀ ଦେଖିବାକୁ ମତି
 ଦେହଲେ ଦେବଙ୍କ ପଡ଼େ ଗହଳି । ୩ ।
 ମାଳାତୀ ଚଳେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ତୋଳେ
 ରତ୍ନସିଂହାସନେ ବିଜେ ଶ୍ରୀହରି
 ଚାହିଁ ଦେଲେ ଥରେ ଧ୍ୟାନ ଜନ୍ମ ସରେ
 କୋଟି ଲକ୍ଷ ପାପ ଯାଏ ପଛାଳି । ୪ ।
 ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ ଠୁଳ ମୁଣ୍ଡେ ଦେଲେ ବୋଲି
 ଶୁଣି ଯାଏ ଯେତେ ପାତକ କାଳି
 ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଶୁଚିରଣ ଧରି
 ଖଣି ଖଳ କେତେ ଗଲେଣି ତରି । ୫ ।

ଓଡ଼ିଶୀ

ନହ ଲେ ସଜନୀ, ଏ କଦମ୍ବ ମୂଳେ କେ ସେ ।
 ନବୀନ ମାରତ ତନୁ କେତେ ଶୋଭା ଦିଶେ ।
 କିଶୋର ବୟସ ତାର ଛବି ଦିଶେ ମନୋହର ।
 ନାଗରାଜ ଚିତ୍ର ଚୋର ନଟବର କେଶେ । ୧ ।
 ମନେକର ତକେତନା ଜଣେକି ମନ୍ଦ ରଚନା ।
 ଦେନଥାଇ ଗୋରଚନା ତନ୍ମୁ ଭାଲ ଦେଶେ । ୨ ।
 ମନରେ କି ରୋଷ ବଢ଼ି ଅବଳା ବଧୂବା ପାଇଁ ।
 ଜାଣିଲି ନିଶ୍ଚୟ ବଡ଼ ଆଣିଛୁ ଏ ଦେଶେ । ୩ ।
 ବନମାଳୀ ଦାସ କହି ସେ ପରା ମୁରଲୀ ପାଣି ।
 ପରଶ ହେଲେ ତାଠାରେ ଜାଣିବୁ ତୁ ସେ ସେ । ୪ ।

—*—

ନୀଳାଚଳ ମହିମା

କାଳକାଳ ଥିବ ରହି ହେ—ନୀଳାଚଳ ବହାରି ।
 ମାଳ ଶିଖରରେ ମାଳ ନଉ ଛୁଇଁ
 ନେତ ଉଡ଼େ ଯାହା ଗାଇହେ । ୧ । ମାଳା.....
 କାଲି ପର ହୁଏ ମନ ହେ—ନୀଳାଚଳ ବହାରି

କାହିଁଥିଲ ଦେବ ହେ ମାଳମାଧବ
ମାଳାଚଳ ଥିଲ ଶୂନ୍ୟ ହେ । ୨ । ମାଳା.....
କାହିଁଥିଲ ବଡ଼ ଦେଉଳ—ମାଳାଚଳ ବଡ଼ ଶା
ବଡ଼ଲ ଲାଗିଛି ଯେଉଁ ବଡ଼ଦାଣ୍ଡେ
ଥିଲ କାହିଁ ତାର ବଡ଼ଲ । ୩ । ମାଳା...
ଅଜଣା ଅଶୁଣା ବଜନ କାନନେ,
ଫଳମୂଳ ଶ୍ରେଣେ ମଜାଇ ମନ ହେ ମଜାଇ ମନ ।
କିଏ ସେ ଭୁବନ ଯାଉନତି ଶ୍ରେଣେ,
ଦିନୁ ଦିନ ଦେଲ ବତାଇ ଦିନ ହେ,
ବତାଇ ଦିନ ହେ ଜଗନ୍ନାଥନ । ୪ ।
ସେହି କ ଶବର ବଶ୍ମାବସୁ ଗାର
ଜୀବନ ତାହାର ଧନ୍ୟ ହେ—ମାଳାଚଳ ବଡ଼ାଶା
କାଳ କାଳ ଥିବ ରହି ହେ । ୫ । ମାଳା...
ଲହୁଣୀ ପିତୁଳା ଲଳିତା, ଲହୁଣୀ ପିତୁଳା ଲଳିତା
ରଜ ବଶ୍ମାବସୁ ଦୁହିତା ସୁଧରା
ମେଲଇ ଦେଲକି ମମତା
ସେ ଲହୁଣୀ ପିତୁଳା ଲଳିତା । ୬ ।
କାଉଁର ଭୁଲଣ ଦେଲକି, ମାଳାଚଳ ବଡ଼ାର
ଭୁଲ ମନେ ଦେଲ ଭୁବନ ଭୁଲଇ ।
ଭଲ ବଣେ ଥିଲ ଭୁଲକି । ୭ । ମାଳା.....

ଲୁଳାମୟ ଲୁଳାଖେଳା ଲଳସାରେ

ସେ କେଉଁ ମଧର ଲଗନେ ଦିନେ ହେ,
ଲଗନେ ଦିନେ ହେ ।

ମୋହନ ମୂରତି ଦେଖା ଦେଲ ଆସି,

ଅବନ୍ତ ଗଜନ ଶୁଭ ସପନ ହେ
ଶୁଭ ସପନେ ସେ ଗଜଭବନେ ।

ଗଜାଦେଶେ ବାନ୍ଧି ବଦ୍ୟାପତି ଯାଇ
ଆସିଲେ ତୁମକୁ ନେଇ ହେ, ମାଳାଚଳ ବହାରି । ୮ ।

ସେହି ଦିନୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ହେ ସେହିଦିନୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ହେ
ଯଶ ଗଉରବେ ତୋଳି ଅଛି ଶିର

ନେତ ଉଡ଼େ ଫର ଫର ହେ । ୯ ।
ସେହିଦିନୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ହେ ।

ସେହି କାଳୁ ମହୋଦଧି ହେ, ମାଳାଚଳ ବହାରି

ତୁମ ପାଦଛୁଇଁ ହୋଇଅଛି ଧନ୍ୟ
ଜଗତେ ଲଭିଛି ଖ୍ୟାତି ହେ । ୧୦ । ମାଳାଚଳ...
ସେହିଦିନୁ ଏ ମାଳକନ୍ଦର, ମାଳାଚଳ-.....

ତୁମ ପାଇଁ ବଡ଼ ଜଗତେ ବୋଲିଏ,
ତୁମ ଯୋଗୁ ସିନା ସୁନ୍ଦର । ୧୧ । ମାଳାଚଳ-.....
ଦାରୁ କଳେବର ବହିହେ, ଦାରୁ କଳେବର ବହି ୩୭
ଅଚଳ କହିଲେ ମୁକତି କେ ଦେବ

(୭୩)

ଜଗତ ଜୀବନ ସାଇଁ ହେ—(ଭ୍ରମେ)

ଦାରୁ କଲେବର ବଢ଼ି ହେ । ୧୨ ।

ପତିତପାବନ ନାମେ ହେ, ମାଳାତଳ.....

ପତିତ ଉଦାରୁ ଥାଅ କାଳ କାଳ

ବସି ମାଳାତଳ ଧାମ ହେ

କାଳ କାଳ ଥିବ ରହି ହେ ମାଳାତଳ ଚନ୍ଦ୍ରାରି । ୧୩ ।

—*—

ରାମାୟଣ

(ସୀତାହରଣ)

ରାବଣ— ଏଥୁଅନ୍ତେ ସୀତାକୁ ପରୁରେ ମାୟାଯତି

କହ କହ ସୁନ୍ଦରୀ ତୁ କାହାର ଯୁବତୀ ।

ଦୋରବନେ-ବସିଅଛୁ ଭୟ ନାହିଁ ମନେ ଗୋ । ୧ ।

ସୀତା— ସୀତୟା ବୋଲନ୍ତି ଯେ ଅଯେଧା ଆମ୍ଭ ଦର

ମୋର କାନ୍ତ ଦଶରଥ ରାଜାଙ୍କ କୁମର

ଯଜ୍ଞେଶ— ପିତା ସତ୍ୟ ପାଳ ବନବାସ ହେ । ୨ ।

ରାବଣ— ରାବଣ ବୋଲଇ ଆଗୋ ଶୁଣ ରୁଦ୍ରମୁର୍ଖି

ଜାଣିଲି ତୋ ପତି ନିଶ୍ଚେ ଅଧମ ଅଟଇ ।

ରାମାୟଣ-ଏ ବନେ ରଖିଛୁ ତୋତେ ଆଣି । ୩ ।

ସୀତା— ଜାନକୀ ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ତପୀମଣି

ଅକାରଣେ ନିନ୍ଦା କରି କହୁଅଛ ବାଣୀ ।

ତୁମ୍ଭେ ଯତି ହେ - ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଠାକୁର ମୋର ପରିହେ । ୮

ରାବଣ— ତାହା ଶୁଣି ବୋଲଇ ଯେ ବଶିଷ୍ଠ ବାଳ

ତୋତେ ଦେଖି ହୃଦୟ ମୋ ହେଉଛି ବିକଳ ॥

ଛୁଡ଼ିଯୁଗ ଗୋ, ଏ ବନେ ପାଉଛୁ ଏତେ ଦୁଃଖ ଗୋ । ୯

ସୀତା— ସୀତୟା ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ତପିବର

କେଉଁ ଭାଷି ଅଟନ୍ତି ଯେ ତୁମର ପିଅର

ସତକଥ, କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ଯାଉ ମୋ ସନ୍ଦେହ ହେ । ୧୦

ରାବଣ— ରାବଣ ବୋଲଇ ଆଗୋ ଶୁଣ ମୃଗନେନ୍ଦ୍ରୀ

ମହାଜ୍ଞାନ ପଣ୍ଡିତ ବଶିଷ୍ଠ ମହାଯତି ।

ସେ ମୋ ତାତ, ରାବଣ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ଗୋ । ୧୧

ସୀତା— ଠାକୁରାଣୀ ବୋଲୁଛନ୍ତି ଦଣ୍ଡେ ରହ ଯତି

ଏହିକ୍ଷଣି ଆସିବେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରଘୁନାଥ ।

ତୋରେ ଦେଖି, ଭୋଜନ ଦେଇ କରିବେ ସୁଖୀ ହେ । ୧୨

ରାବଣ— ରାବଣ ବୋଲଇ ଆଗୋ ଶୁଣ କୃଷ୍ଣଦାସ

ଏ ଛୁର ସ୍ବାମୀକୁ କମ୍ପା ଆଦର ନକରି ।

ରଖ ରଖ ଗୋ, ମଦନ ମାରୁଛି ସଖା ଦେଖ ଗୋ । ୧୩

ସୀତା— ସୀତୟା ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ତପିବର

ମଦନ ମାରୁଛି ବୋଲି କହୁଛ ତୁଣ୍ଡର ।

ତୁମେ ନଷ୍ଟ ହେ, ତୁଣ୍ଡରେ ଧଇଲ ଚପିଣ୍ଡେଷୁ ହେ । ୧୦ ।

ରାବଣ— ରାବଣ ବୋଲଇ ବେଗେ ଭିକ୍ଷା ଦିଅ ନାଶ

ନୋହଲେ ମୁଁ ତୋର ହରୁ ଯାଉଅଛୁ ଫେରି
କୃଷ୍ଣାଦସ୍ୟ ଗୋ, ଧର୍ମ ନାଶ ପିବଟି ତୋହରି ଗୋ । ୧୧ ।

ସୀତା — ତାହା ଶୁଣି ଜାନକୀ ଯେ ଫଳମୂଳ ଦେନ

ନିଅ ବୋଲି ପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତୀ ଦ୍ଵାରେ ରାମାମଣି ।

ଚପିବର ହେ, ଏହା ଭୁଞ୍ଜି କ୍ଷୁଧା ଶାନ୍ତିନର ହେ । ୧୨ ।

ରାବଣ— ରାବଣ ବୋଲଇ ଆଗୋ ଶୁଣ କୃଷ୍ଣାଦସ୍ୟ

କସ ଭିକ୍ଷା ଦେଉ ସସ୍ତ୍ର ଚଣ୍ଡିତଳେ ଚଢ଼ି ଗୋ ।

ନୋହେ ବଧୁ ଗୋ, ଏକଥା ଅଟଇ ଅପ୍ରସିଦ୍ଧି ଗୋ । ୧୩ ।

ସୀତା— ଜାନକୀ ବୋଲନ୍ତି ଚପି ଶୁଣ ମୋ ବଚନ

ତନିଗାର କାଟି ଯାଇଅଛନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହେ ।

ହେହେ ପିବ ହେ, ସ୍ଵାମୀରାଣ କେମନ୍ତେ ଲଢ଼ିବି ହେ । ୧୪ ।

ରାବଣ— ରାବଣ ବୋଲଇ ଆସ ଆସ ଗାର ଡେଇଁ

ଏଗାର ଡେଇଁଲେ ତୋର ଦୋଷ କହୁ ନାହିଁ

ବଇଦେସୀ ଗୋ, ଗାର ଡେଇଁ ଭିକ୍ଷା ଦିଅ ତୁମ୍ଭି ଗୋ । ୧୫ ।

ସୀତା— ତାହା ଶୁଣି ପାଦେନ ଡେଇଁଲେ ରାମନାଶ

ରଥରେ ବସାଇ ଦୈତ୍ୟ ବାମ କର ଧରି

ହରିନେଲ, ଶିବ ବୋଲେ କର୍ମେ ଏହା ଥିଲ ଗୋ । ୧୬ ।

ସୀତାଙ୍କ ରୋଦନ

ଦେଖିବି, ଦଇବ କେ ଏତେ ସରି ହେ ବନଗିରି
 ମୋ କାନ୍ତ ଗଲେ ମୃଗ ମାରି ହେ । ଘୋଷା ।
 ଅଯୋଧ୍ୟା ଦେ-ଶ ଦର ଦଶରଥ କୁମର
 ଶ୍ରୀରାମନନ୍ଦଙ୍କ ନାଶ ହେ । ୧ । ବନଗିରି
 କନକ ମୃଗେ ଭୁଲି ତହିଁରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା କଲି
 କାନ୍ତେ ବୋଇଲି ଦିଅ ମାରି ହେ । ୨ । ବନଗିରି
 ମୋ ବାଣୀ ଶୁଣି ରାମ କରେ କୋଦଣ୍ଡ ବାଣ
 ଲକ୍ଷ୍ମଣେ କହିଲେ ତଥାର ହେ । ୩ । ବନଗିରି
 ଲକ୍ଷ୍ମଣେ ଏତେ କହି କୁରଙ୍ଗୀକୁ ଗୋଡ଼ାଇ
 ବନେ ପଶିଲେ ରାବଣାର ହେ । ୪ । ବନଗିରି
 ସେ ଘୋର ଅରଣ୍ୟରେ ବାଣୀ ଶୁଣଇ ଖରେ
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସାହି ସାହି କରି ହେ । ୫ ବନଗିରି
 ସେ ବାଣୀ ଶୁଣି ମୁହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମଣେ କହିଲୁ
 ବେଗେଣ ଯାଅ ଧନୁଧରି ହେ । ୬ ।
 ଯହୁଁ ଯାନ୍ତେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯତି ବେଗେ ରାବଣ
 ନେଉଅଛି ମେ କର ଧରି ହେ । ୭ ।

କହିବ ମୋ କାନ୍ଦକୁ   ମାରବେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ
ମୋତେ ଆଣିବେ ଦେଶ କରି ହେ । ୮ ।
ପଞ୍ଚଳ ପକ୍ଷୀମାନେ   ଶୁଣି ଆସିବି କର୍ଣ୍ଣେ
ଭ୍ରମେ କହିବ ବ୍ୟଥାୟା ହେ । ୯ ।

(ଶ୍ରବଣ ପ୍ରଣୀଳନା ସୁଦ୍ଧ)

ସୀତାଙ୍କ ସ୍ବେଦନ ପକ୍ଷୀନଟା ଯେ ଶୁଣିଲ,
 ଧାଇଁ ଆସି ରାବଣକୁ ପଥ ଓଗାନିଲ । ୧ ।
 ବୋଇଲରେ ମନ୍ଦ ବୁଦ୍ଧି କଲୁ ଦଶାନନ,
 ବସ ଖାଇବାକୁ କେନ୍ଦ୍ରେ ବଳିଲ ତୋ ମନ । ୨ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଦରଶନକୁ ଅଣିଲୁ ଶ୍ବେରର,
 ନିଶ୍ଚୟ ତୁ ଆଜ ନାଶ ଗଲୁ ଲଙ୍କପାଈଁ । ୩ ।
 ଏତେ ବୋଲି ପକ୍ଷୀନଟା ହୋଧଉର ହେଲ,
 ବୃକ୍ଷେକ ଓପାଡ଼ି ଅଣ୍ଟେ ରଥରେ ପିଟିଲ । ୪ ।
 ପୁଣି କୋପଉର ହୋଇ ଘୋର ଝାମ୍ପି ଦେଲ,
 ଡେଣା ବୁଲାଇ ରାବଣ ରଥରେ ପିଟିଲ । ୫ ।
 ପକ୍ଷୀନଟା ଦୁଇଡେଣା କାଟି ପକାଇଲ,
 ଡେଣା ଛୁଡ଼ି ପକ୍ଷୀବର ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲ । ୬ ।

ଖୋଧଲର ହୋଇଣ ଯେ କନ୍ଦଇ ବଚନ,
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ବାଣେ ନାଶ ଯିବୁରେ ଶବଣ । ୭ ।
 ରଗନ ମାରରେ ରଥ ବାଡ଼ିଗଲ ଚଳି,
 ରାମ ରାମ ବୋଲି ସୀତା ଶ୍ରୁତନ୍ତି ବୋବାଳି । ୮ ।
 ପକ୍ଷୀଜଟାକୁ ଚୁର୍ଚ୍ଚିଣ ଜାନକୀ ବୋଲନ୍ତି,
 ଚୋର ମୁଖ ବାରତା ପାଇବେ ମୋର ପତି । ୯ ।
 ଶ୍ରୀରାମକୁ ଭେଟିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିବ ପ୍ରାଣ,
 ଏତେ ଜନ୍ମ ଜାନକୀ ଯେ କରନ୍ତି କାରୁଣ୍ୟ । ୧୦ ।
 ଆହା ମନ୍ଦ ଦଇବରେ ଏଡ଼େ ତୁ ଦାରୁଣ,
 କଷଣ ଉପରେ ପୁଣି ବଢ଼ିଲୁ କଷଣ । ୧୧ ।

— ୦ —

(ରାମଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଭେଟ)

ଜାନକୀଙ୍କ ବଚନେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଗଲେ ବନ,
 ଦେଖିବର ଚକିତ ଯେ ହୋଇଲେ ଶ୍ରୀରାମ । ୧ ।
 କମ୍ପା ଏଡ଼ ବୁଦ୍ଧି ତୁରେ କଲୁହୋ ଲକ୍ଷ୍ମଣ,
 ଆଉ ମୁହିଁ ଦେଖିବି କି ଜାନକୀ ବଦନ । ୨ ।

କରପଥ ଯୋଡ଼ି କରି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ ଶ୍ରୀ,
 ତୁମ୍ଭ ଆଜ୍ଞା ପରମାଣେ ଜଗିଥିଲ ବସି । ୩ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲି ଚପିନେ ଶବଦ ଶୁଭନ୍ତେ,
 ତାହା ଶୁଣି ଜନକ ନନ୍ଦନା ଆଜ୍ଞାଦ୍ୟନ୍ତେ । ୪ ।
 ମୁଁ ବୋଇଲି ବିଷୟ ଗୋ ଦୁହ ବଇଦେନ୍ତୁ,
 ସ୍ଥାନସ୍ଥ ତାଙ୍କ ମୁଖୁ କେବେ ନ ଆସଇ । ୫ ।
 ଏହା ଶୁଣି ହୋଧଉରେ ଜନକ ଦୁଲକ୍ଷୀ,
 ଧୂକାର କରି କହିଲେ ମୋତେ କଟୁବାଣୀ । ୬ ।
 ତାହା ଶୁଣି ମୁଁ ଯେ ଅଇଲି ବେଗ ହୋଇ,
 ସାକ୍ଷୀ ଦେଇଅଛୁ ମୁଁ ଯେ ଦଶଦିଗ ବୁଝି । ୭ ।
 ଏହା ଶୁଣି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ହେଲେ ଚମକ୍କାର,
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ କରରେ ନେଇ ଦେଲେ ମୃଗଶ୍ଚର । ୮ ।
 ମତଥା ଦୁଆରେ ଯେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଯାଇ,
 ଡାକନ୍ତି ଗୋ ଜଳ ଘେନି ଆସ ବଇଦେନ୍ତୁ । ୯ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଡାକନ୍ତେ ଯହୁଁ ସୀତା ନ ଶୁଣିଲେ,
 କାତର ହୋଇଣ ରାମ ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ । ୧୦ ।
 ଦେଖିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଚହୁଁ ଧଇଲେକ ତୋଳି,
 ସୀତା ସୀତା ବୋଲି ରାମ ଛୁଡ଼ନ୍ତି ବୋକାଳି । ୧୧ ।
 ମତଥା ଭିତରେ ପଶି ଖୋଜନ୍ତି ଜାନକୀ,
 ବନସ୍ତରେ ଅବା ଲୁଚି ବସିଥିବ ସଖୀ । ୧୨ ।

(୮୦)

ମତିଆ ଦୁଆରେ ଯେ ପଡ଼ିଛି ରଥ ଚକ୍ଷୁ,
ନିଶ୍ଚୟ ସଖାକ ମୋର ନେଲି ତେଜି ଜନ । ୧୩ ।
ବନସ୍ତରେ ପଣି ରାମ ଡାକନ୍ତି ଗୋ ସୀତା,
ବୋଲେ ସଦାଶିବ ଏହା କଲୁରେ ତଥାତା । ୧୪ ।

—*—

(ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଶୋକ)

ସୀତା ସୀତା ବୋଲି ଅବନରେ ପଡ଼ି
ରାମ କରନ୍ତି ସେଦନ ।
କେଣେ ଛାଡ଼ି ଗଲୁ ତତ୍ତ୍ୱମା ବଦନ
ମୋତେ କରିଣ ନିଧନ
ଆରେ କୁଣୋଦର
ମୋତେ ଛାଡ଼ିଗଲୁ ଏକା କରି । ୧ ।
ମୃଗୟାକୁ ଗଲେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦ୍ଵାରେ
ସ୍ଵପ୍ନ ଆଉ କେତେ ଧନ
ପ୍ରମୋଦ ମନରେ ଜଳ ହେଉ ଘେନି
ଧୋଇବା ପାଇଁ ଚରଣ
ଆରେ ବନ୍ଦାଧର
ତୋତେ ବନେ କେହୁ ନେଲି ହରି । ୨ ।

ପଲକୁ ନିମିଶେ ଅନ୍ତର ହୋଇଲେ
 କୋଟି ଯୁଗ ମଣୁ କାଳା,
 ଏବେ ତ ଏ ଘୋର ବନସ୍ତେ ମୋହର
 ବୁଡ଼ାଇ ଗଲୁ ତୁ ଭେଳା
 ଆରେ ପ୍ରାଣ ବାନ୍ଧିବା—
 ସତେ ଏ ଦୁଃଖରୁ ପାରି ହେବ । ୩ ।

ଦଶରଥ କୋଳେ ଜନମ ହୋଇଣ
 ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶ ନାଶ କଲି,
 କୂଳ ଘାପ ହୁଇଁ ନିୟମ କରିଣ
 ଏବେ ତୋତେ ହସାଇଲି,
 ଆରେ ମଙ୍କଜଡ଼ୋଳା—
 ତୋତେ ବନେ କେନ୍ଦୁ ହରି ନେଲୁ । ୪ ।

ନୃପତିମାନେ ଶୁଣିଲେ କି ବୋଲିବେ
 କି ବୋଲିବେଟି ଜନକ,
 ସଂସାରେ ମୋତେ ଉପହାସ ହୋଇଲ
 ରୁଦ୍ଧିବି କାହାର ମୁଖ
 ଆରେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି—
 ମୋତେ ବନେ କରିଗଲୁ ଦୁଃଖୀ । ୫ ।

ଆହେ ଗୋଦାବରୀ   ତୁମ୍ଭେ ପାପହାରୀ
ଦେଖିଛ କି ମୋ ଘରଣୀ ।
ଆହେ ବନଲତା   କହୁହେ ବାରତା
କେ ନେଲୁ ରମଣୀମଣି ।
ସଦାଶିବ କହଇ—
ଧୈର୍ଯ୍ୟଧର ରଘୁକୁଳ ସାଇଁ । ୭ ।

—*—

ପକ୍ଷୀଜଟା ସହିତ ଭେଟ

କେତେହେଁକ ଦୂରେ ପକ୍ଷୀଜଟାକୁ ଦେଖିଲେ,
କୋପଭରେ ଶ୍ରୀରାମ ମାରବା ମନେ କଲେ । ୧ ।
ପକ୍ଷୀଜଟା କହଇ ଯେ ଶୁଣ ରଘୁନାଦ,
ଜାନକାଙ୍କି ଘେନ ଗଲୁ ପାପିଷ୍ଠ ଶବଣ । ୨ ।
ଡେଣା ଘାତେ ଭଗ୍ନ ମୁଣ୍ଡ କଲି ତାର ରଥ,
ମୋତେ ସେ ଶବଣେଶ୍ଵର କଲୁ ଶରଘାତ । ୩ ।
ଖଡଗ ଘେନିଣ ଦେନି ଡେଣା ମୋ କାଟିଲୁ,
ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ରଥ ବାନ୍ଧି ଘେନି ଗଲୁ । ୪ ।

ଗଲବେଳେ ଜାନଙ୍କା ଯେ କହିଲେ ବଚନ,
 ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଦେଖିବା ଯାଏ ଥିବ ତୋ ଶାବନ । ୫ ।
 ତୋହର ମୁଖରୁ ସ୍ବାମୀ ବାବତା ପାଇବେ,
 ରାବଣକୁ ମାରି ମୋତେ ଦେନଶ ଆସିବେ । ୬ ।
 ଏତେ କହି ପକ୍ଷୀଜଟା ଗୁଡ଼ିଲ ଶାବନ,
 ଜହେ ରାମ ରାମ ରାଣ ପ୍ରଭୁ ରଘୁନାଥ । ୭ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ଚକଳ ହୋଇଲେ,
 ସେହିକ୍ଷଣି ଲକ୍ଷ୍ମଣର ମୁଖକୁ ଚାହିଁଲେ । ୮ ।
 ବୋଲନ୍ତି ହୋ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ତୁ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ,
 ପର ଉପକାଶ ଏହୁ ପକ୍ଷୀଟି ତୁ ଜାଣ । ୯ ।
 ହାତୀ ଭଙ୍ଗା କାଠ ଆଣି ଯୁଦ୍ଧ ସଜାଡ଼ିଲେ,
 ହୋଶୁ ଅଗ୍ନିଶର ରଘୁନାଥ ଯେ ବନ୍ଧିଲେ । ୧୦ ।
 ହୋଶୁ ଅଗ୍ନିବାଣ ଯେ ବନ୍ଧିଲେ ରଘୁପତି,
 ବାହାର ହୋଇଲ ଅଗ୍ନି ପଡ଼ିଲାକ ଶିଳ । ୧୧ ।
 ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ଅଗ୍ନି ରାମ ତହୁଁ ଜଳାଇଲେ,
 ବିଧିମତ କରି ତାର ପିଣ୍ଡ ଦାହ କଲେ । ୧୨ ।
 ଗୋଦାବରୀ ନଦୀରେ ସେ ସ୍ନାନ କଲେ ଯାଇ,
 ସନ୍ଧ୍ୟା ସୁମତଲେ ପ୍ରଭୁ ରଘୁକୁଳ ସାରି । ୧୩ ।
 କୋଳେ ସଦାଶିବ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତୋ ଶାବନ,
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀହସ୍ତେ ସେହୁ ହୋଇଲ ଦହନ । ୧୪ ।

(କବଚ ଓ ଶବରୀ ଭେଟ)

ମଣିନ ଦହନ ପ୍ରଭୁ କରି ରଘୁଂଶୀ,
 ବନେ ବୁଲି ଖୋଜନ୍ତି ସେ ଜନକଦୁଲ୍ଲଣୀ । ୧ ।
 ଦକ୍ଷିଣ ମୁଖ ହୋଇଣ ଭିନ୍ନ ଲୋଣ ଗଲେ
 ଅତି ଉପକୃତ ରୂପ କବଚ ଦେଖିଲେ । ୨ ।
 କବଚ ବନ୍ଧୁକ ଏକ ଅପୂର୍ବ ସୁଦତ,
 ପୁଚ୍ଛକ ଦେଖି ରାମଙ୍କୁ କେଉଁ ଦେଶେ ଘର । ୩ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଆମ୍ଭ ଘର,
 ପିତା ସତ୍ତ୍ୱ ପାଳଣ ଅଛନ୍ତୁ ବନ ଘୋର । ୪ ।
 ପଞ୍ଚବଟୀ ବନରେ ଘରଣି ହସ୍ତଛଳି,
 ଏବେ ଆସି କୋହର ସେ ଆଗରେ ଭେଟିଲି । ୫ ।
 ଯଦ୍ୟପି ତୁ ମୋତେ ଅବା ଭକ୍ଷିବୁ ଅସୁର
 ସାମୁକ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭାଇ ତୁମ୍ଭେ ଅପ ମୋର । ୬ ।
 ଦୁରେ ଥାଇ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ଉତ୍ତର
 କ୍ଷେତ୍ରଦେବ ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲେ ମାରିବ ଅସୁର । ୭ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ମାରି ପାରିବୁକ ବାର
 ନୟଣ ଦଇତ ନେଇ ଭରଇ ମୁଖର । ୮ ।
 ରାମ ଆଜ୍ଞା ପାଇଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୋପକରି
 ଅନ୍ତ ଡାକ ଶକ୍ତି ଖାପୁ ପକାଇ ଓଟାଣେ । ୯ ।

ଦୈତ୍ୟର ଯେ ବେନଭୁଜ ପକାଇଲେ କାଟି
 ସ୍ୱର୍ଗ ଦେବତା ଏ ଯେ କରନ୍ତି ପୁଣି ବୃଷ୍ଟି । ୧୦ ।
 କବଚ ବୋଲଇ ଭ୍ରମେ ଶୁଣ ହେ ଶ୍ରୀରାମ
 ଖଣ୍ଡେ ଦୁଇ ଏଥୁ ଯାଅ ଏହି ଚତୁର୍ଥ । ୧୧ ।
 ଏଥୁ ଖଣ୍ଡେ ଦୁରେ ପୁଣି ଅଛଇ ଶବର
 ସେହି ଭ୍ରମ ସବୁ କଥା କହିବ ନିଜର । ୧୨ ।
 ଏତେ ବୋଲି ଗନ୍ଧର୍ବ ଯେ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ଗଲେ
 ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ତହିଁ ପଥ ବାହୁଗଲେ । ୧୩ ।
 କିଛି ଦୁରେ ଶବର ଶବରୀ କି ଭେଟିଲେ
 ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଆମ୍ଭ ଘର ବୋଲଣ ବୋଲିଲେ । ୧୪ ।
 ପିତାସତ୍ୟ ପାଳଣ ଅଛଇ ବନ ଘୋର
 ଭାରିଯା ମୁଁ ହରାଇଲି ଗୋଦାବରୀ ଜାରେ । ୧୫ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଶବରୀ ଯେ ହରଷ ହୋଇଲ
 ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେଖି ମଞ୍ଚୁଆକୁ ଗଲ । ୧୬ ।
 ପଦ ଧୋଇ ଦେଇ ମୃଗ ଛୁଲେ ବସାଇଲ
 ଅର୍ପଣ ପଦାର୍ଥ ରାମ ରଖିଛୁ ବୋଇଲ । ୧୭ ।
 ଦେବତାଙ୍କ ବଚନେ ମୁଁ ଅଛଇ ଥୋଇଣ
 ବୋଲେ ସଦାଶିବ ତାହା ଭୁଞ୍ଜି ରଘୁରାଣ । ୧୮ ।

ଶବରୀ ଫଳଦେବା)

ଶବର ଶବରୀ ବାଣୀ ଶୁଣି ରାମ

ବୋଲନ୍ତି ଆଶ ବହନ ।

ଶୁଣିଣ ଶବରୀ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଣ

ଆମ୍ଭ ଆଣିଲକ ପୁଣ । ୧ ।

ଶିଆଳୀ ପଥରେ ପୂରାଇ ଶ୍ରାବମ

ଛୁମ୍ବରେ ଦେଲକ ଥୋଇ ।

ଦଶନମାନ ଚର୍ଚ୍ଚିରେ ଲଗିଅଛି

ଦେଖି ତୋଷ ରଘୁସାଇଁ । ୨ ।

ବୋଲନ୍ତି ଶ୍ରାବମ ଶୁଣଲେ ଶବରୀ

ଦନ୍ତ ଚିହ୍ନମାନ ଅଛି ।

ଆମ୍ଭ ଆସିବାକୁ ବାଟ ଚିହ୍ନ କର

ଭଲ ଥିଲୁ ଏହା ସସ୍ତ୍ର । ୩ ।

ପୁଣିହିଁ ଆମ୍ଭ ଆଣି କର ଶବର

ଶ୍ରାବମ ପଥରେ ଦେଲେ ।

ଦନ୍ତ ମୁଦ୍ରା ଚିହ୍ନ ଚର୍ଚ୍ଚି ନ ଦେଖିଣ

ତାହା କେବେ ନ ଭୁଞ୍ଜିଲେ । ୪ ।

ଶବରୁଣୀ ବୋଲେ କେତେ ଦୁଃଖେ ପଡ଼ି

ତାହା ସସ୍ତ୍ରଥିଲ ମୁହିଁ ।

ସେ ଆମ୍ଭ ଗୋଟିକ କପାଇଁ ଶ୍ରୀରାମ

କରେ ନ ଧଇଲୁ ତୁହି । ୫ ।

ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ଭଲ ଆମ୍ଭ ବୋଲି

ଜାଣିଲୁ ତାହା କେମନ୍ତେ ।

ଦନ୍ତ ମୁଦ୍ରା ଚନ୍ଦ୍ର ଚର୍ଚ୍ଚିରେତ ନାହିଁ

ବୋଇଲେ କ ରଘୁନାଥେ । ୬ ।

ଅମୁଦ୍ରା ପତାର୍ଥ ମୁହିଁ ନ ଭୁଞ୍ଜିବ

ଭୁଞ୍ଜିଲେ ବିରୋଧ ପାଇ ।

ଏତେ ବୋଲି ଦେବ ଆଚମନ କଲେ

ମନେ ମନେ ଶପି ହୋଇ । ୭ ।

ମୃଗ ଛୁଲକେ ବସାଇଣ ରୂପଇ ଚରଣ

ବୋଇଲେ ହେ ଦୟା ମୋତେ କର ରଘୁରାଣ । ୮ ।

ପୁଅ କଥା ଶବରା ଯେ କହିଲ ସମସ୍ତ ।

ଶୁଣିଣ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ଜାନକୀର କାନ୍ତ । ୯ ।

ଶବରା ବୋଲଇ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ରଘୁରାଣ ।

ରୁଷ୍ୟମୁକ ପଦତକୁ ଯାଅ ଏହିକ୍ଷଣ । ୧୦ ।

ସୁଗ୍ରୀବର ସଙ୍ଗେ ତୁହି ମଇସି ହୋଇବୁ ।

ତାହା ପ୍ରାନ୍ତେ ତୁହି ସୀତାକୁ ପାଇବୁ । ୧୧ ।

ଏହି ପଥେ ଚଳି ତୁମ୍ଭେ ଯାଅ ବେନି ଭାଇ ।

ଏତେ ବୋଲି ହବ୍ୟ ରୂପ ଶବ୍ଦ ଧରଇ । ୧୬ ।

ଶ୍ରୀରାମ ଦର୍ଶନେ ସେ ଯେ ମୋକ୍ଷ ହୋଇଗଲା ।

ସଦାଶିବ ବୋଲେ ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନେ ମିଳିଲା । ୧୭ ।

—୦—

ହନୁମାନ ସହିତ ଶ୍ରୀରାମ ଭେଟ

ସୀତା ହରାଇଣ ପ୍ରଭୁ ରଘୁକୁଳ ସାଜି,
 ବନେ ବନେ ଖୋଜଣ ବୁଲନ୍ତି ବଇଦେହୀ । ୧ ।
 କବଚ ଶବ୍ଦ ପଶି ସରୋବର ଆଦି,
 ସବୁଠାରେ ରଦନାଥ ଗଲେକ ସମ୍ପାଦି । ୨ ।
 ଋଷ୍ୟ ମୁକ ପଟ୍ଟ ସଲଖେ ରଘୁବୀର,
 ବାଳୀ ଭୟେ ତକ୍ତି ଲୁଚିଥିଲା ସୁଗ୍ରୀବର । ୩ ।
 ପାଞ୍ଚ ସେନ ପତି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗତରେ ଥିଲେ,
 ଦୁରୁ ବୀର ସମସ୍ତ ଦେଖିଣ ଭୟ କଲେ । ୪ ।
 ମନେ ବଢ଼ରଇ ପେ ସୁଗ୍ରୀବ ବୀରବର,
 ନିଶ୍ଚୟ ଜୀବନ ଆଜି ନେବ ଏ ମୋହର । ୫ ।
 ବାଳୀ ନୃପ ଶୁରକ ଗୁପ୍ତେ ବୁଲୁଛନ୍ତି,
 କଥବା ପଥକ ଆସି ବନରେ ବୁଲନ୍ତି । ୬ ।

ଏତେ ମନେ ପାଞ୍ଚଶ ସୁଗ୍ରୀବ ଶରବର,
 ହନୁମାନକୁ କହଇ ଗୁପ୍ତତ ଚରୁର । ୭ ।
 ଆଜ୍ଞା ପାଇ ହନୁବାର ବେଗେ ଚଳିଗଲା,
 ଦୂରରୁ ସେ ଗମ୍ଭକୁ ଦେଖିଣି ମାୟା କଲା । ୮ ।
 ବୋଲେ କି କାରଣେ ତୁମ୍ଭେ ବନକୁ ଆଗତା,
 କେ ତୁମ୍ଭର ମାତା ଶାନ୍ତ କେ ତୁମ୍ଭର ପିତା । ୯ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ହେ ଅପେକ୍ଷା ଆମ୍ଭ ଦେଶ,
 ଦଶରଥ ରାଜାଙ୍କ ଆମ୍ଭେ ବେନ ଶିଷ୍ୟ । ୧୦ ।
 ପଞ୍ଚବଟୀ ବନରେ ଘରଣୀ ହରାଇଲି,
 ପିତା ସତ୍ୟ ପାଳି ମୁହିଁ ବନକୁ ଅଇଲି । ୧୧ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ପବନ ନନ୍ଦନ,
 ପ୍ରାଣ କଥା ମାନ ସେ ଯେ ଚରୁରିଲା ମନ । ୧୨ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ମୋତେ ଗୁପ୍ତରେ ଯଦା କହିଥିଲେ,
 ବସୁ ଅବତାର ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ହୋଇବେ ବୋଇଲେ । ୧୩ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ବଚନ ଯେ ହୋଇଲା ତଥ୍ୟବାଣୀ,
 ନିଶ୍ଚୟ ଅଟଇ ଏହୁ ପ୍ରଭୁ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି । ୧୪ ।
 ଏହାଙ୍କର ଚର୍ଚ୍ଚି ମୁଁ ଯେ ମାୟା ନ କରିବି,
 ମୁକୁଟ କୁଣ୍ଡଳ ଯେ ଚିହ୍ନିଲେ ପ୍ରତେପିବି । ୧୫ ।

ହନୁର ପରିଚୟ

ହନୁମାନ ବୋଇଲେ ଯେ ଶୁଣ ରଘୁନାଥ,
 ଜନନୀ ଅଞ୍ଜନା ମୋର ପିତା ଯେ ପବନ । ୧ ।
 କସ୍ତୁରୀ ନଗରେ ମୋର ପୁର ବାରବର,
 ମୋହର ମାତୁଳ ଅଟେ ବାଳୀ ନନ୍ଦବର । ୨ ।
 ବାଳୀର ଥାଟରେ ମୁଁ ଅଟଇ ସେନାପତି,
 ନାମ ମୋର ହନୁମାନ ଶୈଳେକ୍ୟରେ ଖ୍ୟାତି ॥୩॥
 ତାହାର ଅନୁଜ ନାମ ଅଟେ ସୁଗ୍ରୀବର,
 ତାହାକୁ ଗଡ଼ ବାହାର କଲ ବାଳୀବାର । ୪ ।
 ତାହାର ଘରଣୀକୁ ସେ ବଳେ ଯେ ହରିଲ,
 ଭୟ ପାଇ ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ପଳାଇ ଅଇଲ । ୫ ।
 ଭୁମୁକୁ ଦେଖିଣ ସେ ଯେ ବଡ଼ ଭୟ କଲ,
 ବାଳି ଦୁଇ ତୋଲଣ ସେ ମୋତେ ଯେ ପେଶିଲ ॥୬॥
 ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ବୋଲନ୍ତି ଯେବେ ନୋହୁ ନର,
 ଦେଖିବା ଦେଖି ତୋହର ନିକ ରୂପ ଧର । ୭ ।
 ତାହା ଶୁଣି ହନୁମାନ ମାୟା ରୂପ ଲେଛି,
 ନିଜ ରୂପ ଧରି ଉଭୟ ପବନର ବସ୍ତ୍ର । ୮ ।
 ମୁକୁଟ କୁଣ୍ଡଳ ଅଛି ଗଳେ ରହୁଡ଼ାର,
 ଏହା ଦେଖି ଚକଚ-ଥୋଡ଼େଲେ ରଘୁବାର । ୯ ।

ହନୁ ମୁଖ ଚାହିଁ ରାମ ହରଷ ହୋଇଲେ,
 ତୋହରେ ମୋହର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇବ ବୋଲିଲେ । ୧୦
 ପାଅ ବାବୁ ସୁଗ୍ରୀବକୁ ଘୋନାଇଣ ଆସ,
 ଶୁଣି କର ଆନନ୍ଦ ପବନର ଶିଷ୍ୟ । ୧୧
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ କଥା ହନୁ ସମସ୍ତ କହିଲୁ,
 ତାହା ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବର ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲୁ । ୧୨ ।
 ହନୁକୁ ଚାହିଁଣ ସୁଗ୍ରୀ କହଇ ବଚନ,
 ଯଅ ବାବୁ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେଖେ ଆଣ । ୧୩
 ସୀତା ଦେଇଥିବା ଅଳଙ୍କାର ମାନ ଦେବା,
 ତାହାଙ୍କ ଚରଣେ ଆମ୍ଭେ ଯେବା କରୁଥିବା । ୧୪
 ଏହା ଶୁଣି ହନୁମାନ ବାହୁଡ଼ ଅଇଲୁ,
 ସୁଗ୍ରୀ କଥା ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ସମସ୍ତ କହିଲୁ । ୧୫ ।
 ଶୁଣି ହରଷ ହୋଇଲେ ଜାନକୀର ବାଳି,
 ସୁଗ୍ରୀ ସଙ୍ଗେ ଭେଟିବାକୁ ହୋଇଲେ ସମ୍ମତ । ୧୬

ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କ ସହିତ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଭେଟ

ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଦେଖି ସୁଗ୍ରୀ ଆନନ୍ଦ ଘୋରଲ ।
 ପଳାଶ ବୃକ୍ଷରୁ ତାଳେ ଗୁଳି ଆଣି ଦେଲ । ୧ ।
 ସୁଗ୍ରୀବ ବୋଲଇ ଆନନ୍ଦ ଶୁଣ ଚନ୍ଦ୍ରପତି ।
 ବାଳୀ ମହାବୀର ଯେ କଷ୍ଟ ଯ୍ୟ ନରପତି । ୨ ।
 ସେ ମୋହଇ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଇ ମନ୍ଦ କୃତ୍ୟ କଲ ।
 ମୋହଇ ଘରଣୀ ସେହୁ ବଳେ ଯେ ହରିଲ । ୩ ।
 ଏହା ଶୁଣି ରାଜନାଥ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ।
 ଭୁମ୍ଭର ଆମ୍ଭର ମିତ୍ର ହୋଇବା ବୋଇଲେ । ୪ ।
 ଆମ୍ଭେ ବନେ ବୁଲୁଅଛୁ ଭୁମ୍ଭେ ଅଛୁ ବନ ।
 ଭୁମ୍ଭର ଆମ୍ଭର ମିତ୍ର ହୋଇବା ବ୍ୟାଧ । ୫ ।
 ଭୁମ୍ଭ ଭାରିଯାକୁ ବାଳୀ ବଳେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଲ ।
 ମୋହଇ ଘରଣୀ କେହୁ ବଳେ ହରି ନେଲ । ୬ ।
 ଜାଣିଥିଲେ ମିତ୍ର କହ ଫେଡ଼ଣ ସନ୍ଦେଶ ।
 ଶୁଣି ଭୁମ୍ଭ ମୁଖ ମୋର ମନ ହେଉ ତୋଷ । ୭ ।
 ଏହା ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ବୋଲଇ ବଚନ ।
 ମୋହଇ ବଚନ ମିତ୍ର ଶୁଣ ତୋଷମନ । ୮ ।
 ଏହି ପର୍ବତରେ ଦେବ ବସିଥିଲ ମୁହିଁ ।
 ଶୂନ୍ୟ ମାର୍ଗେ ଶବ୍ଦ ଯେ ରଥ ନେଲ ବାହି । ୯ ।

ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ତହିଁ ଶୋକ କରୁଥିଲେ ।
 ମୋତେ ଦେଖି ରହୁଛନ୍ତି ପକାଇଣ ଦେଲେ । ୧୦ ।
 ବୋଲିଲେ ମୁଁ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମନୋହାରୀ ।
 ପାପିଷ୍ଠ ଶରଣ ମୋତେ ନେଉଛନ୍ତି ଧରି । ୧୧ ।
 ଉଚ୍ଚସ୍ଵରେ ମହାପତ୍ନୀ ଚଲେ ମୋତେ କହି ।
 ସେ ରୁଡ଼ି ଯତନେ ଦେବ ରଖିଅଛନ୍ତି ମୁହିଁ । ୧୨ ।
 ଏତେ କହି ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ଚକରେ ପଶିଲେ ।
 ନିମିଷକ ମଧ୍ୟେ ରହୁଛନ୍ତି ଆଶିଷଦଲେ । ୧୩ ।

—*—

ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ରହୁ ରୁଡ଼ି ଦେଖିବା

ରହୁ ରୁଡ଼ି ଦେଖି ରାମ ରୋଦନ କରିଲେ ।
 ସୁଗ୍ରୀବର ପାଶେ ବସି ପ୍ରବୋଧନ ଦେଲେ । ୧ ।
 ବୋଲନ୍ତି ମଇତ୍ର ଶୁଣ ମୋହର ଉତ୍ତର ।
 ବାଳୀକ ମାରି ତୁମ୍ଭକୁ ଦେବ ବନ୍ଧ୍ୟ ଶର । ୨ ।
 ଜାନକଙ୍କ ଆଶି ତୁମ୍ଭେ ଦେବକ ମୋହର ।
 ସତ୍ୟ କରି କହ ମୋତେ କୁଇଁ ଧନୁଶର । ୩ ।

ଏହା ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ହରଷ ହୋଇଲ ।
 ଧନୁଶର କୁଇଁ ତନି ବାର ସତ୍ୟ କଲ । ୪ ।
 ସୁଗ୍ରୀବ ବୋଇଲେ ଆଡ଼େ ଶୁଣ ରଘୁବୀର ।
 ବାଳୀ ମହାବୀର ଯେ ତିଳେକ୍ୟ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର । ୫ ।
 ମୃତ୍ୟୁ ଭେଦ କଥାଏ ଯେ ଅଛଇ ତାହାର ।
 ଦୁଇ ଦୈତ୍ୟକୁ ମାର ଅଛୁ ବାଳୀବୀର । ୬ ।
 ତାହାର ଯେ ଶବ ନିକଟରେ ପଡ଼ିଅଛି ।
 ତାହା ଯେବେ ପାଦେ ଫିଙ୍ଗି ଦେବ ରଘୁବୀର । ୭ ।
 ତେବେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟୟ ହେବ ମୋହର ମନରେ ।
 ବାଳୀ ବୀର ମରିବ ଯେ ତୁମ୍ଭ ଧନୁରେ । ୮ ।
 ପଡ଼ିଛି ଶବ ତାହାର ପବିତ୍ର ଆକାର ।
 ଦେଖି ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ ଯେ ହସିଲେ ରଘୁବୀର । ୯ ।
 ବାମ ପାଦ ଅଙ୍ଗୁଳରେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲେ ଦେବ ।
 ଯୋଜନେକ ଅନ୍ତେ ଯାଇ ପଡ଼ିଲକ ଶବ । ୧୦ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମଣେ ଆଗେ ଯେ କହଇ ସୁଗ୍ରୀବୀର ।
 ଶୁଣିଲ ଅର୍ଜୁନ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲେ ରଘୁବୀର । ୧୧ ।
 ସପ୍ତଶାଳା ତରୁ ଯେହୁ ବ'ଣକେ ଛେଦିବ ।
 ବାଳୀ ମହାବୀରକୁ ସେ କଷ୍ଟରେ ମାରିବ । ୧୨ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ରଘୁବାଳ ।
 ବୋଇଲେ ମଇତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖା ସପ୍ତଶାଳ । ୧୩ ।

ଶୁଣିକରି ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ହରଷ ହେଇଲେ ।
 ସପ୍ତଶାଳା ପାଶକୁ ଗମକୁ ଘେନି ଗଲେ । ୧୪ ।
 ସୁଗ୍ରୀବ ବୋଇଲେ ଆହେ ଶୁଣ ରଘୁସାଇଁ ।
 ବାଳୀ ମହାବୀର ପଞ୍ଚ ପ୍ରାଣ ଏ ଅଟଇ । ୧୫ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ଧନୁରେ ଗୁଣ ଦେଲେ ।
 କଉଶିକ ସୁମରି ଧନୁକୁ ତିଆରିଲେ । ୧୬ ।
 ଏବେ କହି ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ବିଦିଲେ ଶରକୁ ।
 ସପ୍ତଶାଳା ଛେଦି ଶର ଗଲ ପାତାଳକୁ । ୧୭ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ତୃଣେ ଶର ଆସି ସମ୍ଭାଇଲ ।
 ଦେଖିକରି ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲ । ୧୮ ।

—*—

ବାଳୀବଧ

ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ମିତ୍ର ଶୁଣ ମୋ ଉତ୍ତର,
 ବାଳୀ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ତୁମ୍ଭେ ବେଗେ ଯୁଦ୍ଧ କର । ୧ ।
 ତୁମ୍ଭେ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭିଲେ ମୁଁ ବିନିବିଶର,
 ବାଳୀକ ମାରି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେବି ଗୁଳ୍ୟ ଭର । ୨ ।

ଏହା ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ଚହୁଁ ଚଳଗଲା,
 ବାଳୀ ସିଂହଦ୍ଵାରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା । ୩ ।
 ବାଳୀ ବାଳୀ ବୋଲଣ ସେ ଆଶ୍ଚେ ଦେଲା ଡାକ,
 ଶୁଣିଣ କାତର ହେଲେ ସେ ନଗର ଲୋକ । ୪ ।
 ଅନ୍ୟସ୍ଵରୁ ବାଳୀ ବାରି ଗର୍ଜିଣ ଅକଲ,
 ସୁଗ୍ରୀବର ନିକଟରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା । ୫ ।
 ବକ୍ର ସମ କରଣ ଯେ ବଧାଏ ମାଇଲା,
 ବଧା ଖାଇ ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ଚହୁଁ ପଳାଇଲା । ୬ ।
 ଆସ ଆସ ମୈତ୍ର ବେଲି ଶ୍ରୀରାମ ବୋଇଲେ,
 ଆଉ ବେଳେ ଯୁଦ୍ଧ ଭୁମ୍ଫେ କର ଯା ବୋଇଲେ ॥
 ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲୁ ବେନି ଭାଇ ଏକ ରୂପ,
 ମିତ୍ରଦ୍ରୋହୀ ହେଲେ ଲଗନ୍ତାଟି ମହାପାପ । ୮ ।
 ସୁଗ୍ରୀବ ବୋଲଇ ପୁଣି ଯୋଡ଼ି ବେନିକର,
 ମୋହର ବଚନ ହେ ଶୁଣିମା ଦୟାବାର । ୯ ।
 ନ ଯିବି ମୁଁ ତା ପାଶକୁ ନୁହଇ ଏକଥା,
 ବଧାଦାତେ ପିଠ ମୋର କରୁଅଛି ବ୍ୟଥା । ୧୦ ।
 ଏବେ ଯେବେ ତାହାର ପାଶକୁ ମୁହଁ ଯିବି,
 ନିଶ୍ଚୟ ଏଥର ମୋର ପ୍ରାଣ ହରାଇବି । ୧୧ ।
 ଏହା ଶୁଣି ରାୟାବର କହନ୍ତି ଉତ୍ତର,
 ଚିହ୍ନି କର ଦେଉଅଛି ବଣମଲ୍ଲିହାର । ୧୨ ।

ଏ ଯୁଦ୍ଧରେ ନିଶ୍ଚୟ ଯେବେ ବାଳୀ ନ ମାରିବି,
 ଏ ମେଢ଼ର କରେ ଧନୁ ଶର ନଧରିବି । ୧୩ ।
 ଏତେ ବୋଲି ସୁଗ୍ରୀବର ଜଣେ ଲମ୍ବାଇଲେ,
 ସଙ୍ଗତରେ ଘେନି ସୁଗ୍ରୀ କଷ୍ଟିକ୍ଷ୍ମାକୁ ଗଲେ । ୧୪ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ମୋଁଟ ଶୁଣ ମୋ ଉତ୍ତର,
 ବାଳୀ ସଙ୍ଗେ ତୁମ୍ଭେ ଯାଇ ବେଗେ ଯୁଦ୍ଧକର ॥

—୦—

ବାଳୀ ସଙ୍ଗେ ଦ୍ଵିତୀୟବାର ଯୁଦ୍ଧ ଓ ବଧ

ଏହା ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ତତ୍ତ୍ଵ ଚଳିଗଲା,
 ବାଳୀ ସିଂହଦ୍ଵରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା । ୧ ।
 ବାହୁଡ଼, ଟ ମାରିଣ ଯେ ଘୋର ଗଡ଼ ଦେଲା,
 କାହିଁଅଛି ବାଳୀ ଆରେ ବୋଲଣ ବୋଇଲା । ୨ ।
 ପ୍ରାଣକୁ ଉପୁ ନକରି ବେଗ ଯୁଦ୍ଧ କର,
 ନିଶ୍ଚୟ ପେଶିବ ତୋତେ ସଞ୍ଜିବନୀ ପୁର । ୩ ।
 ଏହାଶୁଣି ବାଳୀ ଗାର ହୋଧଇର ହେଲା,
 ସୁଗ୍ରୀବର ପାଶକୁ ଯେ ବାହାର ହୋଇଲା । ୪ ।
 ପଥ ଓଗାଳି ବାଳୀ କି କହେ ତାର ନାଶ,
 ନ ଯାଅ ହେ ପ୍ରାଣନାଥ ତୁମ୍ଭେ ଯୁଦ୍ଧ କରି । ୫ ।

ପ୍ରାଣନାଥ ବୋଲରେ ଧରୁଛୁ ମୁଁ ହସ୍ତ,
କପାଳି ଯାଉଛୁ ମୋତେ ଶୁଦ୍ଧକର କାନ୍ତ । ୭ ।
ବାଳୀ ବୋଲେ ମୋ ବଚନ ଶୁଣ ପ୍ରାଣସହ,
ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ବାଣେ ଯେବେ ବଧ ହେବ ମୁହିଁ ।

ସେ ମୋ ଭାଗ୍ୟ ଗୋ,
କମାନେ ବସିଣ ଯିବ ସୁଗେ ଗୋ । ୮ ।
ଏତେ କହି ବାଳିବାର ଗର୍ଜଣ ଅଇଲା,
ସୁଗ୍ରୀବର ହସ୍ତରେ ଯେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା । ୮ ।
କଳ୍ପ ସମ କରି ତାକୁ ମୁଥେ ପ୍ରତାରଲା,
ମୁଥେଖାଇ ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ତହୁଁ ଚଳିଗଲା । ୯ ।
ଅଶୋକ ବୃକ୍ଷେକ ଖାର ଉପାଡ଼ି ଦେଖିଲା,
ବାଳୀ ଖାର ଉପରେ ଯେ ହୋଧରେ ପିଟିଲା ।
ଦାତପାଇ ବାଳୀ ଖାର ଗଲା ଅପସର,
ପାଲଟି ଆସିଣ ଯୁଗ ବାହୁ ଯୁଦ୍ଧ କରି । ୧୧ ।
ଧରାଧର ହୋଇଣ ଯେ ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ,
ବାଳୀ ଖାରକୁ ସୁଗ୍ରୀବ ମାଡ଼ଣ ବସିଲେ । ୧୨ ।
ଯହୁଁ ଖାର ସୁଗ୍ରୀବର ଉପରେ ପଡ଼ିଲେ,
ସମୟ ଜାଣିଣ ଶର ଶ୍ରୀରାମ ବନ୍ଧିଲେ । ୧୩ ।
ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶବ୍ଦ କରି ଶର ଚଳିଗଲା,
ବାଳୀ ଖାର ହୃଦୟରେ ଚନ୍ଦନ ପଡ଼ିଲା । ୧୪ ।

ନେଉଟି ପଡ଼ିଲା ସେ ଯେ ବାଳୀ ନୃପ ବାବ,
 ପାତାଳକୁ ବୋଲିକରି ଭେଦଗଲା ଶର । ୧୫ ।
 ସୁଗ୍ରୀବ ସେ ଉଠି ଖଣ୍ଡେ ଦୂରେ ଉଠି ହେଲେ,
 ବୋଲେ ସଦାଶିବ ଆସି ଶ୍ରୀରାମ ଦେଖିଲେ । ୧୬ ।

—୦—

ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେବା

ସୁଗ୍ରୀବ ଚାହିଁଣ ସେ କହନ୍ତି ବୁଝାସା,
 ଆମ୍ଭେ ଯାଇଅଛୁ ମିତ୍ର ମାଲବନ୍ତ ଗିରି । ୧ ।
 ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଶେଷ ହେଲେ ସୈନ୍ୟ ଦେନିପିବ,
 ମାଲବନ୍ତେ ଆମ୍ଭଠାରେ ଭେଟ ସେ ହୋଇବ । ୨ ।
 ଲତାମାନଙ୍କୁ ଚାହିଁଣ ଶ୍ରୀରାମ ପୁଛନ୍ତି,
 ଦେଖିଛକ ସୀତାକୁ ମୋହର ରୂପବତୀ । ୩ ।
 ବକ ବୋଲଇ ଶ୍ରୀରାମ ନୁହଁସି ଆରତ,
 ମୁହିଁ ପାଇଅଛୁ ତୋର ଘରଣୀ ବାରତା । ୪ ।
 ଲଙ୍କାର ଘରଣୀ ତୋର ସୀତା ଦେନିଗଲା,
 ଆକାଶ ମାଗେ ଯୁବତୀ ଶୋକ କରୁଥିଲା । ୫ ।
 ମୋହର ଦେହରେ ପଡ଼ି ତାର ଅଶ୍ରୁଜଳ,
 ତେଣୁ କିଛି ସେ ଶ୍ରୀରାମ ହୋଇଲା ଶୁକଳ । ୬ ।

ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମ କହନ୍ତି ପକ୍ଷୀ ଶୁଣ ମୋ ବାଣୀ ।
 ସଞ୍ଚିବ ବାଉଡ଼ା କହିଲୁ ମୋର ଆଗରେ ପୁଣି । ୭ ।
 ମାଗ ମୋତେ ବର ଦେବଇ ନିଶ୍ଚେ ହୋଇ ସୁମନ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ବାଣୀ ଶୁଣିଣ ବକ କହେ ବଚନ । ୮ ।
 ମୋତେ ଯେବେ ବର ଦେବ ହେ ପ୍ରଭୁ ଜାନକୀ କାନ୍ତି ।
 ବରଷାରେ ଚରି ପିବାକୁ ମୋତେ ଲାଗେ ନିଶିତ । ୯ ।
 ବସିଲ ଠାବରେ ଆହାର ଯେବେ ମିଳିବ ମୋତେ ।
 ଲୋହର ବଚନ ସତ୍ୟ ହେ ପ୍ରଭୁ ହେବ ଯୁଗତେ । ୧୦ ।
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ଅସ୍ତ୍ର ବଚନ ହେଉ ।
 ବରଷା କାଳରେ ଘରଣୀ ତୋତେ ଆହାର ଦେଉ ୧୧
 ଶୁଣିକରି ବକ ବୋଲଇ ମୋତେ ହୋଇଲ କଷ୍ଟ ।
 କେମନ୍ତେ ଭକ୍ଷଣ କରିବ ଘରଣୀର ଉଚ୍ଛ୍ଵେଷ । ୧୨ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ବକ ହୋ ମନେ ନଧର ମାୟା ।
 ପତି ପତ୍ନୀ ଦୁହେଁ ଅଟନ୍ତି ଜାଣ ଏକଇ ତାୟା । ୧୩ ।
 ଆବର କଥାଏ ଅଛଇ ଫେଡ଼ି ଦେବା ସନ୍ଦେଶ ।
 କାର୍ତ୍ତିକ ଶୁକ୍ଳ ପଞ୍ଚମରେ ଯେହୁଁ ଭକ୍ଷେ ଆମିଷ । ୧୪ ।
 ତାହାକୁ ଏ ଦୋଷ ଲାଗିବ କେତେ ନୋହିବ ଆନ ।
 ଏ ବଚନ ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ହେ ପକ୍ଷୀ କୁଳ ରାଜନ । ୧୫ ।

(ବର୍ଷାରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ସୁଗ୍ରୀବଠାକୁ ପଠାଇବା)

ବରଷା ଅନ୍ତେ ଶରଦ ପ୍ରବେଶ ।
ମାଲ୍ୟବନ୍ତେ ରହୁ ଶ୍ରୀରାମ ଶିଷ୍ୟ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମୃତ୍ୟୁ ବଳେ କରନ୍ତେ ।
ମହାନଗ୍ନି ଆସି ପ୍ରବେଶ ହୋନ୍ତେ ସେ
ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଅନାଇ ଯେ,
ଜାନଙ୍କାଙ୍କ ଗୁଣ ଗୁଣିଣ ଶ୍ରୀରାମ ।
ନେଷ୍ଟ ମାର ଧାର ବଢ଼ି ଯେ,
ନେଷ୍ଟ ମାରଧାର ବଢ଼ି । ୧ ।

ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଶ୍ରେଳେ ହୋଇଲ ଅଜ୍ଞାନ ॥
ତୁମ୍ଭେ ଯାଅ ତାକୁ ଉପ୍ପଦେଶ କର ।
ଆମ୍ଭ ମିତ୍ର ବୋଲିଣ ଓପ୍ରୋଧ ନ କରିବ ।
ଧନୁର ଧରିଣ ଯେ ଉଭା ମହାବୀର ।
ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ଦେଲେ ତାଙ୍କୁ ବାଳୀ ବଧ ରେ ॥
ଆଜ୍ଞା ପାଇ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ ବେଗେ ଚଳିଗଲେ ।
ସୁଗ୍ରୀବର ସିଂହଦ୍ଵାରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
କରପଥ ଯୋଡ଼ି ଦ୍ଵାରି କହନ୍ତି ବଚନ ।
ଶ୍ରେୟେକ ସେ ଆସିଛନ୍ତି ଗାର ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ॥

ଏହା ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ବୋଲଇ ବଚନ ।
 କେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସେ ତାଙ୍କୁ ପୁଚ୍ଛ ହେ ଯାଇଣ ॥
 ଶୁଣି କରି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ କୋପଭର ହେଲେ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଭାଇ ମୁହଁ ବୋଲଣ ବୋଇଲେ ॥
 ଏତେ କହି ମନଭେଦ ବାଣ ସୁମରିଲେ ।
 ଗୁଣରେ ବସାଇଣ ଯେ ତଥାରି କହିଲେ ॥
 ବୋଲନ୍ତୁ ହୋ ଶର ତୁ ବହନ ଚଳିଯିବୁ ।
 ସୁଗ୍ରୀବର ଛମ୍ପରେ ଯେ ଯାଇଣ ପଡ଼ିବୁ ॥
 ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବିବଦ କରି ଶର ଚଳିଗଲା ।
 ସୁଗ୍ରୀବର ଛମ୍ପରେ ଯେ ଯାଇଣ ପଡ଼ିଲା ॥
 ଶର ଦେଖି ସୁଗ୍ରୀବର ଚମତ୍କାର ହେଲେ ।
 ହାରିମାନେ ଛମ୍ପରେ ଯାଇଣ ଜଣାଇଲେ ॥
 ଶ୍ରେୟେବ ତୁମ୍ଭର ମିତ୍ର ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଭ୍ରାତା ।
 ଏହା ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବ ଯେ ହୋଇଲେ ଚକିତ ॥
 ବୋଇଲା ବଧାତା ନିଶ୍ଚୟ ଗୁଡ଼ିଲକ ମତେ ।
 ତା'ରକୁ ବୋଲଇ ତୁମ୍ଭେ ଯାଅ ଗୋ ତୁରିତେ ॥

ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କ ସହିତ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଭେଟ

ଶୁଣି ତାର ନାଶ ଧୀରେ କଲକ ଗମନ
 ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ସେ ମିଳିଲ ବହନ । ୧ ।
 ପାଦେ ଓଲଟିଣ ଉଭା ଚନ୍ଦ୍ରମା ବଦନ
 କରପଥ ପୋଡ଼ିଣ କହଇ ମଞ୍ଜୁ ବାଣୀ । ୨ ।
 ହେଲା ନାହିଁ ସୁଗ୍ରୀବର ତୁମ୍ଭର କାର୍ଯ୍ୟରେ
 ପେଷିଛନ୍ତି ଦୂତ ଯେ ଆସିବେ ନିକଟରେ । ୩ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ ହେଲେ ଦୂର୍ଷମନ
 ବୋଲନ୍ତି ସୁଗ୍ରୀବ ଆସି କରନ୍ତୁ ଦର୍ଶନ । ୪ ।
 ସୁଗ୍ରୀବକୁ ଚାହିଁଣ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଇଲେ
 ଅଳ୍ପ ବଳ ଦେନ ମାଲବନ୍ତକୁ ଗମିଲେ । ୫ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଯାଇ
 ଦେଖି ରାମ ସେ ଦୁର୍ହିକ ଆଲିଙ୍ଗନ ଦେଇ । ୬ ।
 ବୋଇଲେ ମଇତ୍ର ଆତ୍ମଠାରେ ହେଲା କଲ
 ସୁଗ୍ରୀବ ବୋଇଲେ ଦେବ କିନ୍ତୁ ନ ଭଲ । ୭ ।
 ଆଜି କାଲି ଭିତରେ ଆସିବେ ଦେବ ସୈନ୍ୟ
 ଏହା ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ହୋଇଲେ ତୋଷମନ । ୮ ।
 ଏସନ ସମୟେ ସୈନ୍ୟ ପାଦ ଧୁଳି ଉଡ଼ି
 ଆକାଶରେ ଦିବାକର ହୋଇଲେ ଉଡ଼ାଡ଼ି । ୯ ।

ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ମିତ୍ର ଶୁଣ ମୋ ବଚନ
 ଏବେ ତ ପ୍ରବେଶ ଆସି ହୋଇଲେ ସଜନ । ୧୦ ।
 ବୁଦ୍ଧିବେଗେ ଦୁଇ ପେଟେ ସୀତା ଖୋଜାଇବା
 ସଙ୍କେତ ପାଇଲେ ସିନା ସମର କରିବା । ୧୧ ।
 ମୁଦ୍ରା କା ସଙ୍କେତ ଦେଇ ସମସ୍ତ କହିଲେ
 ହନୁ ଶିରେ ଲଗାଇଣ ଅଶ୍ୱାରେ ବାନ୍ଧିଲେ । ୧୨ ।
 ଏଥୁଅନ୍ତେ ଅଶ୍ୱସାରେ ପଥ ବାନ୍ଧିଗଲେ
 ନଗ୍ରସେ ପଟଣାପୁର ଖୋଜିବ ଦେଖିଲେ । ୧୩ ।

—*—

ସମ୍ପାଦୀ ସହିତ ଅଷ୍ଟବୀରଙ୍କ ଭେଟ

କେମନ୍ତେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ବାରତା ନେଇଦେବା
 ନୋହିଲେ ପଶିଜଟା ପରସ୍ତ ନାଶ ପିବା । ୧ ।
 ଏହିପରି ଅଶ୍ୱସାରେ ଭାଲେଣି କରନ୍ତି
 ତାହା ଶୁଣି ଚକିତ ଯେ ହୋଇଲ ସମ୍ପାଦ । ୨ ।
 କହ କହ ମହାମୁଦ୍ରା ଭାଇର ମରଣ
 କେମନ୍ତେ ପ୍ରକାରେ ସେହୁ ହରାଇଲ ପ୍ରାଣ । ୩ ।
 ଅଙ୍ଗଦ କହିଲେ ତହୁଁ ସକଳ ବୃଣ୍ଡ
 ଶୁଣି କରି ସମ୍ପାଦ ଯେ ହେଲ କୃତ୍ୟ କୃତ୍ୟ । ୪ ।

ସମ୍ପାଦା ବୋଲେ ସମୁଦ୍ର ଜଳକୁ ନେଇଣ
 ସ୍ନାନ କରଇଣ ମୋତେ ରଖନ୍ତେ କୁଳେଣ । ୫ ।
 ଯେମନ୍ତେ ପାଇବ ସୀତା କହିବ ସଦେଶ
 ଏହା ଶୁଣି ଅଶ୍ଳୁଷ୍ଣରେ ହୋଇଲେ ହରଷ । ୬ ।
 କୁଳରେ ବସାଇ ତାକୁ ପୁରନ୍ତି ବାଚନା
 ସମ୍ପାଦା ବୋଲେ ଶବ୍ଦେ ହରି ନେଲୁ ସୀତା । ୭ ।
 ଶତେ ଯୋଜନ ଏଠାକୁ ଅଟେ ଲଙ୍କାଗଡ଼
 ଚଉପାଶେ ବେଢ଼ି ଅଛୁ ସମୁଦ୍ରର ବାଡ଼ । ୮ ।
 ହନୁମନ୍ତ କଦଇ ଯେ ଅବଦ ଆଗର
 ଲଙ୍କାପୁରୀ ଯିବ ମୁଣ୍ଡି ମତେ ଆଜ୍ଞା କର । ୯ ।
 ଯାଅ ବାବୁ ଲଙ୍କାପୁର ରାମ କାର୍ଯ୍ୟ କର
 ଶ୍ରୀରାମ ସୁନ୍ଦର ହନୁ ହୋଇଲ ବାହାର । ୧୦ ।
 ସହସ୍ର ଯୋଜନ କରି କାୟା ବଢ଼ାଇଲ
 ଆଜି ଶ ମାର୍ଗକୁ ହନୁମାନ ଉଡ଼ିଗଲା । ୧୧ ।
 ଦେଖି ତାକୁ ନାଗମାତା ପଥ ଓଗାଳିଲା
 ତନୁ ସତ ଯୋଜନ ଯେ କାୟା ବସ୍ତ୍ରାଳିଲା । ୧୨ ।
 ହନୁମନ୍ତ କାୟା ଯେ ଦେଖିଣ ନାଗମାତ
 ପଥ ଛାଡ଼ିଦେଲା ତାକୁ ତଳେ ହନୁମନ୍ତ । ୧୩ ।
 ହନୁମନ୍ତ କିଛିପଥ ତଡ଼ି ଗଲାତଳ,
 ବହୁମାତା ଆସି ତାକୁ ପଥ ଓଗାଳଇ । ୧୪ ।

ପ୍ରଚଣ୍ଡ ମୁରତି ଧରି ହନୁକୁ ଗିଳିଲା,
 ଶ୍ରୀରାମ ସୁମରି ହନୁ ଯେଟକୁ ଚରିଲା । ୧୫ ।
 ପ୍ରାଣଛାଡ଼ି ସମୁଦ୍ରରେ ଯାଇଣ ପଡ଼ିଲା ।
 ସୁବଳୟା ପଟ୍ଟରେ ହନୁ ବଞ୍ଚାମିଲା । ୧୬ ।

ଲଙ୍କାରେ ହନୁମାନ ସୀତାଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ରଚନା—ସଦାଶିବ

ସନ୍ନ୍ୟାସାଳେ ହନୁମାନ ଲଙ୍କାରେ ପଶିଲା,
 ଦେଖିତାକୁ ଲଙ୍କାଦେବୀ ବଚନ ପୁଚ୍ଛିଲା । ୧ ।
 କାହିଁର ବାନର ଭରେ କି ଅର୍ଥେ ପଳାଉ,
 ଆଜି ତୋତେ ଖାଇବି ଝଣସୁ ନାହିଁ ଆଉ । ୨ ।
 ଏହା ଶୁଣି ହନୁମନ୍ତ ନୋପରୁର ହେଲା ।
 ବଳସମ କରି ତାକୁ ବଧାଏ ମାଇଲା । ୩ ।
 ଭୟ ପାଇ ଲଙ୍କାଦେବୀ କହଇ ବଚନ,
 ମୋହର ବଚନ ଭୁଲେ ଶୁଣ ହନୁମାନ । ୪ ।
 ଯହିଁକି ଆସିବୁ ଭୁଲେ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧିକର
 ମୋତେ ଏହା କହିଛନ୍ତି ପୁଣି ଦେବବର । ୫ ।

ରାବଣକୁ ମାରି ତାର ବାଣ କର ନାଶ ।

ଅଜନ୍ତୁ ପାଣିଲ ଶିଶୁ ଗୁନ ଲଙ୍କାଦେଶ ।

ଏହାଶୁଣି ହନୁମାନ ତହୁଁ ଚକଗଲ ।

ଲଙ୍କାରଡ଼େ ପଶି ଘରେ ଘରେ ଯେ ଖୋଜିଲ । ୬ ।

ଦେଖିଲା ରାବଣପୁର ଅତି ଶୋଭାବନ,

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ମିତ ଯେ ହୋଇଛି ଅନୁପମ

ହନୁମନ୍ତ ହେ—ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ସେ ବହୁତ ହେ । ୮ ।

ଖବରୁପ ଯେ ହନୁ ଓରରେ ବସିଥିଲା

ରାବଣ କୋଳରେ ମନ୍ଦୋଦରୀକ ଦେଖିଲା

ରାମରାଣୀ ହେ—ମନେ ବଢ଼ିରଇ ଏ ପାବନୀ ହେ । ୯ ।

ଭ୍ରମର ସ୍ୱରୁପ ବାର ନକଟକୁ ଯାଇ ।

ମଦ୍ୟ ବାସନାରେ ତାର ମୁଖ ଚନ୍ଦ୍ରଚକ୍ର

ସୀତାକୁହେଁହେ—ମନେ ବଢ଼ିରଇ ହନୁ ହୃଦୟରେ । ୧୦ ।

ସମ୍ପାତ କହିଲା ପରି ଚିନ୍ତଇ ସେ ମନେ,

ହବେଶ ହୋଇଲୁ ହନୁ ଅଶୋକ କାନନେ,

ତାକୁ ଚିନ୍ତାହେ—କହେ ସଦାଶିବ ଛୁଡ଼ି ଭ୍ରାନ୍ତି । ୧୧ ।

ଅସୁରୁଣୀମାନେ ସୀତାଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ଧାରିବୁ

ତେ ବୋଲଇ ତୋତେ ଗୋ ମାରିବୁ ଆଗେସୀତା

କାହିଁ ପାଇଁ ରାବଣର ଲୋଭକୁ ବନିତା । ୧ ।

ରାବଣର ଭୂତ ପେଟେ ଘରଣୀ ହୋଇବୁ ।

ଅନେକ ସମ୍ପତ ଏଥି ଭୋଗ ଯେ କରିବୁ । ୧

ଅସୁରୁଣୀ ବାଣୀ ଶୁଣି ଶ୍ରୀମଦାଶ୍ରମେ କହନ୍ତି ବଚନ,

କାହିଁ ଛାଡ଼ି ମୋତେ ରହିଲୁ ଗୁପ୍ତରେ ଆତ୍ମା ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।

ଆଜି କାହିଁ ପାଇଁ ସତେ ଶ୍ରୀମୁଖ ବାରେ ଦେଖିବ । ୩ ।

ଅନାଥ ଚରଣୀ ପ୍ରାୟେକ ଦଇବ ଏଧନେକ କଲୁମୋତେ,

ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନ ଦେଖିଣ ନେତ୍ରେ ଭାଷିଗଲି ଶୋକପ୍ରଥେ

ଏହା କରମେ ଥିଲା, ଅସୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦିନ ଗଲା । ୪ ।

ସୀତା କହଇ ସଖା ନକର ରୋଦନ,

ଆଜର ନିଶିରେ ସଖି ଦେଖିଲୁ ସୁପନ । ୫ ।

ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଆସି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ,

ରାବଣ ସଙ୍ଗରେ ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭିଲେ ।

ଅସୁର ବଳ ମାରିଣ ମାରି ରାବଣକୁ ।

ଲଙ୍କାରେ ରାଜନ କଲେ ମୋହର ପିତାଙ୍କୁ । ୬ ।

ଭୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସେ ସବୁ ସୁଖେ ଏଥି ଦେନି ଗଲେ,

ତାହାଶୁଣି ମହାସଖା ହରଷ ହୋଇଲେ । ୮ ।

ସୀତାଙ୍କ ସହ ହନୁମାନର ଭେଟ

ରଚନା—ସଦାଶିବ

ପ୍ରସ୍ତୁତ ଉଠିଣ ସଙ୍ଗ ନିତ୍ୟ କର୍ମ କଲେ,
ସ୍ନାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନଦୀକ ଗମିଲେ । ୧ ।
ଶିଂଶପା ବୃକ୍ଷ ଉପରେ ହନୁ ବସୁରଇ,
କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଯେ ସଂଦେଶ ଦେବି ମୁହିଁ । ୨ ।
ଏତକ ମନରେ ମ ସ୍ଥିର କଲମନ ।
ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶୀଘ୍ର କହେ ହନୁମାନ । ୩ ।
ଶ୍ରୀରାମ ନାମକୁ ସୀତା କର୍ଣ୍ଣରେ ଶୁଣିଲେ ।
ଆନନ୍ଦ ମନ ହୋଇଣ ବୃକ୍ଷକୁ ଚାହିଁଲେ ୪ ।
ବୋଇଲେକ ରାମନାମ ମୋତେ ଶୁଣାଇଲି,
ଜନ୍ମ ଅବଧି କି ଅବା ଚକ୍ଷ ଦାନ ଦେଲି । ୫ ।
ଚରକାଳ ଶ୍ରେଣୀ କବା ପାଇଲିଅମୃତ
କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣାଇଲି ମୋତେ ରାମ ନାମାମୃତ । ୬ ।
ସତ୍ୟ କରି ତୁମ୍ଭେ କହ ମୋହର ଅଗ୍ରତ
ନୋହଲେ କରବ ମୁହିଁ ନିଶ୍ଚୟ ଭବିଷ୍ୟତ । ୭ ।
ସୀତାଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ହନୁ ଓହ୍ଲାଇଲ ।
କରପଥ ଯୋଡ଼ିବି ଯେ ଚରଣେ ଫଡ଼ିଲି । ୮ ।

ବୋଇଲ ଗୋ ମାତ ମୁଁ ଯେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଦୂତ ।
 ପବନର ପୁଅ ମୁଁ ଯେ ନାମ ହନୁମନ୍ତ । ୯ ।
 ସୁଗ୍ରୀ ସଙ୍ଗେ ମିତ୍ର ହୋଇ ରାମ ବାଳୀ ମାରି ।
 ମାଲ୍ୟବନ୍ତ ପଟ୍ଟରେ ଛନ୍ତି ଚଳେ କରି । ୧୦ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ପ୍ରସାଦେ ମୁଁ ଏଥକ ଅଛଲି ।
 ଲଙ୍କାଗଡ଼ ଗୋଳ ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ଭେଟିଲି । ୧୧ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଜାନକା ଯେ କହନ୍ତି ବଚନ ।
 ଯେବେ ତୁ ଶ୍ରୀରାମ ଦାସ ଅଟ୍ ହନୁମାନ । ୧୨ ।
 ଶୁଣିବ ସନ୍ଦେଶ କିଛି କହିଛନ୍ତି କହ ।
 କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ନାଶ ଯାଉ ଏ ମୋର ସନ୍ଦେହ । ୧୩ ।
 ହନୁମନ୍ତ ବୋଇଲେ ଗୋ ଶୁଣ ଠାକୁରାଣୀ ।
 ଶ୍ରୀହସ୍ତରୁ ମୁଦ ଦେଇଛନ୍ତି ରଘୁମଣି । ୧୪ ।
 ଭଗବାନେ ମଧୁଗନ୍ଧା କୁଳଫଳ ଛୁଇଁ ।
 ନିୟମ ଯେ କରିଅଛୁ ସତ୍ୟଶୀଳ ମୁହିଁ । ୧୫ ।
 ଶିବକ୍ଷେତ୍ର କାକପକ୍ଷୀ ସ୍ତନ ଘାତ କଲ ।
 ଏ ଦୋଷରୁ କାକଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ଟେବ ହେଲା । ୧୬ ।
 ଗେରୁ ଚିତା ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ସଂଦେଶ କହିଲେ ।
 ସମ୍ପ୍ରତି ନଗଲେ ଏହା କହିବୁ ବୋଇଲେ । ୧୭ ।
 ଏତେ କହି ହନୁମନ୍ତ ମୁଦ ସମର୍ପିଲା ।
 ବୋଲେ ସଦାଶିବ ମନୁ ସଂଶୟ ତୁଟିଲା । ୧୮ ।

ସୀତାଙ୍କଠାରୁ ହନୁମାନର ବିଦାୟ ଅଶୋକ ବନ ଭ୍ରାଜିବା

ଏହା ଶୁଣି ଜାନକା ଯେ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ
 ସବୁ ଶୁଭେ ଅଛନ୍ତି ତ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ୧ ।
 ଦୁର୍ବଳତ ନୋହୁଛି ପ୍ରଭୁ ରଘୁପତି
 ଅଗ୍ନିର୍ଯ୍ୟ ଦେଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୁଝାଇ କହନ୍ତି । ୨ ।
 ସତେ ମୋତେ ଏଥୁ ନେବେ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ
 ସତେକ ଦେଖିବ ମୁଁ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ବଦନ । ୩ ।
 ବେଧ ମାସ ରବଣ ଯାଇଛି କଷ୍ଟ କରି
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ନ ଦେଖିଲେ ପକାଇବ ମାରି । ୪ ।
 ପ୍ରାଣ ଥାଉ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବେଗେ ଆଶ
 ଏତେ କହି ମଥାମଣି ଦେଲେନ କହନ । ୫ ।
 ମଣି ଧରି ହନୁ ସଖା ଚରଣେ ପଡ଼ିଲା
 ମେଲଣି ମାଗଣା ତାଙ୍କୁ ବେଗେ ଚଳିଗଲା । ୬ ।
 ଏତେ ବୋଲି ଅଶୋକ ବନକୁ ବାର ଗଲା
 ଫଳିଲା ପୁଟିଲା ବୃକ୍ଷ ଅନେକ ଭାଙ୍ଗିଲା । ୭ ।
 ତାହା ଦେଖି ତୋଟାଲେ ବହନ ଚଳିଗଲେ
 ରବଣ ଆଗରେ ଯାଇ ବାରିତା କହିଲେ । ୮ ।

ତାହା ଶୁଣି ଶବଣ ଯେ ଚଷ୍ମା ପୁ ହୋଇଲେ
 ଅକ୍ଷୟ କୁମର ଜାମୁବାଳକ ବଲ୍ଲଲେ । ୯ ।
 ବୋଇଲେରେ ନିଲକଣ୍ଠ କପି ବେଗ ଧର
 ଜୀବନେ ଧରି ଆଣିଣ ଦିଅ ମୋ ଆଗର । ୧୦ ।
 ଅସୁରକୁ ଦେଖି ହନୁ ଗର୍ଜିଣ ଉଠିଲ
 ଧାଇଁ ଆସି ଅସୁରଙ୍କ ଆଗରେ ମିଳିଲ । ୧୧ ।
 ଜାମୁବାଳୀ କେଶଧର ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲ ।
 ବକ୍ରସମ କରି ତାକୁ ବଧାଏ ମାଇଲ । ୧୨ ।
 ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ି ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲ ଜାମୁବାଳି,
 ଧାଇଁ ଯାଇ ଅକ୍ଷୟକୁମର ଆଗେ ମିଳି । ୧୩ ।
 ମୁଣ୍ଡେ ମୁଣ୍ଡ ମରମର ଭୂମିରେଣ ପଡ଼ି,
 ବ୍ୟଥାରେ ଦଇତ ଯେ ଛୁଡ଼ିଲ ଘୋରରଡ଼ି । ୧୪ ।
 ବୃଷୋତ୍ତେ ମାଇଲ ହନୁ ଅକ୍ଷୟ ମଥାରେ,
 ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ି ଅକ୍ଷୟ ଯେ ପଡ଼ିଲ ଭୂମିରେ । ୧୫ ।

— ୦ —

ହନୁମାନ ନାଗ ପାଣ ବନ୍ଧନରେ ପଡ଼ିବା

ଅକ୍ଷୟ ମରଣ ଶୁଣିଣ ଶବଣ ମହାହୋଧ ସେହୁ ହେଲ,
 ଆହା ପୁଅ ବୋଲି ଚେତନା ହରାଇ ମନ୍ତ୍ରିରେ ଡଳିପଡ଼ିଲ ।
 ଗଞ୍ଜି କରେ ବେଦନ-ଆହା କୁମର ହେଲୁ ନିଧନ । ୧ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ କାନ୍ଦକରି ପ୍ରବୋଧନା କଲ,
 ଭୋଦେକ କମ୍ପାଇ ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ସେ ନୋହିଲ । ୨ ।
 ରାବଣ ବୋଲଇ ଶୁଣ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ବାର
 ନିଅନ୍ତା ଧରି ହନୁକୁ ଆଣ ମୋ ଗୁମୁର । ୩ ।
 ଦୁହେଁ ଡାକ ଦେଲ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଆଜି ମଲୁ,
 ମୋହର ଆଗରେ ଆସି ଭେଟ ସେ ହୋଇଲୁ । ୪ ।
 ଛେଲ କୁନ୍ତ ନାଗର ସେ ନେଇଣ ମାଇଲା ।
 ତାହା ଦେଖି ହନୁମନ୍ତ ଘୋର ସୁଦ୍ଧ କଲ । ୫ ।
 ଏତେ ବୋଲି ନାଗ ପାଣ ଶର ପେଣିଦେଲ ।
 ହନୁମନ୍ତ ବାରକୁ ସେ ବାନ୍ଧି ପକାଇଲ । ୬ ।
 ରାବଣ ପରୁରେ ଚାହିଁ ହନୁର ମୁଖକୁ,
 କେବଣ ଦେଶ ବାନର ଅଇଲୁ ଏଥକୁ । ୭ ।
 ରାବଣ ବଚନ ଶୁଣି, କହେ ହନୁମାନ,
 ତୁ ଯାହା ପରୁଣଲୁ ଶୁଣ ଦଶାନନ । ୮ ।
 ପବନର ସୁତ ମୁଁ ସେ ନାମ ହନୁମାନ,
 ଦଇବର ବଳେ ଏଥୁ ହୋଇଲି ବନ୍ଦନ । ୯ ।
 ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଘରଣୀକୁ ଚୋରଇ ଆଣିଲୁ ।
 କିପା ଏତେ ଉପଦ୍ରବ ତୁହି ଉଆଇଲୁ । ୧୦ ।
 ଏହାଶୁଣି ରାବଣ ସେ ଘର ହୋଧ ହେଲ ।
 ଚତକ୍ଷିଣ ପ୍ରହସକୁ ପାଶକୁ ଡାକିଲ । ୧୧ ।

ବୋଇଲରେ ବାନରକୁ ବେଗେ ଘେନିଯାଅ,
 ବନ୍ଧ୍ୟ ମାଡ଼ ମରାଜ ନଗରେ ବୁଲୁଅ । ୧୨ ।
 ଚାରିଗୋଡ଼େ ଦଉଡ଼ି ଆବର ନାଗଫାଶ,
 ନିଶିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲ ପବନର ଶିଖ୍ୟ । ୧୩ ।
 ଦେଖିଣ ଶବ୍ଦେ ବୋଲେ ମଲ୍ଲକ ବାନର,
 କେତେ ବସି କହୁଥିଲ ମୋହର ଆଗର । ୧୪ ।
 ସଦାଶିବ ବୋଲେ ଛଟା ଘାଲ ପଡ଼ୁଥିଲ ।
 ଶବ୍ଦେ ବଚନ ଶୁଣି ଉଠିଣ ବସିଲ । ୧୫ ।

— ୦ —

(ନାଗଫାଶ ବନ୍ଧନ ମୁକ୍ତ ଓ ଲଙ୍କା ଦହନ)

ହନୁମନ୍ତ ବୋଲଇ ଶୁଣ ହେ ଦଶଶିର
 ଅବଧ ଅଟଇ ଏହୁ ଜାଣ ହେ ସଂସାର । ୧ ।
 ଦୁଇ ବଧ କରିବାକୁ ବଳିଲ ତୋ ମନ
 ଶୁଣ କର୍ଣ୍ଣେ ଦେଇ କହେ ମୃତ୍ୟୁ ଭେଦମାନ । ୨ ।
 ପୃଷ୍ଠେ ରକ୍ଷିକର ମୁହଁ ମଡ଼ିଆ ଶୁଙ୍ଘିଲି
 ତେଣୁ ରକ୍ଷିକଠାରୁ ଏ ଶାପ ପାଇଲି । ୩ ।
 ଅନେକ ରୂପେ ମାଇଲେ ନମରଇ ମୁହଁ
 ଦେବେ ମୋତେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ତୋଷେ ଛକ୍ତି ଦେଇ । ୪ ।

ଏତେ କଷ୍ଟେ ଜଇବାର ପ୍ରୟୋଗନ ନାହିଁ ।
 ଲଙ୍ଗୁଳେ ବସନ ବାନ୍ଧି ତଇଲ ଡଳାଇ । ୫ ।
 ଅଗ୍ନି ଜାଳ ଦିଅ ପୋଡ଼ି ଯାଉ ମୋ ଜୀବନ
 ତାହା ଶୁଣି ରାବଣ ଯେ ହେଲ ହୃଷ୍ଟମନ । ୬ ।
 ତତକ୍ଷଣେ ଆଜ୍ଞା ଦେଇ ବସୁ ଅଣାଇଲ
 ହନୁମନ୍ତ ଲଙ୍ଗୁଳରେ ବସୁ ଗୁଡ଼ାଇଲ । ୭ ।
 ତଇଲ ଡଳାଇ ଅଗ୍ନି ଲଗାଇଣ ଦେଲ
 ନାଗ ପାଶ ଦଉଡ଼ିକ ପିଟାଇଣ ଦେଲ । ୮ ।
 କୁମନ୍ଦ କପଟ ଯେତେ ଜାଣୁ ଦଶଶିର
 ସବୁ ବୁଦ୍ଧି ହରାଇ ମୋ ଲଙ୍ଗୁଳ ଭିତର । ୯ ।
 ଏତେ କଷ୍ଟ ଶ୍ରୀରାମ ସୁମରି ହନୁମାର
 ଭଗେଇ ବସିଲ ଯାଇ ଜଗତି ଉପର । ୧୦ ।
 ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ଅଗ୍ନି ଲାଗି ପୋଡ଼ି ଯହୁଁ ଗଲ
 ଡେଇଁ ହନୁମନ୍ତ ଗାର ରଡ଼ିଏ ଛୁଡ଼ଲ । ୧୧ ।
 ଦେଖିଣ ରାବଣ କହେ ପବନକୁ ଚାହିଁ
 ପୁଅ ସ୍ନେହ ଛୁଡ଼ି ଅଗ୍ନି ଦିଅ ତୁ ଲଗାଇ । ୧୨ ।
 ଶୁଣିଣ ପବନ ଏବେ ବହେ ଅଣରୁଣ
 ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ଅଗ୍ନି ଜଳେ ପୋଡ଼େ ଲଙ୍କାଦେଶ । ୧୩ ।
 ସେ ନଗର ଲୋକ ବଡ଼ ଆକୁଳ ହୋଇଲେ
 ପୁଷ୍ପକ ଚମାନେ ଚଢ଼ି ରାବଣ ରହିଲେ । ୧୪ ।

(୧୧୭)

ଚେତେବତ ପୁର ଯେ ହୋଇଲ ରକ୍ଷାବଣି
ସେଠାରୁ ବାହୁନ ଗଲ ଚକ୍ରର ଶିଖି । ୧୫ ।
ସୁଲକ୍ଷଣରେ ପଳମୁଳ ସେ ଭୁଞ୍ଜିଲ
ଶ୍ରବଣ ସୁମର ଘୋର ନିଶି ପ୍ରହରନ । ୧୬ ।

—*—

(ମହାମାଗାଧି ଭଜନ)

ରଚନା— ବାଉଧର ପାଠୀ

ସେ ତାଳେ ବସିଥିଲେ ଶୁଆଶାସ
ଶୁଆଡ଼ିର ନାମ ମୋହନ ସୁନ୍ଦର
ଶାଶୁଟି ନାମ କପୁର । ଘୋଷା !
ଶୁଆଶାସ ଦୁହେଁ ସୁଖ ସରସରେ
ଘୋଷୁଥିଲେ ସମନାମ,
ଗହନ ବନର ସବୁନ ତାଳରେ
ଗୀତ ଶୁଭେ ଅନୁଷ୍ଠ । ୧ ।
ସେ ଦେଖ ସାଇନ ମହୁଡ଼ମଣି ଯେ,
କେଶରୀ ଯାଇଛୁ ମଉ ।

ସିଂହ ନାହିଁ ବୋଲି ସେବଣ ଶୁଭିନେ

ବ୍ୟାଧି ଚର୍ଚ୍ଚି ଅଧିକାରୀ

ସେବଣ ଶୁଭିନେ ବ୍ୟାଧିର ଶୁଭିନେ,

ନିତି ଗୁଣ ଦଳ ଦଳ,

ଶୁଆ ଶାଶୁଙ୍କର ଶ୍ରମନାମ ଶ୍ରୀନ

ପୋଛି ଦେଖିଥିଲ ଶୋକ ରେ । ୩ ।

ଦିନେ ବ୍ୟାଧିର ଶ୍ରୀନ ପାତି ବନେ

ଶୁଆ ଶାଶୁ ନେଲ ଧର,

ସୁନା ପିଞ୍ଜରରେ ସ୍ବାଧୀନତା ନାହିଁ,

ଶାଶୁମଲ ଝରି ଝରି ରେ । ୪ ।

ଶୁଆ ବଞ୍ଚିଗଲ ଧରମ ବଳରୁ

ଧର ଶ୍ରମ ନାମ ତର

ଅବା ଏ ଦେଶର ମୃତକ ପ ଶ୍ରୀନ

ବଞ୍ଚିଲେ ତଡିଧାରୀ ରେ । ୫ ।

ରାଦକ ନାମରେ ମହିମା, ଆନନ୍ଦ

ବ୍ୟାଧି କରପିତ ଶୋକ,

ପିଞ୍ଜର ପିଟାଇ ଗୁଡ଼ିତେଲ ଶୁଆ

ଆତଙ୍କରେ ଧରି ଧରି ରେ । ୬ ।

ଯେଉଁ ଶୁକ ପଶୀବନ ଭୂଇଁଟିର

ଥିଲା ଶିଶୁ ସୁଧା ଝରି,

ମାରିତ ଶୁଆକୁ ଅସୁର ନାଶିଲ,

ଅଛାର ହେଲ ସେ ପୁରାବେ । ୭ ।

ଦେବତା ନାହିଁରେ କାନ୍ଦେ ବନଭୂଇଁ,

ନାହିଁ ରାମ ନାମ ସୁଧା

ଅକାଳେ ଘୋଟିଲ କାଳିଆ ବରଦ

ରାଜଜେ ପଡ଼ିଲ କାନ୍ଦରେ । ୮ ।

ଆଲୁଅରେ ପୁଣି ଅଛାର ଆସିଲ ।

ବନ କାନ୍ଦେ ମରମର

ଯେଉଁ ଶୁକ ଏଠି ସରଗ ରଚିଲ

ତା ଲହୁ ପଡ଼ିଛି ଝରି । ୯ ।

ଏପାରିକ ଗୁଡ଼ ସେ ପାରିକ ଦିନେ,

ଶାରି ଯାଉଥିଲା ଉଡ଼ି ।

ଶାଶ ପଛେ ପଛେ ଶୁଆ ଉଡ଼ିଗଲା

ଶାଲ ଅଛି ତାଳ ପଡ଼ି ରେ । ୧୦ ।

ସେ ତାଳରୁ ଆଉ ଶୁଭ୍ରନାହିଁ ଗୀତ ରାମନାମ ସୁଧା ଝରି ।

ଶୁଆଶାଶ ଗଲେ ସରଗପୁର କ

ଏ ଦେଶକୁ ସୁନା କରି ରେ । ୧୧ ।

ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଭଜନ

ବାଇଧର ପାଠୀ

ଏ ଦୁନିଆ ଜଟିଳ ବଡ଼ ବାବୁ ଜାଣଇ,
 ଖସନ୍ତା ଚାଲ ପାଦ ସଲଖି ହେ ସଲଖି । ଘୋଷା ।
 ମୁକୁଟ ମଉଳି ରଲ ଦେଖ ମାଆ ମୁଣ୍ଡରୁ
 ମୋହନ ଭରତ କଥା କୁଟି ରଲ କୁଣ୍ଡରୁ ।
 ଆମର ପାଇଁ ଯେହୁ ତାଳିଲେ ଲୁହ ଲହୁ ।
 ଆମେ ହେଲୁ ତା ଭାତ ଝଣିଲୁ ବୁକୁ ଲହୁ ।
 ଯେଦେଲ ଆଣି ଆମ ମୁକତି ହେ, ମୁକତି ହେ ମୁକତି ।
 ନାହାନ୍ତି ବାପୁଜି ଏବେ ବୁଦ୍ଧ ଦେବେ ବତାଇ ।
 ପଦେ ପଦେ ଭଲ ଭେଲ ବାଛିଦେବେ ଚେତାଇ,
 ଖାବନେ ତାଙ୍କ ବୋଲି ମଣିଛୁ ବାବୁ ସଲ
 ଆଉତ ନାହିଁ ବେଳ ବସି ହେବାକୁ ଗେଲ ।
 ଆସିଲ ନିଜ ବେଳ ଏଣିକି ହେ ଏଣିକି । ୨ ।
 ଅଶ୍ରୁଛୁ ଗୁଣ ଗଣ କାଟି ଗଣିଧନ ଲୁଟିଛୁ
 ଭଲ ଭଲ ଦାଣ୍ଡକାଟ ଏକ ନିଶା ଘୋଟିଛୁ ।
 ଦୁନିଆ ଭଲ ଭଲ ଅଛୁଆଁ କେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ
 ମିଛ ମୋହରେ ଭଲ କୁଛାରେ ମାତ୍ର କାହିଁ
 ପାଣି ପୋତକା ଖବ ଯିବଟି ହେ ଯିବଟିହେ ଯିବଟିଆ

ନେତ୍ରଗୁଡ଼ କହୁଣିକ, ଏବେ ବୋହୁ ଗଲଣି,
 ନିଜ ଗାଈ ନିଜ ଅଣ୍ଟା ଭିତା ବେଳ ହେଲଣି ।
 ମୋହନ ସାଧୁବାଣୀ ଜୀବନ ବୁଟୀ ଜାଣି ।
 ମରମେ ତାହା ଶୁଣି କରମେ ସାହା ମଣି,
 ଶୁଲ ପାଇବ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣିକ ହେ, ମଣିକ ହେ, ମଣିକ । ୪

ଚମ୍ପୂ — ଶ୍ରୀକବିସୂର୍ଯ୍ୟ

ଖେଳାଖଞ୍ଜିରାଟ ଦୁଶ, ଖଟାଅ ମୋତେ ତୋ
 ବେହରଣି ଫୁଲ ଖଟତଳେ ବିବାନଶା, । ପଦ ।
 ଖିଲଇ ମାସକ ବନ୍ଦୁମିତମଧୁ, ବନ୍ଦୁକ ବନ୍ଦୁ ଅଧରୁ,
 ଖିଆଲ ରସ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଙ୍ଗି ମାଙ୍କୁ ଗଣେ
 ମୋତେ ଜଣେ କରୁ । ୧ ।
 ଖମଣି ମଣ୍ଡଳ ଅସ୍ତ୍ର ହେବାକାଳ,
 ଜଗି କୋକ ଜାଗରୁକ,
 ଖଞ୍ଜୁଥିବ ସୁନା ସଜଡା ମଣ୍ଡଳ
 ମଣ୍ଡ ମୋ ଅଙ୍କ ପଲକ । ୨ ।
 ଖିଲ ଖିଲ କରି ଖୁଆଇବ ଶିଶୁ,
 ମୁଖେ କର୍ପୁର ବଡ଼ିଆ,

ଶଲ୍ୟମୃଗମଦ ଚକ୍ଷିତ ପ୍ରମୋଦ,
ଭରେ ଭରଜ-ନନ୍ଦିଆ । ୩ ।
ଶଶ୍ୱ ସହୋଦର ମଧୁର ତା ଗୀର,
ବରଜନ ବୋଲି ଭବ,
ଶୁଣ ନ ଥିବାର ଅଲକତସାଧ,
ଚକ୍ଷ ପଦେ ଝଲୁଥୁବ । ୪ ।
ଟାଟା ଲେଶ ଚିତ୍ତେ ନ ରଖି ଲଳିତେ,
ଦେନାଅ ବାଳା ପୁରତେ,
ଶରପ ନୁହେଁ ପରଜମଲୁତ,
କବିରବି କୋଲେ ଗୀତେ । ୫ ।

—୦—

ଚମ୍ପୂ—ରଚନା-ଶ୍ରୀକବିସୂର୍ଯ୍ୟ

ଯୋଷା-ବରତେ, ଯଥାର୍ଥରେ
ଜାଣ ମୁଁ ତୋହର ରେ,
ସାମଲ ଭୂଧର-ନର-ପଣ୍ଡେଧାର,
ମରଦନିଆ ବୁକର ରେ ।

ଯାବକଃତାପଦ କଞ୍ଜି ରସମଦ,
ଗଜଗତି ମୋ ଶେଖର,
ଯଥାୟ ସମାଧି ଶଶିନା ତୁ ନିଧି,
ମୁ ରକ୍ଷମାନଙ୍କ ବରରେ । ୧ ।
ଜମଜ କି ଭୁବି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି,
ମୋ ମହା ଶୁଭ ଦଶାରରେ,
ଯଦେ ସମ୍ପାଦକା ଚିନ୍ତାମଣି ଅବା,
ମୋ କରେ ହେଲୁ ସୁସାର ରେ । ୨ ।

ଯୁବତୀ କଦମ୍ବ ରଜା ଅବଳମ୍ବ,
ହୋଇଲୁ ଯେବେ ନିକର ରେ,
ଯୁବକୁ ସନ୍ନିବ ହେଉ ଅତି କୁରୁ,
ହୋଇ ପଛେ ପଞ୍ଚଶର ରେ । ୩ ।

—*—

ସମାପ୍ତ

ଶ୍ରୀ ନମ୍ବିଂସ ଟିକର ମଠ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଓ
ପ୍ରକାଶକ
ଶ୍ରୀ କଳ୍ପଚକ୍ର ପ୍ରେସ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା
ମୁଦ୍ରିତ
